

Аналітичний звіт Фондації «Відкрите суспільство»

ПОЛІТИКА МІСЬКОЇ ВЛАДИ КИЄВА
ЩОДО МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА

Оцінка впливів Київської міської програми сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011–2012 роки на розвиток малого та середнього підприємництва в м. Києві / Бабанін О., Глібіщук Я., Любич А., Сікора І. – ГО «Фундація «Відкрите суспільство», 2013.

Вперше в Україні зроблено спробу всебічного аналізу впливів міської цільової програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва 2011-2012 рр. (Програми) на зміну становища малого й середнього бізнесу столиці України. Проаналізовано цілі та потреби бенефіціарів, інструменти, продукти та ресурси, а також недоліки її підготовки, виконання та звітування. Аналітичний звіт може бути корисним для представників малого та середнього підприємництва, органів державної влади та місцевого самоврядування, депутатів рад різних рівнів, аналітичних центрів, міжнародних організацій, що надають технічну допомогу Україні.

For the first time in Ukraine a comprehensive analysis of the impact of the Kyiv city target program (Program) on the changes in the situation of SME in the city of Kyiv is prepared. The analysis of the goals and needs of the beneficiaries, tools, products and resources of the Program as well as shortcomings of its drafting, implementation and reporting are given. The analytical report will be useful for small and medium businesses, public authorities and local governments, members of councils at various levels, think tanks, and international organizations providing technical assistance to Ukraine.

Аналітичний звіт підготовлений в рамках проекту «Розробка пропозицій до публічних політик щодо бюджету м. Києва», який реалізовувала Фундація «Відкрите суспільство» за підтримки Міжнародного фонду «Відродження».

ПОДЯКА

Автори аналітичного звіту вдячні за консультаційну підтримку фахівцям з аналізу політики Романові Кобцю та Сергієві Панцирю, народним депутатам України, громадським асоціаціям підприємців та експертам (їх перелік зазначено в розділі «Методологія») за коментарі та зауваження, що підвищили якість аналітичного звіту.

Фундація «Відкрите суспільство» вдячна за підтримку Міжнародному фонду «Відродження».

Уміщені в аналітичному звіті оцінки є думками авторів та Фундації «Відкрите суспільство». При копіюванні, перевиданні та використанні в рамках публікацій чи журналістських матеріалів обов'язковим є посилання на авторів і Фундацію «Відкрите суспільство».

У разі зацікавленості в співпраці, отриманні додаткових коментарів та оцінок звертатися за електронною адресою: info@osf.org.ua

© ГО «Фундація «Відкрите суспільство», 2013 (www.osf.org.ua)

© Бабанін О., Глібіщук Я., Любич А., Сікора І., 2013

ЗМІСТ

I. ВСТУП	2
I. ВИСНОВКИ	5
Впливи Програми*	5
Фінансування Програми	6
Недоліки Програми	6
Оцінка впливів Програми	7
Недоліки програмування	7
Недоліки виконання і звітування про результати Програми	8
II. МЕТОДОЛОГІЯ	9
Методи дослідження	9
Основні характеристики дослідження	10
III. ОПИС ПРОГРАМИ	10
1. Визначення проблеми – проблемна ситуація бенефіціарів (їх потреби)	10
2. Заінтересовані сторони	11
3. Цілі Програми. Відповідність цілей Програми потребам бенефіціарів	12
4. Інструменти Програми	14
IV. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ ТА ЇЇ РЕЗУЛЬТАТИ	15
1. Аналіз структури і заходів Програми	15
2. Ресурсне забезпечення заходів Програми	22
3. Продукти Програми	23
4. Сумарні витрати Програми, вартість одиниці продукту	25
5. Оцінка відхилення від очікуваного результату	27
6. Головні перешкоди впровадження Програми	27
7. Міжвідомча координація у процесі реалізації Програми	27
V. ВПЛИВИ ПРОГРАМИ	29
2. Ступінь задоволення потреб бенефіціарів. Фактори, які заважали бенефіціарам скористатися результатами Програми	29
3. Зміна становища інших заінтересованих сторін	34
4. Непередбачувані наслідки Програми (впливи Програми на суміжні сфери в середньо- і довгостроковій перспективі)	35
VI. СПИСОК ДОДАТКІВ	36
Додаток 1	37
Додаток 2	85
Додаток 3	92
Додаток 4	95
Додаток 5	108
Додаток 6	121
Додаток 7	122
Додаток 8	123

* Під терміном «Програма» мається на увазі «Київська міська Програма сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011-2012 роки»

ВСТУП

У 2012-2013 роках в рамках проекту **«Розробка пропозицій до публічних політик щодо бюджету м. Києва»**, підтриманого Міжнародним фондом «Відродження», **Фундацією «Відкрите суспільство»** були **проаналізовані міські цільові програми, через які витрачається третина міського бюджету (7 млрд грн)**. Попри наявний затверджений порядок розроблення, затвердження та виконання міських цільових програм в м. Києві цей процес залишається непрозорим, а інформація про їх виконання – важкодоступною.

В більшості проаналізованих програм виявлено ознаки нецільового і неефективного витрачання коштів. З огляду на важливість малого і середнього підприємництва (МСП) для економічного зростання, збільшення надходжень до бюджетів, створення нових робочих місць, зменшення безробіття, формування середнього класу, впровадження сучасних технологій у ході реалізації проекту було прийняте рішення сконцентрувати увагу **на вивченні впливів і результатів виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011–2012 рр.** Міська цільова програма сприяння МСП ґрунтовно проаналізована вперше як важлива складова бюджетної політики в м. Києві.

Предметом дослідження в рамках проекту «Розробка пропозицій до публічних політик щодо бюджету м. Києва» була **оцінка впливу міської цільової програми сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011–2012 роки на становище МСП столиці.**

Загалом, за 2011-2012 роки на розвиток столичного підприємництва влада Києва «інвестувала» **в одного киянина лише 3,96 грн. Міська влада Києва у 2012 році виділила на підтримку МСП лише 2 млн грн, що в перерахунку на одного киянина становить всього 70 коп.**

Результати аналітичного дослідження дали підстави стверджувати, що серед головних питань, яке цікавлять малий і середній бізнес столиці України, є доступність фінансово-кредитної підтримки, збільшення можливостей доступу МСП до комунальних майнових та земельних ресурсів, усунення посередників у формі комунальних підприємств у відносинах між МСП та владою (зокрема, в сфері малих архітектурних форм – МАФів), реформування судової системи, що дала б змогу гарантувати дотримання майнових прав МСП, підвищення ролі стейкхолдерів (зокрема, бізнес асоціацій та аналітичних центрів) у виробленні виваженої політики державної підтримки МСП.

Консультації із представниками об'єднань МСП, народними депутатами України та експертами дають підстави стверджувати **про нагальну необхідність реформування державної політики в сфері сприяння розвитку МСП на місцевому рівні, уникнення існуючої практики «ручного» керування та формально-імітаційної діяльності. На часі зміни до порядку формування, виконання та звітування щодо регіональних програм МСП, а також:**

- формування чіткого та несуперечливого переліку вимірюваних показників та оцінок результатів і впливів від виконання регіональних програм;

- розширення переліку отримувачів коштів та їх надавачів (банків);
- анонімний, прозорий та формалізований розподіл коштів серед отримувачів фінансової допомоги;
- відкрита конкурсна система розподілу інфраструктурних активів та ресурсів;
- введення нормативів фінансового забезпечення регіональних програм відповідно до доходів відповідних місцевих бюджетів;
- зменшення податкового, адміністративного та іншого тиску та дотримання органами місцевої влади чинного законодавства;
- усунення посередників (комунальних підприємств) із відносин між владою та МСП.

Варті увагу оцінки, які були отримані Фондацією «Відкрите суспільство» в межах консультацій із представниками об'єднань МСП, народними депутатами України та експертами.

Олександра Кужель, народний депутат України, голова Комітету Верховної Ради України з питань підприємництва, регуляторної та антимонопольної політики:

«Дослідження зроблене експертами Вашої організації на високому професійному рівні у вірно обраному контексті відповідності регіональної програми підтримки підприємництва. Такий методичний підхід є актуальним і важливим інструментом оцінки ефективності державної політики в сфері малого та середнього підприємництва на місцевому рівні на прикладі м. Києва, який доцільно застосовувати в рамках оцінки результатів виконання загальнодержавних, регіональних та місцевих програм підтримки підприємництва...підтримую основний висновок аналітичного дослідження про те, що державна політика в сфері малого та середнього підприємництва на регіональному та місцевому рівні потребує вдосконалення та врегулювання проблем формально-імітаційної діяльності місцевої влади у зазначеній сфері політики».

Ксенія Ляпіна, народний депутат України:

«Місцева влада багато говорить, але реальна політика дуже відрізняється від того, що декларується. Власне, це було продемонстровано аналітичним дослідженням. І приємно, що можна не просто давати якісь політичні оцінки, а спиратися на твердий ґрунт аналітики».

Сергій Доротич, голова Регіональної ради підприємців при КМДА, голова Всеукраїнської громадської організації «Союз захисту підприємців»:

«Ми поділяємо оцінку, яку дала Ксенія Ляпіна. Вона прозвучала і в оцінці аналітичного дослідження. На жаль, вона критична, але вона стосується не тільки цієї, але й більшості міських цільових програм в м. Києві».

Биковець В'ячеслав, співголова Координаційної ради питань розвитку підприємництва при КМДА:

«В цілому можна погодитись, що Київська міська програма сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011-2012 роки не виконала своїх завдань, в першу чергу, це стосується відшкодування частини відсоткових ставок по кредитах, отриманих суб'єктами малого і середнього бізнесу».

Результати проекту дають вагомі підстави очікувати включення до порядку денного Комітету Верховної Ради України з питань підприємництва, регуляторної та антимонопольної політики, Координаційної ради з питань розвитку підприємництва при КМДА та Регіональної ради підприємців при КМДА питання вдосконалення державної політики підтримки МСП на основі результатів аналітичного дослідження із оцінки впливу міської цільової програми сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011-2012 роки на становище МСП столиці.

Аналітичний звіт «Оцінка впливів Київської міської програми сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011-2012 роки на розвиток малого та середнього підприємства в м. Києві» є внесоком Фондації «Відкрите суспільство» у формування сприятливо ділового клімату для МСП столиці України, підвищення впливу його представників на формування міської політики, підвищення ефективності адміністрування міських цільових програм, збільшення надходжень до міського бюджету та підвищення ефективності та результативності витрат публічних фінансів громади Києва.

I. ВИСНОВКИ

Розвиток малих та середніх підприємств (надалі – МСП) є вкрай важливим для піднесення економіки (створення нових робочих місць, упровадження інновацій, зростання надходжень до бюджету), формування середнього класу, зменшення безробіття через самозайнятність населення тощо. У країнах Євросоюзу питома вага МСП у створенні валової доданої вартості сягає 67%. В Україні частка малих підприємств у ВВП є меншою ніж 11%. Внесок МСП до валового регіонального продукту міста Києва дорівнює 62% (на частку малих підприємств припадає 14,7%, середніх – 47,3%).

На початку 2013 року в Києві діяло 75179 малих і середніх підприємств, з них 71201 малих і 3978 середніх. Упродовж 2011–2012 років кількість підприємців – фізичних осіб дещо зросла внаслідок банкрутства підприємств, скорочення працівників бюджетної сфери, збільшення податкового тиску на підприємства і організації, які змушували своїх представників реєструватися як ФОП задля зменшення податкового навантаження. Зазначимо, що частка ФОП до кількості працездатного населення м. Києва (2 млн чоловік) уже перевищує оптимістичний середньоєвропейський рівень у 10%, що свідчить про потребу врахування реальної чисельності населення м. Києва (4,1 млн проти офіційних 2,8 млн чоловік).

ВПЛИВИ ПРОГРАМИ

Аналіз реалізації Київської міської програми сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011–2012 роки (далі – Програма) **дає підстави стверджувати, що Програма не виконала своїх завдань.** 54 з 86 заходів на виконання 30-ти завдань, передбачених одного із шести напрямів Програми, не було здійснено.

Експерти виявили позитивні результати лише щодо одного із шести напрямів розділу 4 Програми, що стосується спрощення започаткування бізнесу (розділ 4: Удосконалення процедур започаткування бізнесу та оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності). Також є певний прогрес щодо вдосконалення освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва і розвитку соціально спрямованих заходів (навчання безробітних, жінок, молоді, осіб з фізичними обмеженнями) (розділи 4–5: Удосконалення процедур започаткування бізнесу та оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності та Розвиток соціально спрямованих заходів). Переважну більшість з 30-ти завдань і 86-ти заходів Програми не було виконано. Негативно оцінено виконання заходів Програми в рамках розділів забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики, розширення доступу суб'єктів МСП до фінансових ресурсів, стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій малого та середнього підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях. Загалом становище МСП та загальний діловий клімат у столиці не покращилися.

КМДА ж відзначає перевиконання чотирьох кількісних показників Програми, а саме:

(1) створення нових робочих місць, (2) збільшення надходжень до бюджету, (3) створення нових суб'єктів господарювання, (4) збільшення кількості суб'єктів підприємництва, які сплачують податки.

Натомість експерти довели, що такий прогрес мав би місце і за відсутності Програми унаслідок запровадження змін до спрощеної системи оподаткування, що привело до різкого збільшення надходжень до бюджету від МСП тощо.

Насправді про впливовість Програми може свідчити показник «Питома вага малих підприємств у загальних обсягах реалізованої продукції (робіт, послуг) по місту», значення якого знизилось з 15,5 до 14,7% відповідно в 2010 і 2012 роках (заплановане значення – 16,2%).

ФІНАНСУВАННЯ ПРОГРАМИ

Фінансування Програми 2011–2012 років було зменшено вдсятеро, а 90% виділених бюджетних коштів було спрямовано на погашення заборгованості з фінансово-кредитної підтримки досі невідомого громадськості переліку підприємств, що утворилася ще в 2007–2008 роках.

Для фінансового забезпечення реалізації Програми з бюджету міста Києва на підтримку малого та середнього підприємництва за два роки перераховано 11,1 млн грн, зокрема, у 2011 році – 9,1 млн грн, що на 15,8% менше ніж у 2010 році; а в 2012 році – 2,0 млн грн, що на 78% менше ніж у 2011 році.

Загалом на реалізацію заходів Програми було витрачено 34,7 замість запланованих 112 млн грн. Отже, з бюджету міста надійшло 11,1 млн грн, а 23,4 млн грн – від Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, які й було використано на одноразову виплату допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності. Окрім десятиразового скорочення обсягів підтримки з міського бюджету, упродовж 2011–2012 років майже на чверть зменшилась кількість фондів підтримки підприємництва та кредитних спілок.

НЕДОЛІКИ ПРОГРАМИ

■ Не задоволено потреби МСП у доступних кредитно-фінансових ресурсах

З 2000 року всі міські програми сприяння розвитку МСП містили розділи щодо сприяння доступу дрібного бізнесу до кредитно-фінансових ресурсів. Програма 2011-2012 років задовольнила потреби лише 42-х підприємств, яким влада міста заборгувала кошти за відшкодування відсоткової ставки за кредитами минулих років. Для громадськості досі залишаються невідомими не тільки критерії відбору підприємств, але і їх найменування та обсяги, які повинні бути погашені зі столичного бюджету в майбутніх періодах.

■ Не врівноважено диспропорції в закупівлях за кошти київського бюджету некиївських малих і середніх підприємств

З 13,8 млрд грн коштів міського бюджету, витрачених на закупівлю товарів, робіт, послуг у 2012 році, на частку МСП (за даними Держпідприємництва) припадає 36% (4,9 млрд грн) Водночас, за даними Київської міської асоціації роботодавців, обсяги закупівель усіх підприємств столиці становили лише 0,7 млрд грн. Це вказує на домінування підприємств з некиївською реєстрацією на київському ринку закупівель.

Експерти відзначають недосконалість застосування норм законодавства у галузі держзакупівель. КМДА, на відміну від Держпідприємництва, не має повної інформації щодо обсягів закупівель, які припали на частку саме київських МСП, що брали участь у закупівлях за кошти бюджету.

■ Не усунуто обмеження можливостей доступу МСП до об'єктів комунальної власності, земельних ресурсів та інших активів.

Це проявляється в обмеженні доступу до публічної інформації, застосуванні значних дискреційних повноважень КМДА при визначенні ставок оренди, існуванні значної кількості (понад 1900) комунальних підприємств, що не виконують належним чином покладених на них функцій або є збитковими, але при цьому займають об'єкти комунальної власності, земельні ділянки або виступають посередниками між КМДА та отримувачами послуг, що збільшує, зрештою, вартість послуг для МСП. Вичерпний, оперативний оновлюваний і зрозумілий перелік вільного нерухомого майна та інших активів і ресурсів, а також конкурентний і відкритий механізм їх продажу і оренди відсутні на офіційному інтернет-порталі КМДА. Така ситуація створює сприятливі можливості для заниження вартості оренди чи продажу об'єктів для комерційних структур або комунальних підприємств, наближених до органів влади тощо. Земельні аукціони не проводяться.

ОЦІНКА ВПЛИВІВ ПРОГРАМИ

№	Напрями Програми	Оцінка впливів та результатів
1	Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики	Реальний вплив та результати відсутні
2	Удосконалення процедур започаткування бізнесу та оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності	Є реальний вплив та ознаки результативності
3	Розширення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів	Реальний вплив відсутній, ознаки імітації результативності
4	Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва	Незначний вплив та ознаки результативності
5	Розвиток соціально спрямованих заходів	Незначний вплив та ознаки результативності
6	Стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій малого та середнього підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях	Реальний вплив та результати відсутні

НЕДОЛІКИ ПРОГРАМУВАННЯ

Про формальний підхід міської влади до розроблення, підготовки та виконання Програми свідчить низка виявлених недоліків при її програмуванні (підготовці), зокрема:

1. Зарахування до заходів Програми 18-ти заходів, які належать до прямих обов'язків органів влади (цей недолік характерний практично для всіх програм розвитку МСП).
2. Зарахування до заходів Програми 8-ми заходів з реалізації державної соціальної політики. Вісім заходів Програми, передбачені законодавством про зайнятість населення, є прямими обов'язками Державної служби зайнятості, а не міської політики розвитку МСП. Виконання 5-ти заходів здійснювалося за рахунок коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття.
3. Невідповідність між змістом і цілями завдань та повноваженнями виконавців заходів.
4. Дублювання завдань Програми.
5. Неузгодженість очікуваних результатів Програми з наявними потребами бенефіціарів.
6. Відсутність нормативно-правового забезпечення виконання окремих заходів Програми.

7. Невиконання (неповне виконання) окремих заходів Програми міською владою.
8. Неохоплення (неповне охоплення) розробниками Програми цілого сегмента МСП.
9. Відсутність чітких інструментів вимірювання і оцінки результатів, а також оцінки позитивних впливів від їх виконання (цей недолік стосується 21 заходу Програми).
10. Одночасне використання шістьох різних систем показників виконання Програми.
11. Невизначення джерел фінансування для 36% (32 із 86) заходів Програми тощо.

НЕДОЛІКИ ВИКОНАННЯ І ЗВІТУВАННЯ ПРО РЕЗУЛЬТАТИ ПРОГРАМИ

До головних перешкод виконання Програми належать:

- 1. Формальне звітування про виконання Програми, відсутній дієвий моніторинг і контроль за її виконанням** з боку Департаменту економіки та інвестицій і керівництва КМДА, профільної комісії та депутатського корпусу Київради загалом, а також з боку громадських організацій і зовнішніх органів фінансового контролю. Жодна бізнес-асоціація не вимагала заключного звіту про виконання Програми та жоден представник громадської організації (окрім Фондації «Відкрите суспільство») не взяв участі у підсумковому засіданні профільної комісії Київради, де заслуховувався звіт КМДА про результати виконання Програми.
- 2. Імітаційно-маніпулятивний характер взаємодії в рамках виконання Програми зі споживачами продуктів Програми.** Керівництво низки впливових бізнес-асоціацій не розглядають Програму як **дієвий інструмент** лобювання інтересів і потреб МСП і надають перевагу альтернативним каналам взаємодії з міською владою. **Жоден представник з 274 бізнес-асоціацій не з'явився на засідання профільної комісії Київради, де заслуховувалися результати виконання Програми. Така ситуація додатково свідчить про неналежне інформування бізнес-асоціацій з боку КМДА (відсутність якісних комунікацій).**
- 3. Непрозорі бюджетне фінансування Програми, що становило 10% від запланованих обсягів, та брак можливостей оцінити ефективність таких бюджетних витрат через недоступність публічної інформації про отримувачів фінансової підтримки в рамках Програми.**
- 4. Неналежне виконання посадовцями КМДА вимог законів, підзаконних актів і програм** у частині відкриття доступу до інформації про отримувачів фінансової допомоги у рамках Програми, вільних об'єктів нерухомого майна та земельних ділянок, а також умов їх передачі в користування для ведення бізнесу (через земельні аукціони та інші конкурентні форми взаємодії із суб'єктами підприємницької діяльності). Регулювання діяльності МАФів із застосуванням пайових внесків на утримання об'єктів благоустрою суперечить чинному законодавству, створює сприятливий ґрунт для корупційних ризиків та можливості тиску на бізнес з боку органів міської влади, правоохоронних та контролюючих органів, а також через новоутворене комунальне підприємство-посередника «Світоч».

II. МЕТОДОЛОГІЯ

Мета дослідження: визначити вплив Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки на становище малого та середнього підприємництва у м. Києві в 2011-2012 роках (**Додаток 1**).

Завдання дослідження:

1. Визначити потреби заінтересованих сторін та перешкоди для їх задоволення.
2. Оцінити відповідність цілей Програми потребам бенефіціарів.
3. Проаналізувати реалізацію заходів Програми.
4. Визначити ресурсне забезпечення заходів Програми, її продукти, а також її сумарні витрати.
5. Визначити головні перешкоди впровадження Програми.
6. З'ясувати ефективність міжвідомчої координації у процесі реалізації Програми.
7. Проаналізувати адміністративні, економічні та соціальні впливи Програми.
8. Оцінити задоволення потреб бенефіціарів унаслідок виконання заходів Програми.
9. Оцінити зміну становища інших заінтересованих сторін.
10. Проаналізувати недоліки програмування Програми і запропонувати рекомендації поліпшення підготовки таких Програм.

Джерельна база дослідження складається з нормативно-правової бази щодо розроблення державних і місцевих цільових програм (**Додаток 2**), офіційної інформації органів публічної влади, стенограм засідань сесій Київської міської ради, публікацій в електронних та друкованих ЗМІ (газети «Бізнес», «Вечірній Київ», «Хрещатик» тощо), телепередач ТРК «Київ» і радіо «Голос Києва», інформації зі Столичного ділового порталу (bizportal.kiev.ua), інтерв'ю та опитувань заінтересованих сторін, монографій, аналітичних матеріалів Європейського Союзу, присвячених тематиці МСП тощо (**Додаток 3**).

Методи дослідження

Відповідно до поставлених завдань було застосовано міждисциплінарні підходи і поєднання різних методів польових і документальних досліджень. Для ідентифікації основних груп заінтересованих сторін використано аналіз інформації друкованих та електронних засобів масової інформації, опитування методами анкетування та інтерв'ю, аналіз середовища МСП шляхом прямої участі в з'їздах і семінарах малого та середнього бізнесу, інтерактивного діалогу з органами виконавчої влади за допомогою інформаційних запитів тощо.

Анкетне опитування та напівструктуроване інтерв'ю застосовано для опитування представників заінтересованих сторін і цільових груп політики МСП. Інтерв'ю та анкетування виявляють організаційні характеристики заінтересованої сторони, ставлення до проблематики, організаційний та комунікаційний потенціал. Опитування не було репрезентативним і мало на меті тестування гіпотез, які були висунуті в межах дослідження. Дані польового дослідження уточнюються дослідженням відкритих електронних і друкованих джерел інформації щодо основних характеристик заінтересованих сторін.

Основні характеристики дослідження

У роботі проаналізовано процеси в галузі МСП та їх вплив на основні зацікавлені сторони в м. Києві у 2011–2012 роках. Одним з ключових обмежень дослідження стало **ненадання інформації з боку органів виконавчої влади**. Так, Департамент економіки та інвестицій КМДА, попри надісланий запит, не надав інформації про:

- виконання Програми соціально-економічного розвитку м. Києва за 2012 рік;
- перелік 56 малих і середніх підприємств, яким очікувалось надати фінансово-кредитну підтримку впродовж 2011–2012 років;
- перелік суб'єктів МСП, яким було перераховано кошти з міського бюджету (11,2 млн грн) та інших джерел (23,5 млн грн) на виконання Програми 2011–2012 років.

Замість заключного звіту про виконання дворічної міської цільової програми було надіслано традиційно складену аналітичну записку, структуру, змістовне наповнення і юридичний статус якої не можна назвати офіційним і таким, що відповідає вимогам законодавства.

Проект фінального аналітичного звіту, в рамках якого містилися оцінки впливів Програми, був надісланий для обговорення та коментування бенефіціарам Програми та органам влади, які формують, реалізують та контролюють виконання державної політики у сфері МСП.

Проект аналітичного звіту викликав зацікавлення у керівництва Громадської ради при КМДА, Координаційної ради з питань розвитку підприємництва при КМДА, Регіональної ради підприємців при КМДА, Спілки підприємців малих, середніх і приватизованих підприємств України, ВГО «Союз захисту підприємництва», Профспілки приватизованих, інноваційних і малих підприємств України, Київської ради об'єднань підприємців, Спілки орендарів і підприємців України, Асоціації зовнішньої реклами України, Українського науково-технологічного центру, Об'єднання організацій роботодавців «Федерація роботодавців м. Києва», народних депутатів України та керівників провідних профільних аналітичних центрів (зокрема, Інституту свободи та власності). Після проведення додаткових консультацій із зацікавленими сторонами аналітичний звіт було доопрацьовано та внесено незначні уточнення.

III. ОПИС ПРОГРАМИ

1. Визначення проблеми – проблемна ситуація бенефіціарів (їх потреби)

Згідно з результатами опитування Всесвітнього економічного форуму, найсуттєвішими чинниками негативного впливу на умови ведення бізнесу в Україні (і в Києві зокрема) є нестабільність політики (17%), податкова політика (15%), корупція (13%), нестабільність уряду (11%), доступ до фінансування (11%) тощо.

Ці проблеми потребують вирішення передусім на загальнодержавному рівні. Водночас проведений аналіз стану ділового середовища столиці, опитування членів асоціацій підприємців і суб'єктів МСП дозволив конкретизувати **проблеми, які перешкоджають розвитку підприємництва та на усунення яких було спрямовано Програму**, зокрема:

- **зарегульованість підприємницької діяльності**, зокрема ігнорування регуляторними органами вимог законодавства щодо виконання всіх процедур, пов'язаних з прийняттям регуляторних актів,

недостатня кваліфікація державних службовців у питаннях регуляторної політики, низька активність громадських об'єднань підприємців у процесі підготовки та аналізу впливу регуляторних актів;

■ **наявність адміністративних бар'єрів при здійсненні післяреєстраційних процедур** новоствореними суб'єктами господарювання;

■ **громіздка та непрозора система видачі документів дозвільного характеру**, що обумовлено, зокрема, низьким рівнем застосування законодавчо визначеного переліку дозволів, які повинні видаватися суб'єктам господарювання за принципом організаційної єдності, а також відсутністю інформаційних та технологічних карток щодо видачі документів дозвільного характеру, обов'язковість яких встановлена законодавством про адміністративні послуги;

■ **обмеженість інформації про ресурсну базу міста (об'єкти ділової інфраструктури, програми міжнародної допомоги розвитку МСП, про стан регіональних і міжнародних ринків, відсутність на сайті КМДА відкритого, оперативно оновлюваного, вичерпного та зрозумілого реєстру (бази даних) об'єктів нерухомого комунального майна і земельних ресурсів, а також конкурентного і відкритого механізму їх продажу та оренди, що приводить до нестачі приміщень і земельних ділянок за доступними цінами для започаткування та ведення підприємницької діяльності тощо);**

■ **низька конкурентоспроможність суб'єктів МСП, що задіяні у виробництві**, в умовах зростаючого тиску з боку імпортерів товарів;

■ **недостатня підтримка з боку міської влади розвитку інноваційної діяльності** та відсутність систем менеджменту якості;

■ **нестача кваліфікованого управлінського персоналу** суб'єктів малого та середнього підприємництва, спроможного розвивати бізнес у складних економічних умовах;

■ **недостатня ефективність взаємодії місцевих органів влади та підприємців** щодо вирішення нагальних проблем підприємницької діяльності тощо;

■ **відсутність ефективної для бізнесу системи кредитування, включно з непрозорою процедурою отримання доступу до й так незначного фінансування в рамках Програми**, неможливістю або складністю отримання кредитно-фінансових ресурсів з огляду на тривалий термін розгляду запитів щодо отримання кредиту та розміру кредитної ставки, а також з огляду на суттєве зменшення обсягів відшкодування відсотків за кредити за рахунок бюджету міста.

2. Заінтересовані сторони

Серед заінтересованих сторін у виконанні Програми 2011–2012 років можна виокремити:

a. КМДА – голова КМДА О. Попов, його заступники, департаменти КМДА (промисловості та розвитку підприємництва (ДПРП), економіки та інвестицій, містобудування та архітектури, транспортної інфраструктури тощо).

b. КМР – заступник Київського міського голови – секретар Київради Г. Герєга, Постійна комісія Київської міської ради з питань торгівлі, підприємництва, громадського харчування та послуг, депутати, помічники депутатів, працівники секретаріату Київської міської ради.

c. МСП – підприємці малого та середнього підприємництва.

d. Працівники ділової інфраструктури, що надають послуги МСП.

- e. МВС-П – представники правоохоронних структур (МВС, прокуратура).
- f. Суд – представники судової системи (районні суди м. Києва, Господарський суд м. Києва тощо).
- g. ЗМІ – журналісти друкованих і електронних видань, радіо і телебачення.
- h. Безробітні.

Інтереси (потреби) заінтересованих сторін представлено в таблиці 1.

Таблиця 1. Мотивація заінтересованих сторін

№	Потреби	ВМОТИВОВАНІ	БАЙДУЖІ
1	Обізнаність у змінах регуляторних норм, які можуть вплинути на умови започаткування і ведення бізнесу	МСП, ЗМІ, КМДА, КМР	КМДА, КМР, МВС-П, суд
2	Можливість впливу на розроблення регуляторних норм	МСП, КМДА, КМР, МВС	КМДА, КМР, МВС-П, суд
3	Обізнаність у регуляторних нормах, що регламентують ведення бізнесу в окремих галузях	МСП, КМДА, КМР	КМДА, КМР, МВС-П, суд
4	Усунення неправомірних регуляторних бар'єрів	МСП	КМДА, КМР, МВС-П, суд
5	Спрощення дозвільно-погоджувальних процедур	МСП	КМДА, КМР, МВС-П, суд
6	Доступ до середньо- і довгострокових кредитів за вигідними умовами	МСП	КМДА, КМР, МВС-П, суд
7	Реалізація вироблених МСП товарів, робіт, послуг у системі державних закупівель	МСП, ЗМІ	КМДА, КМР, МВС-П, суд
8	Доступ до ділових знань і навичок, необхідних для започаткування і ведення бізнесу	МСП, ЗМІ, безробітні	КМДА, КМР, МВС-П, суд
9	Доступ до земельно-майнових ресурсів	МСП, КМДА, КМР, МВС-П, суд	–
10	Посилення ринкової стійкості, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності	МСП	КМДА, КМР, МВС-П, суд
11	Отримання матеріалів для публікацій, передач	ЗМІ	КМДА, КМР, МВС-П, суд
12	Отримання неофіційних платежів (ренти)	КМДА, КМР, МВС-П, суд	–

3. Цілі Програми. Відповідність цілей Програми потребам бенефіціарів

Головною метою Програми на 2011–2012 роки було створення сприятливих умов для активізації підприємницької діяльності та поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва та підвищення його ролі у вирішенні завдань прискореного соціально-економічного розвитку міста, а саме:

- забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики;
- удосконалення процедур започаткування бізнесу і оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності;
- створення умов для активізації діяльності підприємців у галузях, що пов'язані з проведенням у м. Києві фінальної частини Чемпіонату Європи 2012 року з футболу;
- розширення доступу суб'єктів МСП до фінансових ресурсів;
- удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва;
- розвиток соціально спрямованих заходів;

- стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій малого та середнього підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях.

Загальну картину про відповідність цілей Програми потребам заінтересованих сторін наведено в таблиці 2 (детальніше про задоволення їх потреб на прикладі МСП в таблицях 6–7).

Таблиця 2. Відповідність цілей Програми потребам бенефіціарів

	Потреби бенефіціарів	Цілі (завдання Програми)
1	Обізнаність у змінах регуляторних норм, які можуть вплинути на умови започаткування і ведення бізнесу	Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики
2	Можливість впливу на розроблення регуляторних норм	Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики
3	Обізнаність у регуляторних нормах, що регламентують ведення бізнесу в окремих галузях	Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики
4	Усунення неправомірних регуляторних бар'єрів	Удосконалення процедур започаткування бізнесу і оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності
5	Спрощення дозвільно-погоджувальних процедур	Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва
6	Доступ до середньо- і довгострокових кредитів за вигідними умовами	Розширення доступу суб'єктів малого й середнього підприємництва до фінансових ресурсів
7	Реалізація вироблених МСП товарів, робіт, послуг у системі державних закупівель	Створення умов для активізації діяльності підприємств у галузях, що пов'язані з проведенням у м. Києві фінальної частини Чемпіонату Європи 2012 року з футболу
8	Доступ до ділових знань і навичок, необхідних для започаткування і ведення бізнесу	Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва. Розвиток соціально спрямованих заходів
9	Доступ до земельно-майнових ресурсів	Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва
10	Посилення ринкової стійкості, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності	Стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій МСП на міжрегіональному та міжнародному рівнях
11	Отримання матеріалів для публікацій, передач	Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва
12	Отримання неофіційних платежів (ренти)	

Підприємницьке середовище заінтересоване у виконанні всіх цілей Програми, крім «розвитку соціально спрямованих заходів», під якими влада часто розуміє так звані «добровільно-примусові пожертвування», що є додатковим інструментом оподаткування МСП.

Безробітні зацікавлені у здійсненні Програми, що збільшує їх шанси як на створення і успішне провадження власної справи, так і на працевлаштування з гідним рівнем оплати праці.

Представники ділової інфраструктури не зацікавлені у створенні додаткових конкурентних об'єктів ділової інфраструктури і «надмірного» полегшення започаткування, ведення та закриття підприємницької діяльності, вбачаючи у цьому загрозу зменшення обсягів власних доходів.

Представники влади в особі КМДА і КМР зацікавлені не у встановленні партнерських відносин з МСП, а у збереженні відносин «керівник-підлеглий»¹, тобто можливостей користуватися ресурсами адміністративно-силової (вплив на дії МСП) та економічної влади, а також завдяки збереженню асиметричності інформації мати пріоритетне право на доступ до ресурсів, інформації, знань щодо:

- регуляторного середовища (включно з можливістю його зміни без консультацій з МСП);
- дозвільно-погоджувальних процедур;
- ринку закупівель за бюджетні кошти м. Києва;
- земельно-майнових та фінансових ресурсів тощо.

Однією з ознак обмеження доступу МСП до комунальних майнових ресурсів є незначна частка МСП, що орендують або купують нежитлові площі, які належать комунальним підприємствам Києва, попри значні дотації та пільги при сплаті за землю, котрі вони мають. Зокрема, на майже 1900 комунальних підприємств м. Києва припадає площа в 11 млн м², тоді як упродовж 2012 року із 574 МСП було укладено договори або передано у власність нежитлової площі на 101,2 тис. м² (*детальніше в Додатку 4*).

У збереженні непрозорого бізнес-середовища (зокрема, неврегульованості торгівлі з МАФ) заінтересовані представники МВС, прокуратури, РДА в м. Києві, які отримують ренту від підприємців, а також **представники суддівського корпусу**, які з вигодою для себе «забезпечують» судові рішення на користь власників МАФів, що підлягають знесенню².

4. Інструменти Програми

До інструментів Програми належать:

- спрощення правил і норм ведення підприємницької діяльності у галузі малого та середнього підприємництва, зокрема правила обліку, звітності й контролю;
- зменшення адміністративних перешкод для ведення підприємницької діяльності у галузі малого та середнього бізнесу;
- міські програми навчання і популяризації ідей МСП;
- фінансово-кредитна підтримка МСП;
- організаційна підтримка малого та середнього підприємництва;
- розвиток бізнес-інкубаторів і технопарків тощо.

¹ Відносини «керівник-підлеглий» – principal-agent relationship

² За різними оцінками (КМДА, Київенерго), в Києві налічується 16-24 тисяч МАФів, які генерують торговий оборот приблизно в 10 млрд грн з чистим прибутком близько 2 млрд грн на рік.

IV. РЕАЛІЗАЦІЯ ПРОГРАМИ ТА ЇЇ РЕЗУЛЬТАТИ

1. Аналіз структури і заходів Програми

За результатами аналізу структури Програми і запрограмованих у ній впливів виявлено низку недоліків програмування позитивних впливів Програми, а саме:

1. Брак юридичної чистоти і коректності термінів (термінологічна неоднозначність).
2. Включення до заходів Програми тих заходів, які належать до прямих обов'язків органів влади.
3. Зарахування до заходів Програми заходів з реалізації державної соціальної політики.
4. Невідповідність між змістом і цілями заходів програми та повноваженнями і функціями їх виконавців.
5. Дублювання завдань Програми.
6. Неузгодженість запрограмованих очікуваних результатів Програми з фактичними потребами бенефіціарів.
7. Нечіткість або некоректність формулювання заходів Програми.
8. Нормативно-правова незабезпеченість виконання окремих заходів Програми.
9. Відсутність дієвих механізмів кредитної підтримки МСП.
10. Невиконання (неповне виконання) окремих заходів Програми міською владою.
11. Неохоплення (неповне охоплення) розробниками Програми цілого сегмента МСП (інноваційні МСП).
12. Одночасне використання шістьох різних груп показників виконання Програми.
13. Брак джерел фінансування для 37% (32 із 86) заходів Програми.
14. Відсутність критичного перегляду положень Програми.
15. Відсутність незалежного моніторингу і контролю за виконанням Програми.

Пропонуємо розглянути деякі найістотніші прорахунки (детальніше в **Додатку 4**).

Недолік № 3. Зарахування до заходів Програми заходів з реалізації державної соціальної політики.

Цілий блок заходів Програми стосується реалізації державної соціальної політики та передбачений законодавством про зайнятість населення і прямими обов'язками державної служби зайнятості (а не Київської міської політики розвитку МСП). Виконання **п'ятьох** заходів здійснювалося за рахунок коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття. Не зрозуміло, які функції і завдання у цьому блоці Програми виконувала влада м. Києва.

Недолік № 4. Невідповідність між змістом і цілями заходів Програми та повноваженнями і функціями їх виконавців.

Низку завдань і **п'ятьох** заходів Програми делеговано виконавцям від органів влади, повноваження і функціональні обов'язки яких не цілком узгоджуються зі змістом та цілями зазначених завдань і заходів.

Наприклад, неможливо виконати завдання 1.3 «Захист власності та інтересів суб'єктів підприємництва. Формування умов для вільного доступу суб'єктів підприємництва до всіх сегментів ринку за єдиними правилами». Головне управління МВС України в м. Києві та підрозділ УБЕЗ, визначені як виконавці цього завдання Програми, не спроможні «сприяти вільному доступу бенефіціарів сектора МСП до всіх сегментів ринку за єдиними правилами», оскільки таке завдання вступає в колізію з абзацом 8 статті 2 Закону України «Про міліцію», адже це не належить до функціональних обов'язків міліції, а також суперечить фактичному стану справ, тому що правоохоронні органи отримують ренту від не врегульованості питань «доступу суб'єктів підприємництва до всіх сегментів ринку за єдиними правилами». Так, не врегульованість проблеми МАФів створює живильний ґрунт для отримання рентних платежів з боку правоохоронних та контролюючих органів.

Недолік № 5. Дублювання завдань Програми.

Окремі завдання, зазначені у Програмі, дублюють одне одного і нечітко розподілені за функціональним призначенням. Наприклад, це стосується завдань 1.1 «Вдосконалення правового регулювання господарської діяльності» та 1.2 «Недопущення неправомірного втручання державних органів у діяльність суб'єктів господарювання» тощо.

Недолік № 6. Неузгодженість запрограмованих очікуваних результатів Програми з фактичними потребами бенефіціарів.

Значна частина очікуваних результатів Програми не містить чітких формулювань і не узгоджується з потребами бенефіціарів. Невідповідність і неадекватність очікуваних результатів виявлено щодо **п'яти** пріоритетних завдань Програми, що включають 21 програмний захід (детальніше в **Додатку 4**).

Отже, приблизно чверть заходів Програми не мають чітких інструментів вимірювання і оцінки результатів, а також позитивних впливів від їх виконання. Показово те, що факти невідповідності очікуваних результатів Програми потребам сектору МСП м. Києва практично цілком повторюються у Київській міській програмі сприяння розвитку малого й середнього підприємництва на 2013–2014 роки.

Недолік № 8. Нормативно-правова незабезпеченість виконання окремих заходів Програми.

Частина заходів Програми для досягнення позитивних впливів від їх виконання потребує удосконалення їх нормативно-правового забезпечення та приведення у відповідність до стандартів і рекомендацій ОЕСР³, яке так і не було здійснено у рамках виконання Програми впродовж 2011–2012 років.

Так, в абзаці 2 завдання 3.1 як захід передбачено «Надання фінансово-кредитної підтримки суб'єктам господарювання шляхом відшкодування відсотків за користування банківським кредитом згідно з Положенням про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів господарювання, затвердженим Рішенням Київської міської ради від 05.07.2001 року № 375/1351 (зі змінами)» (далі – *Положення № 375/1351*). Загальним недоліком політики фінансово-кредитної підтримки МСП і програм часткового відшкодування (компенсації) відсоткових ставок за кредитами для суб'єктів МСП у м. Києві є їх персоналізований характер, що не відповідає стандартам і рекомендаціям ОЕСР. Такий підхід, що полягає в наданні пільгових кредитів конкретним

³ ОЕСР – Організація економічної співпраці і розвитку

суб'єктам МСП, порушує умови конкуренції і створює ризики корупції. Політика фінансово-кредитної підтримки розвитку малого підприємництва у країнах ОЕСР не має персоніфікованого характеру і фокусується на зниженні (а не на компенсації) відсоткових ставок для МСП та частковому забезпеченні гарантій під кредитні зобов'язання (наданні кредитно-гарантійної підтримки).

Зазначене Положення № 375/1351 з 2001 року не переглядалося, а встановлені у ньому умови і порядок надання такої прямої фінансової підтримки суб'єктам господарювання не узгоджувалися з інтересами МСП м. Києва.

Зокрема, **потребують перегляду і вдосконалення:**

- умови кредитування, під яке надається бюджетна фінансова підтримка як відшкодування відсотків за користування банківським кредитом;
- надмірні дискреційні повноваження Конкурсної комісії з відбору проекту щодо встановлення частки компенсації відсоткової ставки кредиту за рахунок коштів міського бюджету;
- невизначеність порядку і процедури прийняття рішення та непрозорий характер роботи Конкурсної комісії з відбору проектів;
- відсутність у МСП права вибору банківської установи для кредитування у рамках міської програми фінансово-кредитної підтримки МСП (детальніше в **Додатку 4**).

Недолік № 10. Невиконання (неповне виконання) окремих заходів Програми владою міста.

Низку важливих заходів не виконано або виконано частково в рамках дії Програми:

1. Не було виконано захід (абзац 1 завдання 1.2), що полягав у недопущенні неправомірного втручання державних органів у діяльність суб'єктів господарювання. На виконання цього заходу спеціальна робоча група «Регуляторні ініціативи» повинна була переглянути і оцінити регуляторні акти КМДА на предмет їх відповідності принципам державної регуляторної політики. Однак у рубриці «Регуляторна діяльність» на офіційному інтернет-порталі КМДА відсутня будь-яка інформація про результати діяльності робочої групи «Регуляторні ініціативи» та порядок її функціонування (склад, плани і результати роботи, можливості участі в її роботі експертів і представників МСП столиці). З огляду на відсутність інформації на офіційному інтернет-порталі КМДА експерти не можуть зробити висновку щодо обізнаності підприємців м. Києва про конкретні результати перегляду регуляторних актів КМДА і про виконання цього заходу Програми, хоча саме процедура перегляду регуляторних актів є базовим інструментом дерегулювання бізнесу та усунення зайвих регуляторних бар'єрів на шляху розвитку МСП.

У Київській міській програмі сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2013–2014 роки (абзац 1 завдання 1.2) знову заплановано перегляд регуляторних актів міської влади щодо їх відповідності принципам державної регуляторної політики. Тобто передбачається, що КМДА в особі Департаменту промисловості та розвитку підприємництва буде самостійно переглядати власні регуляторні акти, а в разі їх невідповідності принципам регуляторної політики скасовувати або змінювати такі регуляторні акти. Ефективність такої функціональної конструкції перегляду регуляторних актів КМДА є малоімовірною, оскільки вона містить конфліктуєчі функції⁴.

⁴ Регуляторний орган (без зовнішнього адміністративного і громадського впливу) не спроможний об'єктивно переглянути і оцінити видані ним регулювання, що впливають з його відомчих адміністративно-політичних інтересів. Це об'єктивний закон функціонування бюрократичного апарату, що проявляється в діяльності кожного регуляторного органу влади.

2. Не було виконано заходу (абзац 5 завдання 1.1) щодо проведення круглих столів та семінарів із залученням підприємців та їх громадських об'єднань з проблемних питань реалізації державної регуляторної політики, не підготовлено пропозицій щодо їх вирішення. На офіційних веб-ресурсах влади м. Києва не розміщено пропозицій з проблемних питань реалізації державної регуляторної політики на рівні м. Києва, підготовлених за результатами виконання цього заходу Програми, хоча протягом 2011–2012 років було проведено 2 наради, 3 засідання круглих столів і семінар з питань регуляторної політики.

3. Не було виконано заходу (абзац 2 завдання 3.1) щодо надання суб'єктам господарювання фінансово-кредитної підтримки шляхом відшкодування відсотків за користування банківськими кредитами. Фактичне фінансування програми на період 2011–2012 років було зменшено вдвічі, а всі виділені бюджетні кошти спрямовано на погашення заборгованості з фінансово-кредитної підтримки, що утворилася в 2007–2008 роках.

4. Не було виконано заходу (абзац 1 завдання 4.1), за яким міська влада Києва **повинна була сформулювати і оприлюднити перелік земельних ділянок, право оренди на які пропонується продати на земельних торгах у формі земельного аукціону за час виконання Програми.**

Наприкінці 2012 року на інтернет-порталі КМДА і, зокрема, Департаменту земельних ресурсів КМДА була відсутня будь-яка інформація про вільні (незадіяні) комунальні земельні ділянки, які пропонуються у користування на земельних торгах.

Інформаційна рубрика «Земельні торги», розміщена на веб-сторінці Департаменту земельних ресурсів КМДА, була створена після завершення виконання Програми.

Важливим індикатором виконання Програми є кількісне значення такого показника, як **площа земельних ділянок, наданих під будівництво інфраструктурних об'єктів, у розрахунку на одиницю населення (м²)**. За цим показником результативності підтримки МСП КМДА зобов'язана щорічно звітувати в Міністерство економічного розвитку та торгівлі до 30 січня за рік, що минув, як передбачено Порядком проведення оцінки результатів діяльності регіональних органів виконавчої влади, затвердженого Постановою КМУ від 09.06.2011 року № 650. Цього показника не зазначено в аналітичній записці про виконання Програми (**Додаток 5**), а також не оприлюднено на офіційних ресурсах КМДА.

Представники сектора МСП не можуть у повній мірі скористатися правом на землю і звернутися до влади м. Києва з обґрунтованим клопотанням про отримання, відповідно до законодавства, в користування комунальних земельних ресурсів через відсутність відкритих переліків вільних земельних ділянок, які можуть бути передані суб'єктам підприємництва⁵.

5. Фактично не виконано заходу (абзац 1 завдання 4.2 «Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до діяльності у пріоритетних для міста напрямках»), що **стосується надання в оренду суб'єктам підприємництва, зокрема малого, нежитлових приміщень комунальної власності міста і районів**. На момент завершення Програми на офіційному інтернет-порталі КМДА у розділі «Інвесторам» було розміщено лише три інформаційних оголошення про проведення незначних інвестиційних конкурсів під надання в користування комунальних земельних ділянок і приміщень.

⁵ http://kievcity.gov.ua/content/313_zemelni-torgy.html

Практику оприлюднення оголошень про надання в оренду комунальних приміщень на веб-сайті Департаменту комунальної власності КМДА розпочато тільки 2012 року. Розміщені оголошення оприлюднюються безсистемно, стосуються комунальних приміщень, які пропонуються всім категоріям користувачів, а не лише представникам МСП для виконання пріоритетних для громади проектів. В оприлюднених оголошеннях відсутня візуально-схематична інформація про пропонувані вільні комунальні житлові приміщення, необхідна потенційним користувачам для оцінки їх придатності та доцільності витрат на отримання у користування таких об'єктів комунального майна.

Переліки вільних комунальних земельних ділянок і приміщень, які пропонуються для надання в користування суб'єктам підприємництва столиці, доцільно звести в одну загальноспеціалізовану рубрику послуг для розвитку МСП на порталі КМДА, об'єднавши їх з усіма іншими інформаційними ресурсами, необхідними для підтримки розвитку підприємництва на території столиці. Однак спеціалізована інформація про незадіяні комунальні об'єкти нерухомого майна для користувачів сектора МСП взагалі не передбачена на офіційному інтернет-порталі КМДА та Столичному діловому порталі, що є порушенням абз. 2 ч. 2 ст. 8 Закону України № 2806-IV «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»⁶.

КМДА не виконує вимог законодавства щодо відкриття доступу до вільних об'єктів нерухомого майна та їх передачі в користування для здійснення підприємницької діяльності, які були передбачені відповідними указами Президента України від 15.07.2000 року № 906/2000 та від 12.05.2005 р. № 779/2005. Крім того, влада м. Києва порушує⁷ вимоги Закону України № 2806-IV (абз. 2 ч. 2 ст. 8).

6. Не виконано захід (абзац 1 завдання 4.3 «Інформаційна, консультативна та методична допомога підприємцям щодо здійснення процедур закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти»). Згідно з вимогами законодавства учасники торгів **не зазначають розмір підприємства в конкурсній документації. За наявною інформацією, на всі підприємства м. Києва припадає 0,87 млрд грн або менше 4% від загальних обсягів закупівель (23,4 млрд грн) за кошти бюджету в 2011–2012 роках (Додаток 6).**

7. Не виконано захід (абзац 2 завдання 4.3 «Обов'язкове формування і розміщення на офіційних міських і районних інтернет-ресурсах переліку цільових, галузевих та інших міських програм»). На момент завершення виконання Програми на офіційному інтернет-порталі КМДА була відсутня публічна інформація про чинні в місті Києві міські цільові бюджетні програми та можливості участі в них МСП м. Києва. На Столичному діловому порталі в рубриці «Міські програми» немає переліку міських програм і міжнародних проектів, у яких можуть взяти участь МСП м. Києва⁸. На офіційному веб-порталі КМДА не передбачено спеціальної рубрики для МСП.

8. **Не виконано захід (абз. 2 завдання 6.3) стосовно вивчення досвіду кластеризації та розробки пропозицій щодо створення кластерів у м. Києві.** У разі його виконання впродовж 2011–2012 років влада Києва мала б продемонструвати послідовність своєї кластерної політики та запланувати на наступний період Програми реалізацію пілотного проекту створення кластеру в

⁶ На виконання абз. 2 ч. 2 ст. 8 Закону України «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності» регіональні (КМДА, її посадові особи) та місцеві дозвільні органи (районні в м. Києві державні адміністрації, територіальні (місцеві) органи центральних органів виконавчої влади у м. Києві, їх посадові особи) зобов'язані подавати для розміщення на веб-сторінках інформацію, необхідну для провадження господарської діяльності, зокрема, про перелік об'єктів нерухомого майна, що потребують реконструкції, перелік будівель, приміщень, які надаються або можуть бути надані в оренду.

⁷ Аналіз практики виконання Програми свідчить, що в м. Києві масове невиконання посадовцями вимог законів, підзаконних актів і програм фактично не вважається порушенням і є нормою і стилем публічного адміністрування.

⁸ Столичний діловий портал: про малий та середній бізнес – <http://www.bizportal.kiev.ua/programmes>

м. Києві на базі розроблених пропозицій та вивченої кращої національної практики. Однак такий самий захід, описаний вище, дослівно повторюється у Київській міській програмі сприяння розвитку МСП на 2013–2014 роки (абзац 2 завдання 7.3).

Недолік № 11. Неохоплення (неповне охоплення) розробниками Програми цілого сегмента МСП.

Хоча в Програмі сформульовано завдання 6.2 «Поглиблення зв'язків науковців з підприємцями, створення передумов для ефективного використання здобутків національної та світової науки» і 6.3 «Сприяння розвитку інноваційного малого та середнього підприємництва та інноваційної інфраструктури», насправді, за експертною інформацією, чиновники профільних департаментів КМДА не обізнані з діяльністю низки діючих на території столиці бізнес-інкубаторів (наприклад, Українського науково-технологічного центру – УНТЦ), який функціонує в столиці з 1996 року і фінансується ЄС, Канадою і США. Одним із результатів діяльності УНТЦ є створення мережі малих високотехнологічних підприємств «Об'єднана квітка», яка нараховує майже 500 київських підприємств, більшість з яких мають унікальні технології світового рівня.

Вищезгадані підприємства **внаслідок не уваги** чиновників КМДА до їхніх потреб і невиконання обіцянок і завдань стосовно фінансової підтримки (зокрема, обіцянки голови КМДА О.Попова щодо виділення коштів на впровадження магнітного кардіостимулятора) зорієнтовані на пошук закордонних партнерів або на підтримку (державне замовлення/контракт) з боку державного (а не міського) бюджету.

Недолік № 12. Використання шістьох різних систем результатів Програми

Для оцінки результатів Програми використовуються ШІСТЬ різних систем показників оцінювання результатів упровадження міської політики в галузі МСП (таблиця 3), а саме:

- «очікувані кінцеві результати» і «цільові показники» (паспорт Програми, пункт 7);
- «основні показники розвитку підприємництва» (розділ 2);
- «очікувані результативні показники» (розділ 6);
- «очікувані результати» (розділ 7);
- «очікувані кількісні показники» (розділ 8);
- «результативність виконання програмних заходів» (звіти ДПРП КМДА).

Таблиця 3. Шість систем оцінювання результатів політики влади м. Києва в галузі МСП

№	Найменування показників	Розділ Програми або звіти	Кількість показників
1	«Очікувані кінцеві результати» і «Цільові показники»	Паспорт Програми, пункт 7 «Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми на 2011–2012 роки в динаміці змін цільових показників»	8
2	«Основні показники розвитку підприємництва»	Розділ 2 «Стан тенденцій та проблем розвитку підприємництва у м. Києві»	19
3	«Очікувані результативні показники»	Розділ 6 «Очікувані результати виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки»	19

4	«Очікувані результати»	Розділ 7 «Заходи виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) з реалізації Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки»	30
5	«Очікувані кількісні показники»	Розділ 8 «Очікувані кількісні показники виконання пріоритетних завдань Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки»	52 групи показників (68 показників)
6	«Результативність виконання програмних заходів»	Звіти Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА.	12 груп показників (21 показник)
РАЗОМ			140 груп показників (165 показників)

Отже, у паспорті Програми зазначено 8 показників виконання, у розділі другому – 19, у розділі шостому – інших 19, у розділі сьомому – 30, у розділі восьмому – 52 групи показників (68 окремих показників), для звітності використовується 12 груп показників (21 окремий показник). Наявність 6-х систем показників і 140 груп показників (165-ти окремих індикаторів) спричинює плутанину.

Такий підхід дає широкі й неконтрольовані можливості особам, відповідальним за виконання Програми, маніпулюючи даними, звітувати про результати виконання одних показників та не звітувати стосовно інших.

Еклектичний підхід до формування Програми (невідповідність запрограмованих очікуваних впливів фактичним потребам МСП, наявність кількох систем оцінки результатів виконання тощо) свідчить про неякісну підготовку цього документа профільним департаментом та відсутність дієвого внутрішнього контролю за її розробленням з боку Департаменту економіки та інвестицій КМДА, керівництва КМДА, профільної комісії Київської міської ради і депутатського корпусу Київської міської ради загалом, а також зовнішнього контролю з боку громадських організацій підприємців, недержавних аналітичних центрів, мешканців територіальної громади.

Переважну більшість завдань і заходів Програми 2011–2012 років не було виконано. Фінансування Програми з міського бюджету було зменшено вдсятеро, а виділені кошти було спрямовано на погашення заборгованості, яка утворилася в 2007–2008 роках (бюджет м. Києва повинен компенсувати відсоткову ставку за кредити, отримані підприємствами в рамках Програми у ПАТ КБ «Хрещатик»). Це є основною причиною невиконання Програми.

Можна відзначити **спрощення започаткування бізнесу**, що є передусім результатом політики на загальнодержавному рівні (таблиця 4), хоча і в цьому аспекті можна навести низку недоліків⁹ (у 2012 році в регіоні «Східна Європа і Центральна Азія» в середньому для започаткування підприємства потрібно було виконати 6 процедур упродовж 14 днів).

Таблиця 4. Доповіді Світового банку щодо започаткування бізнесу: Україна (2011–2013 рр.)

Назва	Доповідь 2013	Доповідь 2012	Доповідь 2011	Зміна
Місце у світовому рейтингу	50	116	-	- 66
Кількість процедур	7	9	10	- 3
Кількість днів	22	24	27	- 5

⁹ Доповідь Світового банку 2013 року оцінює результати попереднього 2012 року і так далі. Джерело: Індекс легкості ведення бізнесу Світового банку, www.doingbusiness.org

Водночас майже половина опитуваних київських підприємців не відчули полегшення у веденні підприємницької діяльності (докладніше в Додатку 8), обсяги неофіційних платежів зросли майже на порядок, закриття бізнесу забирає багато часу і потребує проведення принаймні двох аудитів тощо.

У країнах ЄС пройшли стажування сім київських підприємців. Результати їх стажування в контексті задоволення потреб конкретних МСП столиці не зазначені, і на відповідний запит інформації щодо отриманої користі конкретними МСП столиці відповіді від КМДА не було отримано.

У 2011–2012 роках **в м. Києві відбулося збільшення (Додаток 5):**

- загальної кількості новостворених суб'єктів господарювання;
- кількості створених нових робочих місць;
- кількості суб'єктів підприємництва, які сплачують податки;
- обсягів надходжень податків і зборів від них до бюджету.

Проте вищеназвані позитивні результати не є прямим наслідком реалізації Програми.

2. Ресурсне забезпечення заходів Програми

На реалізацію заходів Програми 2011–2012 років було спрямовано 34,7 млн грн, з них 11,1 млн грн надійшло з міського бюджету (замість запланованих 112 млн грн).

Ще 23,4 млн грн становили кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття, які було надано через Київський міський центр зайнятості як одноразову виплату допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності (у 2011 році – 666 безробітним на суму 13 426 000 грн, у 2012 році – 426 безробітним на суму 9 952 500 грн) на виконання заходу, визначеного абзацом 1 завдання 5.1 «Сприяння розвитку підприємницької ініціативи серед безробітних шляхом організації відповідної професійної підготовки, надання безробітним одноразової виплати – допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності»).

На початку 2011 року в Києві функціонувало 6 568 об'єктів інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва (таблиця 5). Упродовж періоду дії Програми кількість вищезгаданих об'єктів скоротилась на 687 одиниць, або на 10,5%.

Таблиця 5. Кількість об'єктів інфраструктури підтримки МСП, одиниць

Назва	2010 факт (А)	2012 план (П)	2012 факт (Ф)	Різниця між Ф – П	Різниця між Ф – А
Бізнес-центри	130	140	118	-22	-12
Бізнес-інкубатори	10	12	10	-2	0
Технопарки	18	18	20	2	2
Лізингові компанії	385	395	346	-49	-39
Кредитні спілки	476	485	375	-110	-101
Фонди підтримки підприємництва	80	90	69	-21	-11
Інвестиційні фонди і компанії	1700	1720	1522	-198	-178

Інноваційні фонди і компанії	408	415	380	-35	-28
Інформаційно-консультативні установи	1160	1200	1076	-124	-84
Страхові компанії	1490	1510	1309	-201	-181
Аудиторські фірми	586	590	531	-59	-55
Біржі	125	135	125	-10	0
РАЗОМ	6568	6710	5881	-829	-687

Джерело: Департамент промисловості та розвитку підприємництва КМДА.

Як видно з таблиці 5, **крім десятиразового скорочення обсягів підтримки з міського бюджету, майже на чверть зменшилась кількість фондів підтримки підприємництва та кредитних спілок**. У звітності профільний департамент КМДА використовує два непрозорих показники «загальна сума кредитів, наданих суб'єктам підприємництва, в тому числі малого», наданих «кредитними спілками», а також «комерційними банками за міжнародними лініями», з яких **неможливо** з'ясувати конкретні обсяги фінансування малих підприємств (якщо воно здійснювалося на практиці).

Для забезпечення прозорості у роботі органів виконавчої влади, скорочення часу і витрат підприємців на отримання документів дозвільного характеру у столиці відкрито Міський дозвільний центр, в якому встановлена електронна система управління чергою.

Функціонувало комунальне підприємство «Київський міський бізнес-центр» (КП КМБЦ), яким забезпечувалася діяльність 10 районних інформаційно-консультативних центрів, створених як структурні підрозділи КП КМБЦ. З метою спрощення процедур започаткування бізнесу та надання практичної допомоги підприємцям працює створений на виконання рішення Київради Центр з надання послуг суб'єктам підприємництва з 10 районними структурними підрозділами, яким за час дії Програми укладено 526 договорів із суб'єктами підприємництва про надання офісних, інформаційно-консультативних та інших послуг і надано понад 25 тис. консультацій.

3. Продукти Програми

У 2011 році здійснено перегляд регуляторних актів, ухвалених органами та посадовими особами місцевого самоврядування м. Києва: опрацьовано 23975 нормативно-правових актів, визначено 55 регуляторних актів, які не відповідали законодавству. Всі вони приведені у відповідність до вимог законодавства шляхом внесення змін та доповнень або скасування.

У 2012 році проведено моніторинг регуляторних актів – рішень Київської міської ради та розпоряджень КМДА – з метою скасування 23-х регуляторних актів, які не відповідають принципам державної регуляторної політики.

Державними реєстраторами протягом 2011–2012 років здійснено 1 172 700 реєстраційних дій (удвічі більше, ніж за попередні два роки) і зареєстровано 46923 новостворених суб'єкти господарювання (23704 юридичні особи і 23219 фізичних осіб-підприємців).

У Міському дозвільному центрі отримано 80540 звернень суб'єктів підприємництва і видано 52210 документів дозвільного характеру.

Протягом 2011–2012 років надано в оренду та продовжено договори оренди нежитлових приміщень комунальної власності міста 574 суб'єктам підприємництва на загальну площу 60420 м², у власність передано 40804 м² нежитлових приміщень комунальної власності столиці.

Відповідно до Методики розрахунку орендної плати за майно територіальної громади м. Києва, яке передається в оренду, затвердженої Рішенням Київради від 22.09.2011 року № 34/6250, для вітчизняних суб'єктів малого підприємництва, які провадять виробничу діяльність на орендованих виробничих площах (крім офісів), орендні ставки застосовуються з коефіцієнтом 0,7. Однак в аналітичній записці КМДА щодо виконання Програми **(Додаток 5)** не зазначено, скільки саме малих підприємств скористалися орендою комунального майна за пільговим коефіцієнтом.

За програмою «Українська ініціатива» пройшли навчання та отримали дипломи 170 спеціалістів (половина з них кияни). Сім фахівців м. Києва пройшли стажування в країнах ЄС.

Проводилось навчання безробітних основам підприємницької діяльності. Закінчила навчання 961 особа, 776 безробітних зареєструвалися як суб'єкти підприємництва.

Київський міський центр сім'ї «Родинний дім» для жінок, які бажають відкрити власний бізнес, провів 22 навчальних заняття за участі 232 осіб і захист бізнес-проектів, а також 29 семінарів, 11 майстер-класів, круглий стіл і тренінг за участі 306 осіб.

Для молодих підприємців молодіжний бізнес-центр Київського молодіжного центру праці надав понад 2000 консультацій з питань бізнес-планування, реєстрації бізнесу тощо, провів 2 тренінги щодо управління бізнес-процесами та стратегічного менеджменту за участі 200 осіб. На два міських конкурси з питань підприємницької діяльності молоді кияни підготували 310 бізнес-планів.

Професійну підготовку і підвищення кваліфікації для заняття художніми промислами і для сфери побутового обслуговування пройшли 328 осіб з інвалідністю. Протягом двох років особам з функціональними обмеженнями надано 823 консультації з питань підприємництва.

Інформації про:

- **втілення бізнес-ідей і навичок, набутих під час стажування 7 стажистами Програми;**
- **кількість підприємств, започаткованих учасниками навчань, організованих Київським міським центром сім'ї «Родинний дім»;**
- **кількість бізнес-планів, упроваджених молодими підприємцями, не розміщено в офіційних виданнях Київської міської влади (радіо-, телепередачі, газети «Хрещатик», «Вечірній Київ, офіційні веб-портали КМДА) та на Столичному діловому веб-порталі, конкретної відповіді на відповідний запит інформації також не було надано.**

Для розвитку малого інноваційного підприємництва в м. Києві укладено угоду про співпрацю між КМДА, ТПП України та Міжнародним благодійним фондом «Сід Форум Україна», якою передбачено створення мережі первинного пошуку потенційних суб'єктів інноваційної підприємницької діяльності у вищих навчальних закладах та школах міста, проведення тренінгів для інноваційних МСП, навчання молодих підприємців сучасним технікам ведення бізнесу тощо.

Розвитку міжрегіонального та міжнародного співробітництва сприяло проведення протягом 2011–2012 років 121 виставки-ярмарку (в 2009–2010 роках – 80), організованої ТОВ «Київський міжнародний контрактний ярмарок», за участі 8826 (в 2009–2010 роках – приблизно 6000) суб'єктів господарювання.

4. Сумарні витрати Програми, вартість одиниці продукту

Для фінансового забезпечення реалізації Програми з бюджету міста Києва на підтримку малого та середнього підприємництва за два роки перераховано 11,1 млн грн, зокрема у 2011 році – 9,1 млн грн, що на 15,8% менше, ніж у 2010 році; у 2012 році – 2,0 млн грн, що на 78% менше порівняно з 2011 роком.

Найменування підприємств, яким надано кредитно-фінансову підтримку, обґрунтування критеріїв надання для широкого загалу не відомі, оскільки Департамент промисловості та розвитку підприємництва відмовляється надавати цю інформацію і скеровує до ПАТ КБ «Хрещатик», якому й було доручено проведення цього напряму підтримки МСП. З одержаних кошторисів бюджетної програми видно, що в 2011–2012 роках як компенсацію за відсоткову ставку кредитів отримали 42 підприємства.

Якщо з певною часткою припущення вважати вищезгадану компенсацію формою фінансової підтримки МСП, тобто продуктом Програми, який враховується в групі «Показники ефективності» (розділ 6 Програми, 19 показників ПЦМ), то отримаємо:

Показник	2011 план	2011 факт	2012 план	2012 факт
Середньомісячна сума надання фінансової підтримки малим та середнім підприємствам, тис. грн	4417	758	4417	167
Середньомісячна сума надання фінансової підтримки на одного суб'єкта підприємницької діяльності, тис. грн	79	18	79	4

У цьому разі вартість одиниці продукту становила 18 000 грн у 2011 році та 4 000 грн у 2012 році, а відхилення від запланованих значень є доволі значними.

5. Оцінка відхилення від очікуваного результату

Розглянемо інші значні відхилення від результатів, запланованих з використанням ПЦМ (19 показників шостого розділу).

Так, у групі «Показники затрат» було відображено наступне:

Показник	2011 план	2011 факт	2012 план	2012 факт
Витрати на часткову компенсацію відсотків за користування банківськими кредитами, тис. грн	53 000	9 111	53 000	2 000
Витрати на виконання інших заходів з реалізації Програми на 2011–2012 роки, тис. грн	3 000		3 000	

У групі «Показники продукту» було відображено наступне:

Показник	2011 план	2011 факт	2012 план	2012 факт
Кількість малих та середніх підприємств, що потребують фінансової підтримки, одиниць	56		56	
Кількість малих та середніх підприємств, яким планується надати фінансову підтримку, одиниць	56		56	
Кількість малих та середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць	289	283: малих – 270; середніх – 13	300	266: малих – 252; середніх – 14

Середньорічна кількість найманих працівників на малих та середніх підприємствах, тис. осіб	941: на малих – 415,0; на середніх – 526,0	760,5: на малих – 387,1; на середніх – 373,4	980: на малих – 430,0; на середніх – 550,0	888,1: на малих – 377,3; на середніх – 510,8
Кількість підприємців – фізичних осіб, тис. осіб	210,4	205,7	216,7	207,2

* На малих підприємствах

На початку 2013 року в Києві діяло 71 201 мале та 3 978 середніх підприємств. Кількість підприємців – фізичних осіб зросла внаслідок банкрутства підприємств, скорочення працівників бюджетної сфери, збільшення податкового тиску на підприємства і організації, які змушували своїх працівників реєструватися як ФОП, проте не досягла встановлених індикаторів. Питома вага ФОП до кількості працездатного населення м. Києва (2 млн осіб) уже перевищує оптимістичний середньоєвропейський рівень в 10%, що свідчить про потребу врахування реальної чисельності населення столиці (4,1, а не 2,8 млн осіб).

Показник	2011 план	2011 факт	2012 план	2012 факт
Кількість створених нових робочих місць у всіх сферах економічної діяльності, одиниць	54 300	103 400	54 300	115 900

У всіх сферах економічної діяльності м. Києва в 2011–2012 роках створено 219 300 нових робочих місць, або в 1,7 разу більше, ніж у попередні два роки, зокрема 160 800 нових робочих місць – юридичними особами і 57 500 – фізичними особами – підприємцями. Проте варто зазначити, що в 2011–2012 роках відбувалось проведення реорганізації органів державної виконавчої влади, і створення низки робочих місць могло бути фіктивним. До того ж немає чіткої кореляції між створенням робочих місць і виконанням Програми. З високою часткою імовірності можна стверджувати, що нові робочі місця були б створені і за відсутності Програми.

Відчутно зросли надходження до Зведеного бюджету від діяльності суб'єктів підприємництва, що пояснюється запровадженням норм Податкового кодексу з 01 січня 2011 року, внаслідок чого фактично збільшилося оподаткування фізичних осіб-підприємців.

Показник	2011 план	2011 факт	2012 план	2012 факт
Надходження до Зведеного бюджету від діяльності суб'єктів підприємництва, млрд грн	36,22	65,70	37,03	75,87

Надходження до Зведеного бюджету від діяльності суб'єктів підприємництва порівняно з 2010 роком зросли на 28,1 млрд грн або на 58,7%. Зокрема, від фізичних осіб – підприємців в 2012 році до Зведеного бюджету надійшло 757,1 млн грн, що у 3,2 разу більше, ніж у 2011 році, до бюджету м. Києва – 683,9 млн грн, що більше у 3,8 разу.

Інтегральним показником неуспішного виконання Програми і зменшення впливу малого бізнесу може слугувати показник «Питома вага малих підприємств у загальних обсягах реалізованої продукції (робіт, послуг) по місту», значення якого скоротилось з 15,5 до 14,7% відповідно в 2010 і 2012 роках (заплановане значення 16,2%).

6. Головні перешкоди впровадження Програми

До головних перешкод упровадження Програми належать:

1. Формальне звітування про виконання Програми, відсутній дієвий моніторинг і контроль за її виконанням з боку Департаменту економіки та інвестицій і керівництва КМДА, профільної комісії та депутатського корпусу Київради загалом, а також з боку громадських організацій і зовнішніх органів фінансового контролю. Жодна бізнес-асоціація не вимагала заключного звіту про виконання Програми та жоден представник громадських організацій (окрім Фундації «Відкрите суспільство») не взяв участі у підсумковому засіданні профільної комісії Київради, де заслуховувався звіт КМДА про результати виконання Програми.
2. Імітаційно-маніпулятивний характер взаємодії в рамках виконання Програми зі споживачами продуктів Програми. Керівництво низки впливових бізнес-асоціацій не розглядає Програму як дієвий інструмент лобювання інтересів і потреб МСП і надає перевагу альтернативним каналам взаємодії з міською владою. Жоден представник з 274 бізнес-асоціацій не з'явився на засідання профільної комісії Київради, де заслуховувалися результати виконання Програми. Така ситуація додатково свідчить про неналежне інформування бізнес-асоціацій з боку КМДА (відсутність якісних комунікацій).
3. Непрозоре бюджетне фінансування Програми, що становить 10% від запланованих обсягів, та брак можливостей оцінити ефективність таких бюджетних витрат через недоступність публічної інформації про отримувачів фінансової підтримки в рамках Програми.
4. Неналежне виконання посадовцями КМДА вимог законів, підзаконних актів і програм у частині відкриття доступу до інформації про отримувачів фінансової допомоги у рамках Програми, вільних об'єктів нерухомого майна та земельних ділянок і умов їх передачі в користування для ведення бізнесу (через земельні аукціони та інші конкурентні форми взаємодії із суб'єктами підприємницької діяльності). Регулювання діяльності МАФів із застосуванням пайових внесків на утримання об'єктів благоустрою суперечить чинному законодавству, створює сприятливий ґрунт для корупційних ризиків та можливості тиску на бізнес з боку органів міської влади, правоохоронних та контролюючих органів, а також через новоутворене комунальне підприємство – посередника «Світоч».

7. Міжвідомча координація у процесі реалізації Програми

У 2011–2012 роках відбувалася як реорганізація центральних органів виконавчої влади, відповідальних за забезпечення державної політики в сфері розвитку МСП, так і внутрішньої структури КМДА. У цей період часу функціонували такі три центральні органи виконавчої влади в сфері регуляторної політики, як:

- Державний комітет з питань регуляторної політики та підприємництва (у стадії ліквідації з 09 грудня 2010 року);
- Державна служба з питань підприємництва та регуляторної політики (у стадії створення з 09 грудня 2010 року);
- Міністерство економічного розвитку і торгівлі, якому Розпорядженням Кабінету Міністрів України № 1152-р від 09 листопада 2011 року передано функції Держкомпідприємництва у сфері реалізації державної регуляторної політики, державної політики з питань розвитку підприємництва (крім питань реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців).

Протягом 2012 року в структурі КМДА Головне управління (ГУ) з питань регуляторної політики та підприємництва, ГУ з питань торгівлі та побуту, ГУ промислової, науково-технічної та інноваційної політики увійшли до складу новоствореного Департаменту промисловості та розвитку підприємництва, в якому було організовано, відповідно, Управління з питань регуляторної політики та видачі документів дозвільного характеру, Управління торгівлі та побуту, а також Управління промисловості, підприємництва та інноваційної політики.

У 2011 році відповідальність за виконання Програми було покладено на ГУ з питань регуляторної політики та підприємництва, а з другої половини 2012 року – на Управління з питань регуляторної політики та видачі документів дозвільного характеру ДПРП. Частина фахівців у сфері підприємництва, які забезпечували виконання Програми в колишньому ГУ з питань регуляторної політики та підприємництва, перейшли до Управління промисловості, підприємництва та інноваційної політики ДПРП.

Відповідальність за впровадження державної політики розвитку МСП у м. Києві розподілена між шістьма заступниками голови КМДА (**Додаток 7**), чим частково пояснюється неналежна увага до функціонування і забезпечення розвитку малого і середнього підприємництва в столиці.

Крім підрозділів КМДА та районних у м. Києві держадміністрацій, виконавцями Програми було визначено Державну податкову адміністрацію в м. Києві, ГУ МВС України в м. Києві та підрозділ УБЕЗ, ГУ юстиції в м. Києві (з питань реєстрації МСП), ГУ статистики у м. Києві, Київський міський центр зайнятості, Центр з надання послуг суб'єктам підприємництва з 10 районними структурними підрозділами, Міський дозвільний центр, на базі якого відкрито Центр надання адміністративних послуг м. Києва, 10 районних центрів надання адмінпослуг; комунальне підприємство «Київський міський бізнес-центр» (КМБЦ) та 10 районних інформаційно-консультативних центрів, створених як структурні підрозділи КП КМБЦ; Київський міський центр сім'ї «Родинний дім» (навчання бізнесу жінок); Молодіжний бізнес-центр Київського молодіжного центру праці (навчання бізнесу молоді); Київський міський центр соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів (навчання бізнесу осіб з функціональними обмеженнями), ТОВ «Київський міжнародний контрактний ярмарок», об'єкти інфраструктури підтримки підприємництва, громадські організації підприємців тощо.

У реалізації Програми брали участь фахівці відповідних владних структур у м. Києві, які підпорядковані Міністерству економічного розвитку та торгівлі, Міністерству фінансів, Міністерству доходів і зборів (з 2012 року), Міністерству юстиції, Міністерству внутрішніх справ, Міністерству соціальної політики, Держпідприємництва, Держстатистики, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування на випадок безробіття тощо.

Координацію роботи в галузі сприяння розвитку МСП повинна була здійснювати Координаційна рада з питань розвитку підприємництва при КМДА (співголови – голова КМДА О. Попов і В. Биковець), але її останнє засідання відбулося ще восени 2011 року.

V. ВПЛИВИ ПРОГРАМИ

а) Адміністративні.

Програма не мала суттєвих впливів на перегляд регуляторних процедур і рішень, прийнятих КМДА та районними у м. Києві державними адміністраціями.

б) Економічні.

Упровадження Програми внаслідок недофінансування та недоліків програмування не справило вагомих істотних впливів на економічне життя м. Києва. Щодо сторонніх ефектів, то невдале з економічного погляду проведення ЄВРО-2012 не тільки не сприяло збільшенню доходів МСП, а навіть значно погіршило їх економічне становище, оскільки підприємці мали покривати збитки, зокрема, видатки на обслуговування кредитів, взятих під ЄВРО-2012.

с) Соціальні (поведінкові).

Мале і середнє підприємництво в процесах подолання економічної кризи відіграє одну з головних ролей, що зумовлено соціально-економічними особливостями малого бізнесу порівняно з великими підприємствами, передусім, його соціальною функцією, пов'язаною із самопрацевлаштуванням.

Оскільки становище у сфері МСП м. Києва протягом 2011–2012 років не поліпшилось, то приблизно 30 тисяч працівників цього сектора було звільнено або, найімовірніше, вони продовжують працювати неофіційно. Це ставить їх у залежність від керівників МСП, позбавляє можливості захисту своїх прав на соціальне забезпечення – охорону здоров'я, відпочинок, освіту, гідну пенсію тощо. Зокрема, станом на червень 2013 року в Києві функціонувало 16-24 тис. МАФів, які з різних причин не могли легалізувати своєї діяльності через суперечливу політику КМДА в сфері малих архітектурних форм (орієнтовна кількість працівників у МАФах становить 30–40 тисяч чоловік).

Протягом 2011–2012 років фахівцям у галузі високих технологій у м. Києві було важко сподіватися на гідний рівень оплати праці та соціальне визнання. Тому частина з них прийняла рішення про виїзд на роботу за межі України, ще частина переорієнтувалася на інші види діяльності (викладання, консультації, торгівля тощо).

Ставлення МСП до влади м. Києва не поліпшилось, адже в пошуку електоральної підтримки міська влада, нехтуючи потребами бізнесу, орієнтується на здобуття прихильності бюджетних працівників, яким обіцяно надання муніципальної доплати.

Взаємодія окремих впливових бізнес-асоціацій (наприклад, ВГО «Фортеця») з міською владою з питань функціонування ринків, торговельних майданчиків, МАФів та інших питань відбувалась поза рамками Програми, що свідчить про декларативно-формальний характер Програми і її відірваність від реальних потреб МСП.

2. Ступінь задоволення потреб бенефіціарів. Фактори, які заважали бенефіціарам скористатися результатами Програми.

Потенційні впливи Програми на різні групи бенефіціарів запрограмовані в її функціональній структурі як інструменту впливу (цілі–завдання–заходи–виконавці/ресурси–очікувані результати–впливи–корисні–продукти). У таблиці 6 розглянуто вісім конкретних потреб бенефіціарів, які було частково задоволено в ході реалізації Програми в 2011–2012 роках.

ТАБЛИЦЯ 6.
Схема врахування потреб МСП м. Києва у Київській міській програмі сприяння розвитку МСП на 2011–2012 рр. та оцінки рівня задоволення таких потреб у рамках виконання Програми¹¹

Потреби бенефіціарів Програми	Завдання Програми	Заходи	Виконання заходів Програми	Оцінка задоволення потреб бенефіціарів	Причини, що вплинули на виконання
<p>Потреба 1.</p> <p>Обізнаність про зміни регуляторних норм, які можуть вплинути на умови започаткування і введення бізнесу</p>	<p>Завдання 1.1.</p> <p>Забезпечення доцільності, передбачуваності та прозорості регуляторної діяльності, поліпшення інвестиційного та бізнес-клімату</p>	<p>Завдання 1.1, абз. 1. Оприлюднення планів діяльності органів виконавчої влади м. Києва з підготовки регуляторних актів та змін до них</p>	<p>Не виконано (на рівні КМР, що унеможлиблює передбачуваність регуляторної політики). Виконано формально, частково (на рівні КМДА часті зміни, які вносяться до плану, ускладнюють передбачуваність регуляторної політики)</p>	<p>Частково</p>	<p>1. Вимоги законодавства щодо обов'язковості планування регуляторної діяльності ігноруються на рівні КМР. 2. При формуванні річних планів діяльності з підготовки регуляторних актів владою м. Києва не проводяться консультації з представниками МСП для вивчення їх потреб у регуляторному втручанні. Унаслідок цього затверджуються переважно формальні річні плани з підготовки регуляторних актів, до яких упродовж року вносяться численні зміни по мірі виникнення проблем, що потребують регуляторного втручання влади м. Києва, або з метою реалізації інтересів певних груп.</p>
<p>Потреба 2.</p> <p>Можливість впливу на розроблення регуляторних правил з метою врахування потреб МСП</p>	<p>- « - «</p>	<p>Завдання 1.1, абз. 2. Оприлюднення проектів регуляторних актів органів виконавчої влади м. Києва з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкриті обговорення цих проектів за участю представників громадськості</p>	<p>Виконано формально, частково (на рівні КМР і КМДА – формально оприлюднюються проекти та супровідна документація). Не виконано (на рівні КМДА і КМР – за показниками проведеної відкритих публічних обговорень проектів регуляторних актів та їх узгодження з потребами МСП)</p>	<p>Частково</p>	<p>1. Влада м. Києва формально оприлюднює проекти регуляторних актів замість їх відкритих громадських обговорень для оцінки їх відповідності потребам МСП. 2. Подані громадські зауваження і пропозиції до оприлюднених проектів регуляторних актів зазвичай ігноруються владою м. Києва, відхиляються без обґрунтувань, всупереч вимогам ч. 7 ст. 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»¹². 3. Проекти регуляторних актів КМДА та КМР оприлюднюються на офіційному веб-порталі КМДА з порушеннями вимог законодавства до підготовки аналізу регуляторного впливу (АРВ) проектів регуляторних актів та здійснення їх обговорень з метою одержання пропозицій від МСП. В оприлюднених проектах регуляторних актів: - порушуються окремі етапи і елементи підготовки АРВ; - не визначаються додатні для вимірювання кількісні значення показників результативності регуляторних актів; - не визначаються заходи відстеження результативності проектів регуляторних актів тощо.</p>

¹¹ Побудована на основі визначених Комісією ООН з приватного сектора та розвитку трьох головних напрямів потреб МСП, які складають основи розвитку підприємництва в будь-якій країні світу та проявляються у потребах: 1) одностороннього регуляторного середовища; 2) доступу до фінансових ресурсів; 3) доступу до підприємницьких знань і вмінь.

¹² Відповідно до ч. 7 ст. 9 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності», розробник проекту регуляторного акта повинен розглянути всі громадські зауваження і пропозиції до оприлюдненого і винесеного на публічне обговорення проекту регуляторного акта, і за результатами цього розгляду повністю або частково їх враховувати або мотивовано відхилити. Проте ця одна з ключових норм законодавства, що має забезпечувати прозорість і відкритість діяльності регуляторних органів, цілковито ігнорується і порушується на всіх рівнях влади, що призводить до невідповідності державної регуляторної політики інтересам і потребам МСП.

<p>Потреба 3. Обзнаність про регуляторні норми, що регламентують ведення бізнесу в окремих галузях</p>	<p>«-«</p>	<p>Завдання 1.1, абз. 3. Підтримка в актуальному стані реєстру регуляторних актів органів влади міста та розміщення його на офіційному веб-порталі Київської міської влади</p>	<p>Не виконано (на рівні КМР – відсутній реєстр регуляторних актів КМР). Виконано формально, частково (на рівні КМДА є перелік регуляторних актів КМДА, а не інформаційно-довідковий реєстр з доступом до текстів рішень)</p>	<p>Не задоволено (на рівні КМР) Частково (на рівні КМДА)</p>	<p>1. Не сформовано реєстр регуляторних актів КМР. 2. На офіційному веб-порталі КМДА розміщено фрагментарний реєстр регуляторних актів КМДА, який ведеться у формі переліку затверджених розпоряджень КМДА, а не структурованої за галузями офіційної бази чинних регуляторних актів з відкритим доступом до текстів документів.</p>
<p>Потреба 4. Усунення неправомірних регуляторних бар'єрів</p>	<p>Завдання 1.2. Забезпечення адекватності та ефективності регуляторної діяльності</p>	<p>Завдання 1.2, абз. 1. Проведення робочою групою «Регуляторні ініціативи» перегляду регуляторних актів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) щодо їх відповідності принципам державної регуляторної політики</p>	<p>Виконано формально, частково</p>	<p>Частково</p>	<p>1. У рубриці «Регуляторна політика» на офіційному веб-порталі КМДА відсутня інформація про склад і результати діяльності робочої групи «Регуляторні ініціативи», перелік нею регуляторні акти, конкретні рішення, прийняті за результатами такого перегляду. 2. У м. Києві на виконання Закону України від 14.12.2010 р. № 2784-VI «Про прискорення перегляду регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» впроваджено 2011 року здійснювався прискорений перегляд регуляторних актів КМР і КМДА. На заваді перегляду регуляторних актів були такі негативні чинники: А) неналежне виконання апаратом КМДА Закону про прискорення перегляду через: (1) невідповідність законодавчо встановленої процедури перегляду технології «регуляторної гільйотини», (2) непрозорий характер організації роботи комісії з перегляду регуляторних актів, (3) формальний підхід до перегляду і оцінки ефективності регуляторних актів, відсутність взаємодії комісії з перегляду із МСП – виконавцями регуляторних актів, (4) відсутність державного⁴ і громадського контролю за роботою комісії; В) орієнтація на формальні результати перегляду замість реального покращення регуляторного середовища на рівні м. Києва⁵</p>
<p>Потреба 5. Спрощення дозвольно-погоджувальних процедур</p>	<p>Завдання 2.2 Оптимізація процедури видачі документів дозвольного характеру за принципом організаційної єдності</p>	<p>Завдання 2.2, абз. 1. Моніторинг діяльності міського та районних дозвольних центрів та підготовка рекомендацій щодо підвищення її ефективності</p>	<p>Не виконано (за показниками залучення МСП – отримувачів дозвольних послуг до оцінки якості таких послуг, крім трьох РДА)</p>	<p>Частково</p>	<p>1. Не налагоджена практика залучення владою м. Києва МСП – отримувачів послуг з видачі документів дозвольного характеру – до оцінки ефективності Київського міського дозвольного центру та районних дозвольних центрів. 2. Опитування МСП щодо якості дозвольно-погоджувальних послуг, що надаються в м. Києві, не передбачено на офіційному веб-порталі адмінпослуг м. Києва.</p>
<p>Потреба 6. Покращення доступності інформації про умови надання дозвольно-погоджувальних послуг</p>	<p>«-«</p>	<p>Завдання 2.2, абз. 7. Висвітлення та постійне оновлення на веб-ресурсах міських та районних дозвольних органів інформації щодо порядку видачі документів дозвольного характеру</p>	<p>Не виконано (на рівні КМДА – за показниками покращення обзнаності МСП про умови одержання документів дозвольного характеру)</p>	<p>Не задоволено (на рівні КМДА – за показниками обзнаності бенефіціарів МСП про умови отримання послуг). Частково (на рівні шести РДА у м. Києві)</p>	<p>1. На офіційному веб-порталі адмінпослуг КМДА інформація щодо порядку надання адмінпослуг підготовлена не у формі офіційно затверджених інформаційних карток адмінпослуг. 2. В описі усіх процедур надання адмінпослуг на офіційному веб-порталі адмінпослуг КМДА відсутній її головний процедурний елемент – інформація про вичерпний перелік документів, які необхідно подати для отримання адмінпослуги (зокрема, документів дозвольного характеру).</p>

<p>Потреба 7. Участь у підготовці до футбольного турніру Євро-2012</p>	<p>Завдання 4.4. Створення організаційних умов для участі суб'єктів малого та середнього підприємництва у підготовці. Приймаючого міста Києва до футбольного турніру Євро-2012</p>	<p>Завдання 4.4. Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до виконання заходів із підготовки до проведення фіналу Чемпіонату Європи 2012 року з футболу</p>	<p>Виконано формально, частково</p>	<p>Упродовж 2008-2012 років з бюджету м. Києва було витрачено 1,8 млрд грн на підготовку до Євро-2012. За час підготовки до Євро-2012 в столиці було побудовано 20 готелів, у які приватні інвестори вклали понад 7 млрд грн</p>
<p>Потреба 8. Доступ до ділових знань і навичок, необхідних для започаткування і ведення бізнесу</p>	<p>Завдання 4.6. Широке використання мережі Інтернет для інформування і дистанційного консультування підприємців</p>	<p>Завдання 4.6. Забезпечення функціонування Інтернет-ресурсу «Столичний діловий портал», у тому числі: • розвиток, модернізація та адміністрування програмно-технологічного комплексу автоматизованої інформаційної системи; • створення баз даних, розробка інформаційно-аналітичних матеріалів та їх публікація; • проектування, створення та адміністрування дискусійного форуму з питань підприємництва; • реплікація контенту порталу в бізнес- і соціальні мережі та блоги; • інтеграція порталу в міжнародні електронні системи обміну діловою інформацією для малого та середнього бізнесу; • підготовка та розповсюдження електронного бюлетеня з пропозиціями киянських підприємств у сфері експорту-імпорту, субконтракції та інвестиції</p>	<p>Виконано формально, частково</p>	<p>1. Інформаційна підтримка МСП на базі офіційних веб-ресурсів КМДА і РДА у м. Києві організована погано. 2. Структура, ведення, інформаційне наповнення «Столичного ділового порталу» не відповідають інформаційним потребам МСП м. Києва. Так, на «Столичному діловому порталі» не розміщується або не в повній мірі розміщується інформація про: • міські цільові бюджетні програми, у яких можуть взяти участь МСП; • земельні ділянки і приміщення, які пропонуються в користування для ведення бізнесу; • міжнародні програми підтримки і допомоги, в яких можуть взяти участь підприємці м. Києва</p>

14 На момент проведення прискореного перегляду регуляторних актів регіонального представництва Держкомпідприємництва було ліквідовано, а реальної участі бізнес-асоціацій у перегляді і прийнятті рішень місцевими комісіями законом не було передбачено. В Україні з 1999 року проводиться дерегулювання підприємницької діяльності за принципом «знизу вгору», а не за міжнародними нормами «регуляторної гільйотини». Це означає, що джерелом ініціатив з перегляду і ліквідації «проблемних» норм і положень вступають самі регуляторні органи (їх посадовці) та особи-виконавці регуляторних вимог. Такий підхід вимагає високого рівня відповідальності і підзвітності державного апарату та самоорганізації бізнес-середовища, які відсутні в Україні. До того ж зазначена регуляторна реформа має некомплексний характер і, як видно з практики її застосування в м. Києві, не дає змоги відчутно покращити регуляторне середовище для МСП

15 На момент проведення прискореного перегляду регуляторних актів регіонального представництва Держкомпідприємництва було ліквідовано, а реальної участі бізнес-асоціацій у перегляді і прийнятті рішень місцевими комісіями законом не було передбачено. В Україні з 1999 року проводиться дерегулювання підприємницької діяльності за принципом «знизу вгору», а не за міжнародними нормами «регуляторної гільйотини». Це означає, що джерелом ініціатив з перегляду і ліквідації «проблемних» норм і положень вступають самі регуляторні органи (їх посадовці) та особи-виконавці регуляторних вимог. Такий підхід вимагає високого рівня відповідальності і підзвітності державного апарату та самоорганізації бізнес-середовища, які відсутні в Україні. До того ж зазначена регуляторна реформа має некомплексний характер і, як видно з практики її застосування в м. Києві, не дає змоги відчутно покращити регуляторне середовище для МСП.

У ході опитування підприємців м. Києва (**Додаток 8**) було з'ясовано, що наявність Програми, результати її виконання не відомі 90% підприємців сектора МСП, що підтверджує формально-декларативний характер Програми. Водночас, з огляду на брак репрезентативності, проведене опитування підприємців дає, радше, підстави говорити про якісні оцінки Програми, аніж про кількісні показники.

Більшість потреб бенефіціарів не було задоволено (**таблиця 7**), отже, завдання Програми не було виконано. Половина респондентів заявила про зростання рівня корупції в м. Києві в 2011–2012 роках.

Таблиця 7. Ступінь задоволення потреб МСП за результатами виконання Програми

№	Потреби бенефіціарів	Цілі (завдання Програми)	Питання	Частка відповідей «ТАК»
1	Обізнаність про зміни регуляторних норм, які можуть вплинути на умови започаткування і ведення бізнесу	Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики	Не знають про права МСП щодо участі у виробленні регуляторної політики	55%
2	Можливість впливу на розроблення регуляторних норм			
3	Обізнаність про регуляторні норми, що регламентують ведення бізнесу в окремих галузях			
4	Усунення неправомірних регуляторних бар'єрів			
5	Спрощення дозвільно-погоджувальних процедур	Удосконалення процедур започаткування бізнесу і оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності	Значні черги і витрати часу	50%
			Неможливість отримання послуги в режимі он-лайн за допомогою цифрового підпису	33%
6	Доступ до середньо- і довгострокових кредитів за вигідними умовами	Розширення доступу суб'єктів малого й середнього підприємництва до фінансових ресурсів	Не користувалися фінансово-кредитною підтримкою	90%
7	Реалізація вироблених МСП товарів, робіт, послуг в системі державних закупівель	Створення умов для активізації діяльності підприємців у галузях, що пов'язані з проведенням у м. Києві фінальної частини Чемпіонату Європи 2012 року з футболу	Непрозорість та корупція при здійсненні державних закупівель	50%
8	Доступ до ділових знань і навичок, необхідних для започаткування і ведення бізнесу	Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва. Розвиток соціально спрямованих заходів	Започаткування і ведення бізнесу стало простіше	38%
			Не користувалися об'єктами ділової інфраструктури	66%
			Не користувалися «Столичним діловим порталом»	81%
			Не користувалися «гарячими лініями» з питань підприємництва	77%
9	Доступ до земельно-майнових ресурсів		Непрозорі умови надання комунальних земельних ділянок і приміщень для ведення бізнесу	55%

10	Посилення ринкової стійкості, підвищення продуктивності та конкурентоспроможності	Стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій МСП на міжрегіональному та міжнародному рівнях	н.д.	н.д.
11	Отримання неофіційних платежів (ренти)		Здійснювали неофіційні платежі	66%

3. Зміна становища інших заінтересованих сторін

Становище інших, крім МСП, заінтересованих сторін у результаті (не)виконання Програми майже не змінилось (таблиця 8).

Таблиця 8. Оцінка задоволення інших заінтересованих сторін

Заінтересовані сторони	Оцінка задоволення потреб бенефіціарів	Причини
КМДА і КМР	Задоволені	«+» Відсутність санкцій за невиконання Програми. «+» Формальний моніторинг і контроль з боку Департаменту економіки та інвестицій КМДА і профільної комісії КМР. «+» Відсутність протестів МСП і громадськості
МВС-П	Задоволені	«+» Збереження можливості отримувати ренту від МСП
Суд	Задоволені	«+» Збереження можливості отримувати ренту від МСП за підготовку «потрібних» судових рішень
Бізнес-асоціації	Частково	«+» Збереження можливості отримати другу вищу освіту для «потрібних» людей. «-» Невиконання Програми
Безробітні, жінки, молодь, особи з функціональними обмеженнями	Частково	«+» Здобуття знань, навичок. «-» Незастосування знань, навичок у разі відсутності роботи
ЗМІ	Частково	«+» Інформаційні приводи для публікацій. «-» Невиконання Програми
Ділова інфраструктура (табл. 5)	Не задоволені	«-» Невиконання Програми. «-» Відсутність поживлення бізнес-активності

Крім того, з боку МСП незадоволеними є:

- фахівці в галузі високих та інформаційних технологій, які не змогли впровадити власні технологічні розробки та отримати замовлення з боку місцевої влади;
- фахівці МСП, які не змогли пройти стажування в ЄС у форматі Програми в 2012 році.

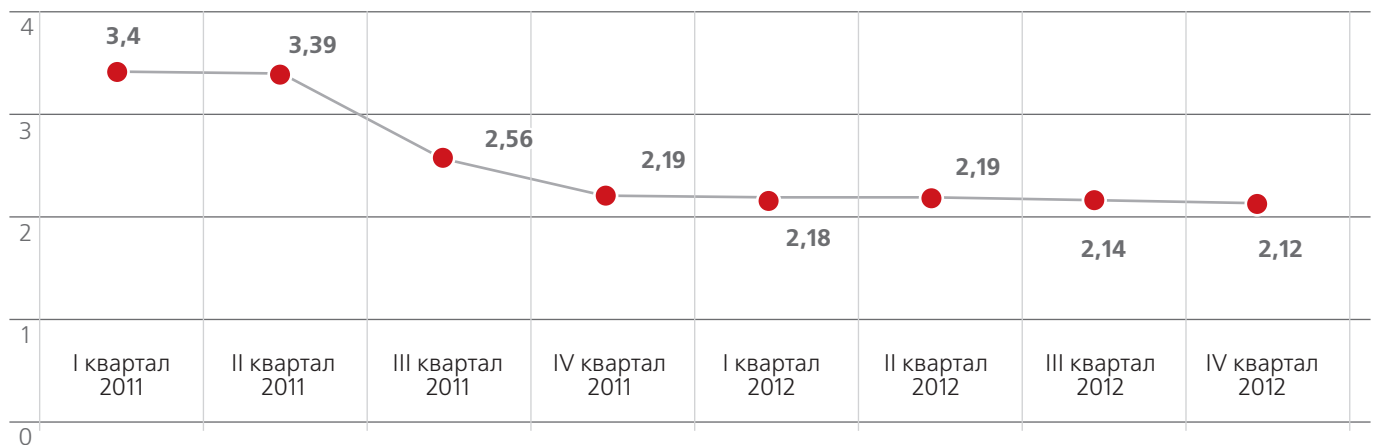
Можна припустити (оскільки перелік отримувачів фінансової підтримки залишається невідомим), що бенефіціари в особі 42-х підприємств, яким було передбачено надання фінансової підтримки у розмірі 112 млн грн упродовж 2011–2012 років, є **задоволеними частково**, оскільки насправді було виділено вдесятеро менше коштів, які було використано на компенсацію відсоткової ставки за кредити, надані у 2007-2008 роках. Міська влада досі не оприлюднила статистики заборгованості за попередні періоди, тому складно оцінити, які обсяги заборгованості (якщо така є) ще належить повернути підприємцям.

4. Непередбачувані наслідки Програми (впливи Програми на суміжні сфери в середньо- і довгостроковій перспективі)

Практично невиконана Програма не мала впливу на суміжні сфери. Однак стагнація в сфері розвитку підприємницької діяльності в Україні, і передусім у Києві, викликає розчарування в ділових і політичних колах Європейського Союзу. Єврокомісар з питань промисловості та підприємництва А. Таджані підкреслює, що паростки післякризового відновлення економіки ЄС обумовлені внеском малих і середніх підприємств, які є основою економіки Євросоюзу.

Відсутність прогресу в створенні сприятливого ділового клімату в Україні віддзеркалена в рейтингах провідних міжнародних та європейських організацій. Наприкінці 2012 року, за значенням показника Індексу легкості ведення бізнесу, який розраховує Світовий банк, Україна перебувала на 137 місці у світі. Упродовж 2011–2012 років Індекс інвестиційної привабливості, який щоквартально обчислює Європейська бізнес-асоціація, знизився з 3,40 до історичного мінімуму в 2,12 балів (рис. 1). У вищезгаданих дослідженнях обов'язково враховується становище малих і середніх підприємств, і передусім МСП м. Києва, які становлять 20% МСП України.

Рис. 1. Індекс ЄБА інвестиційної привабливості України, 2011–2012 роки

Джерело: <http://www.eba.com.ua/uk/about-eba/indices/investment-attractiveness-index>

Особливістю ситуації в галузі МСП м. Києва є те, що паралельно Програмі поза увагою чиновників уже 15 років перебуває цілий сегмент малих підприємств у галузі високих технологій. Ураховання при підготовці Програми 2011–2012 років інтересів і потреб МСП м. Києва в галузі високих та інформаційних технологій сприяло б поліпшенню ділового та інвестиційного середовища столиці, її сталому економічному розвитку.

У середньостроковій перспективі повинні відбутися кадрові зміни в керівництві м. Києва, воно має бути підсилене фахівцями, обізнаними і зацікавленими в розвитку МСП в цілому та МСП, що виробляють продукції з високою доданою вартістю, зокрема (високотехнологічні МСП). У довготерміновій перспективі високотехнологічні МСП повинні становити одну з найбільших часток у галузевій структурі МСП столиці.

VII. СПИСОК ДОДАТКІВ

- Додаток 1.** Рішення Київської міської ради № 412/5224 від 23 грудня 2010 року «Про затвердження Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки.
- Додаток 2.** Нормативно-правова база щодо державних та місцевих цільових програм.
- Додаток 3.** Джерельна база дослідження.
- Додаток 4.** Недоліки розроблення Програми.
- Додаток 5.** Аналітична записка щодо виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки.
- Додаток 6.** Державні закупівлі в м. Києві у 2011 році.
- Додаток 7.** Розподіл обов'язків між заступниками голови КМДА.
- Додаток 8.** Результати опитування підприємців м. Києва з метою оцінки впливу і результатів виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки та вироблення пропозицій і механізмів покращення умов для започаткування і ведення бізнесу.

КИЇВСЬКА МІСЬКА РАДА**VI сесія VI скликання****РІШЕННЯ****від 23 грудня 2010 року N 412/5224****Про затвердження Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки**

Відповідно до пункту 22 частини першої статті 26 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні», Закону України «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні» та з метою підтримки та розвитку підприємництва в м. Києві, прискорення економічних реформ, формування умов для забезпечення зайнятості населення міста, забезпечення конституційного права громадян на підприємницьку діяльність відповідно до Закону України «Про державну підтримку малого підприємництва» Київська міська рада **вирішила:**

1. Затвердити Київську міську програму сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки згідно з додатком.
2. Виконавчому органу Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації):
  - 2.1. Забезпечити виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки.
  - 2.2. Подавати Київській міській раді звіт про хід і результати виконання програми.
3. Виконавчому органу Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації) при формуванні бюджету м. Києва на 2011 та 2012 роки враховувати, в межах можливості дохідної частини міського бюджету, потребу у видатках на здійснення заходів з реалізації Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки.
4. Контроль за виконанням цього рішення покласти на постійну комісію Київради з питань торгівлі, підприємництва, громадського харчування та послуг.

Київський міський голова

Л. Черновецький

Додаток
до рішення Київської міської ради
23.12.2010 N 412/5224

**КИЇВСЬКА МІСЬКА ПРОГРАМА
СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011 – 2012 РОКИ**

**ПАСПОРТ
(загальна характеристика)**

**КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ
МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011 – 2012 РОКИ**

1.	<p>Загальна характеристика міста Києва:</p> <ul style="list-style-type: none"> • Площа території – 83,6 тис. га (0,14 % території України) • Середня чисельність наявного населення на 01.07.2010 – 2783,6 тис. осіб • Специфіка – столиця України, має сприятливі умови для інтенсивного розвитку • Рівень зареєстрованого безробіття на 01.07.2010 – 0,3 % • Рівень безробіття за методологією МОП станом на 01.04.2010 – 7,2 %
2.	Ініціатор розроблення Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки (далі – Програма на 2011 – 2012 роки) – Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)
3.	Дата, номер і назва розпорядчого документа органу виконавчої влади про розроблення Програми на 2011 – 2012 роки – розпорядження виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) від 14.06.2010 N 430 «Про створення робочої групи для розробки проекту Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки»
4.	Розробники Програми на 2011 – 2012 роки – Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) та КНДУ «Науково-дослідний інститут соціально-економічного розвитку міста»
5.	Замовник (відповідальний виконавець) Програми на 2011 – 2012 роки – Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації)
6.	<p>Мета і перелік основних завдань Програми на 2011 – 2012 роки:</p> <p>Головною метою Програми на 2011 – 2012 роки є створення сприятливих умов для активізації підприємницької діяльності та поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва та підвищення його ролі у вирішенні завдань прискореного соціально-економічного розвитку міста</p> <p>Основні завдання Програми на 2011 – 2012 роки:</p> <ul style="list-style-type: none"> • удосконалення нормативно-правової бази сфери підприємництва; • спрощення процедур та зменшення витрат при започаткуванні підприємницької діяльності та отриманні дозвільних документів; • активізація діючих та впровадження нових форм фінансово-кредитної підтримки малого та середнього підприємництва; • удосконалення ресурсної, інформаційно-консультативної та освітньої підтримки; • розвиток інфраструктури підтримки підприємництва; • створення умов для активізації діяльності підприємців у галузях, що пов'язані із проведенням у м. Києві фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу; • підтримка розвитку інноваційної діяльності малого та середнього підприємництва; • сприяння міжрегіональному та міжнародному співробітництву суб'єктів малого та середнього підприємництва; • розширення взаємодії бізнесу та органів влади міста шляхом упровадження механізмів державно-приватного партнерства.

7.	Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми на 2011 – 2012 роки в динаміці змін цільових показників	Вихідні дані за результатами 2010 року (очік.)	Очікувані результати за 2011 рік	Очікувані результати за 2012 рік (прогноз)
	Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць	265	273	283
	Середньорічна кількість найманих працівників на малих підприємствах, тис. осіб	402,6	415,0	430,0
	Кількість підприємців – фізичних осіб, тис. осіб	204,2	210,4	216,7
	Питома вага малих підприємств у загальних обсягах реалізованої продукції (робіт, послуг) по місту, %	15,5	15,8	16,2
	Надходження до Зведеного бюджету м. Києва від діяльності суб'єктів підприємництва, млрд. грн.	34,83	36,22	37,03
	Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва, одиниць:			
	• бізнес-центри	130	135	140
	• бізнес-інкубатори	10	11	12
	• технопарки	18	18	18
	• лізингові компанії	385	390	395
	• кредитні спілки	476	480	485
	• фонди підтримки підприємництва	80	85	90
	• інвестиційні фонди і компанії	1700	1710	1720
	• інноваційні фонди і компанії	408	410	415
	• інформаційно-консультативні установи	1160	1180	1200
	• страхові компанії	1490	1500	1510
	• аудиторські фірми	586	588	590
	• біржі	125	130	135
	Кількість безробітних, що пройдуть навчання з основ підприємництва та для подальшої самозайнятості протягом року, осіб	934	1160	1174
	Кількість створених нових робочих місць у всіх сферах економічної діяльності за рік, одиниць	53200	54300	54500
8.	Терміни і етапи реалізації Програми на 2011 – 2012 роки: • I етап – 2011 рік • II етап – 2012 рік			

9.	<p><i>Напрями Програми на 2011 – 2012 роки:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики • Удосконалення процедур започаткування бізнесу та оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності • Розширення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів • Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва • Розвиток соціально спрямованих заходів • Стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій малого та середнього підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях
10.	<p><i>Виконавці:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> • головні управління, управління та відділи виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), • Державна податкова адміністрація у м. Києві, • Головне управління МВС України у м. Києві, • Головне управління статистики у м. Києві, • Київський міський центр зайнятості, • Київський міський центр соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів, районні в місті Києві державні адміністрації, • Координаційна рада з питань розвитку підприємництва при Київському міському голові, • об'єкти інфраструктури підтримки підприємництва, в тому числі: <ul style="list-style-type: none"> – громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), – об'єднання підприємців (за згодою), – організації роботодавців (за згодою), – суб'єкти господарювання міста, визначені шляхом застосування норм Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 01.06.2010 N 2289-VI
11.	<p>Обсяги коштів з міського бюджету на підтримку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки – сума визначається щорічно рішенням Київської міської ради «Про бюджет міста Києва» відповідно на 2011 та 2012 роки</p>
12.	<p>Основні джерела фінансування: міський бюджет, кошти фінансово-кредитних установ, кошти інвесторів, власні кошти суб'єктів підприємництва, кошти Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття</p>
13.	<p>Система організації контролю за виконанням Програми на 2011 – 2012 роки Контроль здійснюють Київська міська рада, виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація), постійні комісії Київської міської ради, органи фінансового контролю</p>

ВСТУП

Підстави для розробки Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки (далі – Програма на 2011 – 2012 роки):

- Закон України від 19.10.2000 N 2063-III «Про державну підтримку малого підприємництва», стаття 9;
- доручення Кабінету Міністрів України від 20.05.2010 N 27479/1/1-10 щодо розробки регіональних програм підтримки малого підприємництва на 2011 – 2012 роки;
- рішення Київської міської ради від 25.12.2008 N 931/931 «Про затвердження Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2009 – 2010 роки».
- **Нормативно-правові документи, вимоги та положення яких враховувались при розробці Програми на 2011 – 2012 роки:**
  - Закон України від 23.03.2000 N 1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України»;
  - Закон України від 18.03.2004 N 1621-IV «Про державні цільові програми»;
  - Закон України від 21.12.2000 N 2157-III «Про Національну програму сприяння розвитку малого підприємництва в Україні»;
  - Закон України від 11.09.2003 N 1160-IV «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»;
  - Закон України від 15.05.2003 N 755-IV «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців»;
  - Закон України від 06.09.2005 N 2806-IV «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»;
  - Закон України від 05.04.2007 N 877-V «Про основні засади державного нагляду (контролю) у сфері господарської діяльності»;
  - Закон України від 01.07.2010 N 2404-VI «Про державно-приватне партнерство»;
  - Закон України від 16.01.2003 N 433-IV «Про пріоритетні напрями інноваційної діяльності в Україні»;
  - Указ Президента України від 09.08.2008 N 698/2008 «Про невідкладні заходи щодо вдосконалення державного регулювання господарської діяльності»;
  - Указ Президента України від 02.07.2008 N 603/2008 «Питання впровадження в Україні принципів Європейської хартії малих підприємств»;
  - Указ Президента України від 03.09.2007 N 816/2007 «Про Концепцію вдосконалення державного регулювання господарської діяльності»;
  - Указ Президента України від 11.07.2005 N 1073/2005 «Про вдосконалення державного регулювання у сфері зайнятості населення та ринку праці в Україні»;
  - Постанова Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 N 587 «Про запровадження в Україні принципів Європейської хартії для малих підприємств»;

- Постанова Кабінету Міністрів України від 21.07.2006 N 1001 «Про затвердження Державної стратегії регіонального розвитку на період до 2015 року»;
- Постанова Кабінету Міністрів України від 14.05.2008 N 447 «Про затвердження Державної цільової економічної програми «Створення в Україні інноваційної інфраструктури» на 2009 – 2013 роки»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.06.2009 N 680-р «Про схвалення Концепції розвитку національної інноваційної системи»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 23.06.2010 N 1724-р «Про виконання Програми економічних реформ на 2010 – 2014 роки «Заможне суспільство, конкурентоспроможна економіка, ефективна влада»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 24.02.2010 N 274-р «Про затвердження плану заходів з виконання у 2010 році Національної програми сприяння розвитку малого підприємництва в Україні»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 17.08.2002 N 447-р «Про затвердження Концепції державної політики у сфері управління якістю продукції (товарів, робіт, послуг)»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 09.09.2009 N 1110-р «Про затвердження плану заходів з розвитку ремісничої діяльності на період до 2015 року»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 27.01.2010 N 145-р «Про впровадження кластерної моделі розвитку народних художніх промислів»;
- Розпорядження Кабінету Міністрів України від 02.06.2010 N 1164-р «Про затвердження плану заходів на 2010 рік щодо удосконалення дозвільної системи у сфері господарської діяльності»;
- Методичні рекомендації щодо формування і реалізації регіональних програм підтримки малого підприємництва, затверджені наказом Держкомпідприємництва від 04.06.2008 N 67;
- Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затверджені наказом Мінекономіки від 04.12.2006 N 367;
- Рішення Київської міської ради від 27.11.2008 N 632/632 «Про затвердження Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва у м. Києві на період до 2015 року»;
- Рішення Київської міської ради від 29.10.2009 N 520/2589 «Про Порядок розроблення, затвердження та виконання міських цільових програм у місті Києві»;
- Розпорядження Київської міської державної адміністрації від 29.11.2004 N 2168 «Про схвалення Стратегії економічного та соціального розвитку м. Києва на період до 2015 року»;
- інші законодавчі та нормативні акти, що стосуються окремих сфер підприємницької діяльності та пріоритетних напрямів розвитку м. Києва.

Розробка Програми на 2011 – 2012 роки здійснювалась згідно з рішенням Київської міської ради від 27.11.2008 N 632/632 «Про затвердження Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва у м. Києві на період до 2015 року» та відповідно до Методичних рекомендацій щодо формування і реалізації регіональних програм підтримки малого підприємництва, затверджених наказом Держкомпідприємництва від 04.06.2008 N 67, якими визначено доцільність розробки регіональних програм терміном на два роки, що пов'язано зі специфікою малого і середнього підприємництва та динамічністю законодавства, яке його регулює. Враховувались також вимоги

Порядку розроблення, затвердження та виконання міських цільових програм у місті Києві, затвердженого рішенням Київської міської ради від 29.10.2009 N 520/2589, та положення Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання, затверджених наказом Мінекономіки від 04.12.2006 N 367.

Програма на 2011–2012 роки пов'язана з Програмою соціально-економічного та культурного розвитку м. Києва та є логічним продовженням Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2009–2010 роки (далі – Програма на 2009–2010 роки).

Зважаючи на те, що одним з інструментів виконання стратегічного завдання з підвищення конкурентоспроможності регіонів, визначених Державною стратегією регіонального розвитку на період до 2015 року, є підтримка малого та середнього підприємництва, а також враховуючи те, що згідно з бюджетною класифікацією у бюджеті міста передбачаються кошти на підтримку малого та середнього підприємництва загалом, Програма на 2011–2012 роки спрямована на сприяння розвитку і малого, і середнього підприємництва.

1. ПІДСУМКИ ВИКОНАННЯ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2009 – 2010 РОКИ

1.1. Результати реалізації заходів Програми на 2009 – 2010 роки

■ Забезпечувалось виконання вимог Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Реалізація державної регуляторної політики здійснювалась системно, відповідно до норм Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності». Регуляторні акти Київської міської влади ухвалювалися після проходження процедур підготовки, визначених законом.

Для дотримання принципу передбачуваності регуляторної діяльності при розробці проектів регуляторних актів затверджувались і оприлюднювались плани діяльності з підготовки проектів регуляторних актів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) та здійснювалось їх коригування.

З метою одержання пропозицій і зауважень від суб'єктів господарювання та громадян проекти регуляторних актів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) разом з аналізами регуляторного впливу оприлюднювались на офіційному веб-порталі Київської міської влади на сторінці «Підприємцям» у розділі «Регуляторна політика» та на сторінках структурних підрозділів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), що ініціюють та розробляють зазначені проекти. Протягом 2009 року та 9-ти місяців 2010 року оприлюднені 98 проектів регуляторних актів.

Відповідно до Закону здійснювалось відстеження результативності регуляторних актів: протягом 2009 року та 9-ти місяців 2010 року проведено 59 базових відстежень, 2 повторних та 1 періодичне відстеження.

Регулярно проводились телефонні «гарячі лінії» для підприємців, що сприяло поліпшенню інформаційно-консультативного забезпечення підприємців та усуненню бар'єрів на шляху розвитку підприємництва.

Реалізація заходів Програми на 2009–2010 роки у напрямку підвищення ефективності реалізації державної регуляторної політики сприяла забезпеченню прозорості регуляторних процесів та удосконаленню нормативно-правової бази підприємництва.

■ **В усіх 10 районах міста державна реєстрація суб'єктів підприємництва здійснювалась згідно з положеннями Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців» та в режимі on-line.**

Для вдосконалення роботи державних реєстраторів організовувались семінари-тренінги та круглі столи, здійснювався постійний моніторинг реєстраційної діяльності органів державної реєстрації, визначались проблемні питання та надавались пропозиції щодо їх вирішення Кабінету Міністрів України та Держкомпідприємництва, проводився щорічний міський конкурс «Кращий державний реєстратор».

■ **Для скорочення часу та витрат підприємців на отримання документів дозвільного характеру забезпечувалось функціонування міського дозвільного центру «Єдиний офіс»** (Управління з питань видачі документів дозвільного характеру Головного управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) створено згідно з рішенням Київради від 15.03.2007 N 262/923). Розроблено концепцію функціонування Єдиного дозвільного центру. До роботи із видачі документів дозвільного характеру за принципом організаційної єдності залучено 20 міських дозвільних органів (шляхом підписання порядків взаємодії). Відпрацьовано механізм видачі 57 документів дозвільного характеру. Протягом 2009 року та 9 місяців 2010 року видано 3,2 тис. документів дозвільного характеру.

Дозвільні центри із видачі документів дозвільного характеру за принципом організаційної єдності працюють також в усіх 10 районах міста. Протягом 2009 року та 9 місяців 2010 року адміністраторами районних дозвільних центрів та місцевими дозвільними органами видано 30,86 тис. документів дозвільного характеру та надано 41,82 тис. консультацій.

Для підвищення професійного рівня працівників дозвільних центрів та удосконалення дозвільної системи проводились семінари, круглі столи, робочі наради.

Діяльність дозвільних центрів сприяла зниженню адміністративних бар'єрів для підприємців, зменшенню тривалості процесу отримання дозволів, полегшенню процесу відновлення ділової активності.

■ **Продовжував діяти механізм фінансової допомоги суб'єктам підприємництва шляхом часткового відшкодування за рахунок коштів міського бюджету відсотків по отриманих кредитах.**

Протягом 2009 року та 9 місяців 2010 року з бюджету міста на часткову компенсацію відсотків за отриманими суб'єктами господарювання кредитами перераховано 14,32 млн грн.

З метою забезпечення фінансово-кредитної підтримки підприємців проводились засідання круглих столів, на яких обговорювались проблеми кредитування та мікrokредитування суб'єктів малого та середнього підприємництва та визначались завдання із розвитку в Україні доступної, розгалуженої та соціально спрямованої системи кредитування.

Міська влада в складних умовах фінансово-економічної кризи винайшла можливості виділення коштів з бюджету міста на часткову компенсацію відсотків по кредитах, однак у 2009–2010 роках сума цих коштів порівняно з попередніми роками була значно меншою.

■ Підприємці столиці забезпечувались інформаційними ресурсами.

Інформаційно-аналітичні матеріали з питань підприємництва розміщувались на офіційному веб-порталі Київської міської влади. Підтримувався в актуальному стані інтернет-ресурс «Столичний діловий портал» (www.bizportal.kiev.ua), призначений для допомоги підприємцям з різних аспектів їх діяльності.

Проблеми та перспективи розвитку підприємництва, оперативна інформація щодо підприємницької діяльності та виконання заходів з її розвитку висвітлювались засобами масової інформації м. Києва: газетами «Хрещатик» та «Вечірній Київ»; КП «Радіостанція «Голос Києва» (передачі «Правовий Київ», «Спікер-тайм», «Новини»); телеканалом «Київ» (передачі «Економічний вісник», «У центрі уваги», «Столиця», «Новини»).

■ Продовжувалось формування розвиненої інфраструктури підтримки підприємництва.

У столиці функціонує комунальне підприємство «Київський міський бізнес-центр» (КП КМБЦ), забезпечується діяльність районних інформаційно-консультативних центрів, створених як структурні підрозділи КП КМБЦ у восьми районах міста. Активно співпрацюють з місцевими органами влади 20 об'єктів інфраструктури (бізнес-центри, бізнес-інкубатори, інформаційні центри сприяння підприємству).

З метою спрощення процедур започаткування бізнесу та надання практичної допомоги підприємцям, згідно з рішенням Київради від 25.12.2008 N 930/930, створено Центр по наданню послуг суб'єктам підприємництва з районними структурними підрозділами, яким за час дії Програми на 2009 – 2010 роки укладено близько 1100 договорів з суб'єктами підприємництва про надання офісних, інформаційно-консультативних та інших послуг.

■ Проводилась робота з професійної підготовки та перепідготовки спеціалістів для малого та середнього підприємництва.

Продовжувалась реалізація Програми заходів з перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємництва «Українська ініціатива». Постійно проводились консультації для підприємців стосовно умов участі у програмі. У 2009 році закінчили навчання та отримали дипломи 112 спеціалістів, 25 осіб пройшли стажування на підприємствах країн Європейського співтовариства. У 2010 році на навчання направлено 230 осіб, надано рекомендації 11 підприємцям для участі у стажуванні на підприємствах країн Європейського Союзу за програмою InWent.

Здійснювались освітні заходи з питань розвитку підприємництва для державних службовців: протягом 2009 року та 9 місяців 2010 року підвищили кваліфікацію 454 державні службовці та посадові особи органів місцевого самоврядування. Розроблено програму тематичного семінару з питань основ екологічної культури підприємців.

■ Здійснено заходи зі стимулювання інноваційного розвитку та підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва.

Проведено восьмий ярмарок інноваційних та інвестиційних пропозицій. Організовано та проведено регіональний етап Всеукраїнського конкурсу якості продукції (товарів, робіт, послуг) – «100 кращих товарів України».

Комунальне підприємство «Центр високих технологій та інновацій» виступило співорганізатором Всеукраїнського конкурсу «Інноваційний прорив-2009», спрямованого на активізацію

впровадження у виробництво інноваційних розробок та залучення інвестицій у високотехнологічні проекти.

З метою поглиблення зв'язків науковців і підприємців, створення передумов для ефективного використання здобутків національної та світової науки представники міськдержадміністрації, провідні спеціалісти у різних галузях науки та підприємці залучались до участі у конференціях, бізнес-форумах, круглих столах, семінарах, у т. ч. міжнародних та всеукраїнських, які проводились на базі вищих навчальних закладів Києва.

Для налагодження довгострокової співпраці наукових установ та виробничих підприємств проведено круглі столи «Наука – виробництву» та «Розвиток науково-технічної та інноваційної діяльності як важливий чинник у подоланні економічної нестабільності».

Київською торгово-промисловою палатою здійснювалось навчання підприємців та надавались консультації з питань побудови та удосконалення систем управління якістю.

З метою сприяння міжрегіональному та міжнародному співробітництву за час дії Програми на 2009 – 2010 роки проведено близько 80 виставок, у тому числі міжнародних і туристичних, за участю близько 6,0 тис. суб'єктів підприємництва, понад 430 ярмарків, організовувались форуми, бізнес-зустрічі, круглі столи, прес-конференції.

■ Здійснювались соціально спрямовані заходи.

Для підвищення конкурентоспроможності безробітних проводилось їх навчання основам підприємницької діяльності з використанням найбільш ефективних навчальних програм та інтенсивних модульних технологій на базі Національного педагогічного університету ім. М. П. Драгоманова. За січень–вересень 2010 року проходили навчання з основ підприємництва 374 безробітні. Закінчили навчання 294 особи, зареєструвалися як суб'єкти підприємництва 260 безробітних.

Проводились семінари з орієнтації на підприємницьку діяльність: «Шлях до власної справи», «Крок у бізнес», «Як розпочати свій бізнес». Протягом 2009 року та 9 місяців 2010 року проведено 231 такий семінар за участю майже 2,0 тис. осіб.

Для допомоги безробітним в організації власної справи надавалась фінансова підтримка у вигляді одноразової виплати допомоги по безробіттю. За січень–вересень 2010 року 353 безробітні отримали допомогу на суму 5051,4 тис. грн.

Здійснювалась також професійна підготовка безробітних за професіями, спрямованими на подальшу самозайнятність. Протягом 2009 року та 9 місяців 2010 року таку підготовку за професіями перукаря, кравця, закрійника, флориста, кухаря, кондитера тощо проходили 712 безробітних, закінчили навчання 467 осіб, більшість з яких працевлаштовані.

З метою підтримки підприємницької ініціативи молоді проводився конкурс бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді м. Києва та конкурс «Молодий підприємець року». Професійній орієнтації молоді, залученню її до підприємницької діяльності сприяла реалізація у Голосіївському районі міста освітньої програми «Лабораторія бізнес-моделювання» для учнів 9-х, 10-х класів середніх загальноосвітніх шкіл.

Для залучення осіб із функціональними обмеженнями до самозайнятості проводилась їх підготовка та перепідготовка для діяльності у сферах художніх промислів та побутового обслуговування населення.

■ Міська влада постійно виявляла та оперативно реагувала на нагальні потреби підприємців.

До здійснення заходів з реалізації Програми на 2009–2010 роки залучались неприбуткові об'єднання підприємців та організації роботодавців, серед яких найбільш активними є Спілка малих, середніх і приватизованих підприємств України, Спілка орендарів і підприємців України, «Об'єднання підприємців XXI століття», профспілка працівників малого та середнього бізнесу України «Єднання», Асоціація зовнішньої реклами України, Київська міська організація профспілки працівників інноваційних і малих підприємств, Київська міська організація роботодавців, Київська міська організація роботодавців-перевізників «Столиця».

З метою обговорення проблемних питань у сфері відносин бізнесу і влади та напрацювання пропозицій щодо їх подолання у лютому 2010 року проведено громадський форум «Бізнес за реформу державного управління: від скарг – до плану дій!».

Підвищенню ефективності реалізації державної регуляторної політики сприяла діяльність Координаційної ради з питань розвитку підприємництва при Київському міському голові, районних координаційних рад, а також регіональних та місцевих галузевих рад підприємців. За результатами їх роботи напрацьовувались пропозиції та рекомендації щодо формування сприятливого підприємницького середовища, які направлялись Президенту України, Верховній Раді України та Кабінету Міністрів України.

Аналіз виконання Програми на 2009–2010 роки свідчить про виконання її заходів не в повній мірі через недостатність фінансового забезпечення, що в свою чергу викликано негативними наслідками фінансово-економічної кризи.

1.2. Фінансове забезпечення та виконання цільових показників Програми на 2009–2010 роки

За період дії Програми на 2009–2010 роки з міського бюджету за статтею «Підтримка малого і середнього підприємництва» спрямовано: у 2009 році – 9,0 млн грн, що на 58,9 % менше, ніж у попередньому році; за 9 місяців 2010 року – 6,5 млн грн, що менше порівняно з відповідним періодом попереднього року на 23,0 % (табл. 1). Інформація про стан фінансування Програми на 2009–2010 роки за формою, встановленою Держкомпідприємництва, щоквартально розміщувалась на інтернет-ресурсі «Столичний діловий портал» (www.bizportal.kiev.ua). Розгорнута інформація про використання коштів на виконання Програми на 2009–2010 роки в розрізі заходів щоквартально надається Мінекономіки, Держкомпідприємництва та Головному управлінню економіки та інвестицій виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) в рамках звіту про її виконання. Проводиться моніторинг розвитку підприємництва за видами економічної діяльності згідно з національним класифікатором України «Класифікація видів економічної діяльності», гармонізованим з міжнародною статистичною класифікацією видів діяльності Європейського Союзу.

Таблиця 1. Фінансування Програми на 2009–2010 роки

N з/п	Джерела фінансування	Сума витрачених коштів, тис. грн		
		за 2009 рік	за 9 місяців 2010 року	всього
1.	З міського бюджету цільовим спрямуванням на виконання Програми	9000,4	6509,0	15509,4
2.	По інших статтях міського бюджету	10256,2	1597,3	11853,5
3.	З бюджетів районів	34,87	-	34,87
4.	З інших джерел	899,5	5354,5	6254,0
5.	Загальна сума коштів, витрачених на реалізацію заходів Програми	20190,97	13460,8	33651,77

Наслідки фінансово-економічної кризи позначилися на рівні виконання цільових показників Програми на 2009–2010 роки.

Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, за результатами 2009 року, становила 258 одиниць, що менше запланованої кількості на 17 одиниць.

За результатами 2009 року, не вдалося також досягти запланованої кількості об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, яка становила 6877 одиниць (заплановано 7409), протягом 9 місяців 2010 року відбулось подальше зниження загальної кількості об'єктів інфраструктури.

Надходження до Зведеного бюджету м. Києва від діяльності суб'єктів підприємництва у 2009 році становили 39,6 млрд. грн. або на 18,7 % менше від запланованих обсягів.

Водночас ряд запланованих показників перевиконано. Це стосується показників кількості створених нових робочих місць та кількості фізичних осіб – підприємців. Так, у всіх сферах економічної діяльності у 2009 році створено 66031 нове робоче місце, що на 8,2 % більше, ніж було заплановано, у січні–вересні 2010 року – 47,8 тис. нових робочих місць при запланованих на кінець 2010 року 63,0 тис.

Кількість фізичних осіб – підприємців, за результатами 2009 року, перевищила запланований показник на 1,1 % та становила 192,1 тис. осіб. Протягом першого півріччя 2010 року їх кількість збільшилась ще на 12,3 тис. та становила 204,4 тис., що більше від рівня, запланованого на кінець 2010 року.

Показник середньорічної кількості найманих працівників на малих підприємствах у 2009 році значно вищий від запланованого, але це викликано зміною критеріїв віднесення підприємств до категорії малих.

Реалізація програмних заходів сприяла зменшенню негативних наслідків фінансово-економічної кризи, водночас не вдалося усунути ряд негативних факторів, подолання яких залежить, в першу чергу, від створення сприятливого регуляторного та податкового середовища на рівні держави.

2. АНАЛІЗ СТАНУ, ТЕНДЕНЦІЙ ТА ПРОБЛЕМ РОЗВИТКУ ПІДПРИЄМНИЦТВА У М. КИЄВІ

2.1. Стан та тенденції розвитку підприємництва у м. Києві

Аналіз діяльності підприємницького сектора економіки Києва свідчить про збереження певних позитивних тенденцій його розвитку, хоча столичне підприємництво і зазнало падіння деяких показників через негативні наслідки світової фінансово-економічної кризи, яка вразила й економіку України (табл. 2).

Таблиця 2. Основні показники розвитку підприємництва в м. Києві

Показник	2007	2008	2009	2010
Загальна кількість суб'єктів підприємництва (юридичних та фізичних осіб), зареєстрованих як платники податків¹⁾, тис. од.	347,01	378,03	394,70	01.07.2010 412,11
<i>у % до попереднього року</i>	<i>110,7</i>	<i>108,9</i>	<i>104,4</i>	<i>106,1³⁾</i>
Кількість суб'єктів підприємництва юридичних осіб, зареєстрованих як платники податків¹⁾, тис. од.	177,87	192,28	202,58	01.09.2010 211,29
<i>у % до попереднього року</i>	<i>110,7</i>	<i>108,1</i>	<i>105,4</i>	<i>106,1³⁾</i>
Кількість фізичних осіб – підприємців, зареєстрованих як платники податків¹⁾, тис. од.	169,14	185,75	192,12	01.07.2010 204,38
<i>у % до попереднього року</i>	<i>110,8</i>	<i>109,8</i>	<i>103,4</i>	<i>106,4³⁾</i>
Загальна кількість суб'єктів підприємництва (юридичних та фізичних осіб), які сплачували податки¹⁾, тис. од.	282,09	315,83	334,72	01.07.2010 316,70
<i>у % до попереднього року</i>	<i>111,3</i>	<i>112,0</i>	<i>106,0</i>	<i>96,9³⁾</i>
Кількість суб'єктів підприємництва – юридичних осіб, які сплачували податки¹⁾, тис. од.	120,59	130,95	142,72	01.09.2010 146,64
<i>у % до попереднього року</i>	<i>109,8</i>	<i>108,6</i>	<i>109,0</i>	<i>105,4³⁾</i>
Кількість фізичних осіб – підприємців, які сплачували податки¹⁾, тис. осіб	161,50	184,89	192,00	01.07.2010 173,46
<i>у % до попереднього року</i>	<i>112,4</i>	<i>114,5</i>	<i>103,8</i>	<i>90,3³⁾</i>
Надходження податків і зборів до Зведеного бюджету від суб'єктів підприємництва¹⁾, млн грн	34295,93	44471,66	39605,11	01.07.2010 22854,77
<i>у % до попереднього року</i>	<i>111,1</i>	<i>129,7</i>	<i>89,1</i>	<i>116,6³⁾</i>
Надходження податків і зборів до бюджету міста від суб'єктів підприємництва¹⁾, млн грн	7016,14	10061,33	9644,43	01.07.2010 4998,63
<i>у % до попереднього року</i>	<i>144,4</i>	<i>143,4</i>	<i>95,9</i>	<i>107,6³⁾</i>
Кількість середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення²⁾, одиниць	15	16	14	–
Середньорічна кількість найманих працівників на середніх підприємствах²⁾, тис. осіб	506,09	467,35	486,67	–
<i>у % до попереднього року</i>	<i>100,4</i>	<i>92,3</i>	<i>104,1</i>	–
Обсяг реалізованої продукції на середніх підприємствах²⁾, млн грн	442801,8	492332,6	397516,2	–
<i>у % до попереднього року</i>	<i>132,0</i>	<i>111,2</i>	<i>80,7</i>	–
Частка обсягу реалізованої продукції на середніх підприємствах до загального обсягу по місту²⁾, %	52,6	46,8	40,9	–

Середньомісячна заробітна плата на середніх підприємствах, грн.	1768,49	2438,61	2183,02	–
Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення ²⁾ , одиниць	267	243	258	–
Середньорічна кількість найманих працівників на малих підприємствах ²⁾ , тис. осіб	403,71	420,65	401,64	–
у % до попереднього року	106,6	104,2	95,5	–
Обсяг реалізованої продукції на малих підприємствах ²⁾ , млн. грн.	139404,9	156169,8	147567,2	–
у % до попереднього року	132,1	112,0	94,5	–
Частка обсягу реалізованої продукції на малих підприємствах до загального обсягу по місту ²⁾ , %	16,6	14,8	15,2	–
Середньомісячна заробітна плата на малих підприємствах, грн.	1163,20	1569,67	1660,06	–
Кількість фізичних осіб – підприємців ²⁾ , на 10 тис. осіб наявного населення, ос.	606	672	–	–
Кількість найманих працівників у фізичних осіб – підприємців ²⁾ , тис. осіб	79,0	77,0	–	–
у % до попереднього року	97,2	97,5	–	–
Обсяг реалізованої продукції фізичними особами – підприємцями ²⁾ , млн. грн.	14483,6	18654,2	–	–
у % до попереднього року	126,6	128,8	–	–

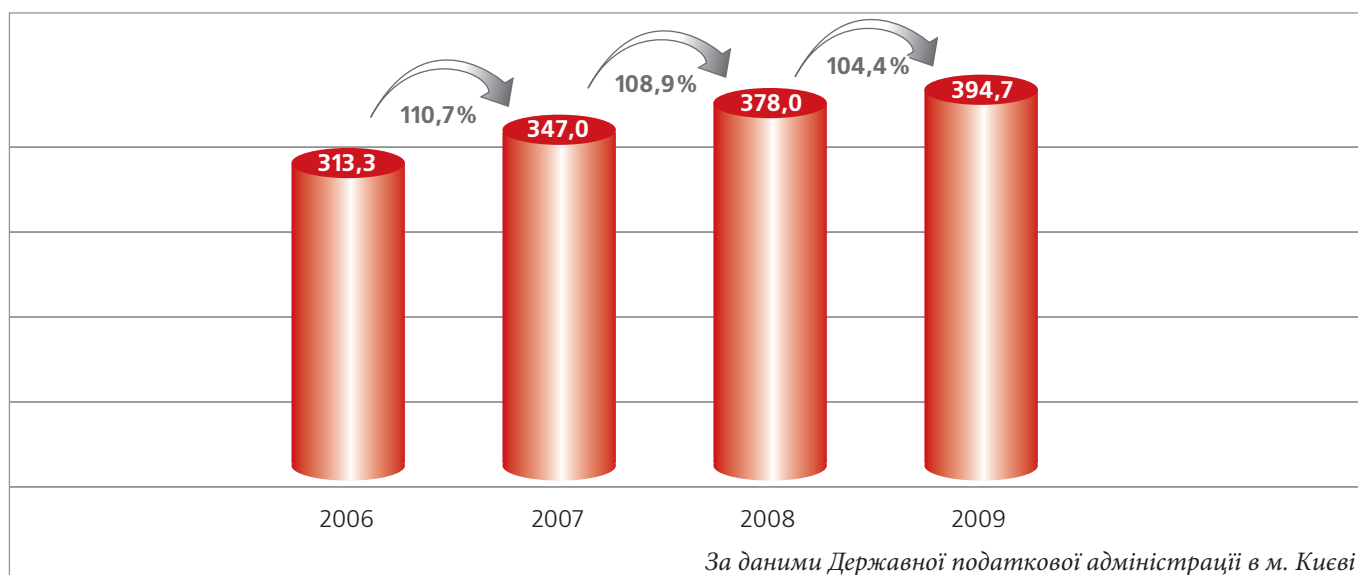
1) за даними Державної податкової адміністрації у м. Києві

2) за даними органів статистики

3) порівняно з відповідним періодом попереднього року

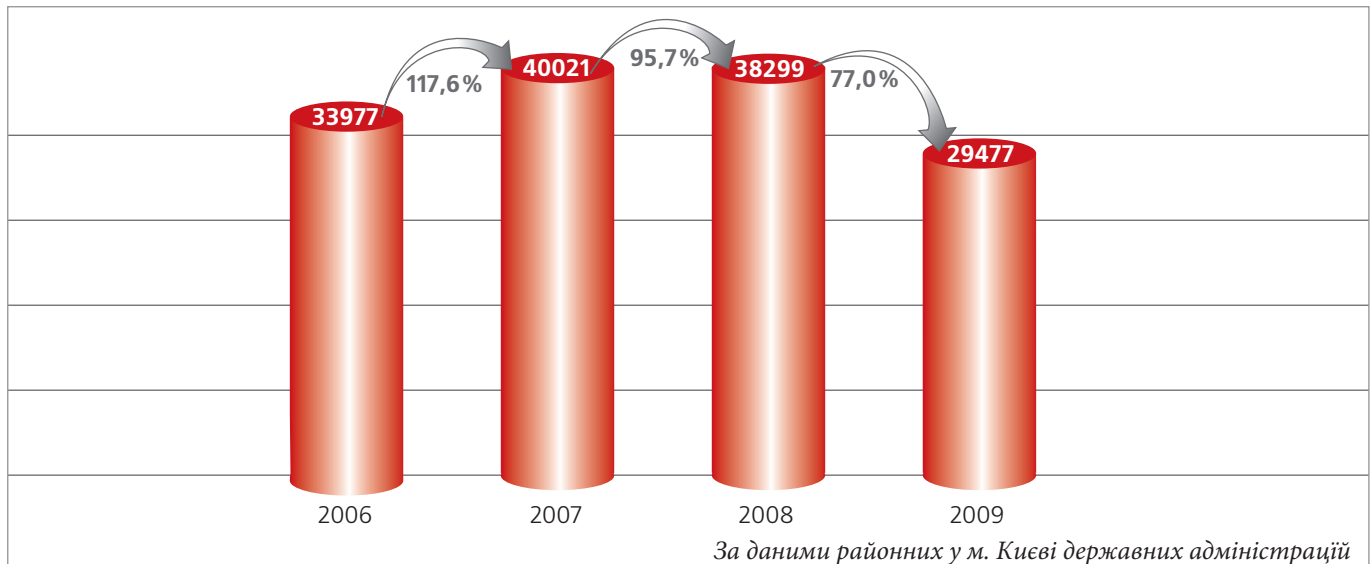
Збереглась тенденція до збільшення кількості суб'єктів підприємництва, хоча його темпи й уповільнились. Так, загальна кількість суб'єктів підприємництва, зареєстрованих як платники податків, за підсумками 2009 року, зроста порівняно з попереднім роком на 4,4 % (у 2008 році – на 8,9 %) та становила 394,7 тис. (рис. 1). Однак надходження податків і зборів від суб'єктів підприємництва до Зведеного бюджету зменшились на 10,9 % (надійшло 39,6 млрд грн), до бюджету міста – на 4,1 % (надійшло 9,64 млрд грн).

Рисунок 1. Кількість суб'єктів підприємництва (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців) м. Києва, зареєстрованих як платники податків, тис. од.

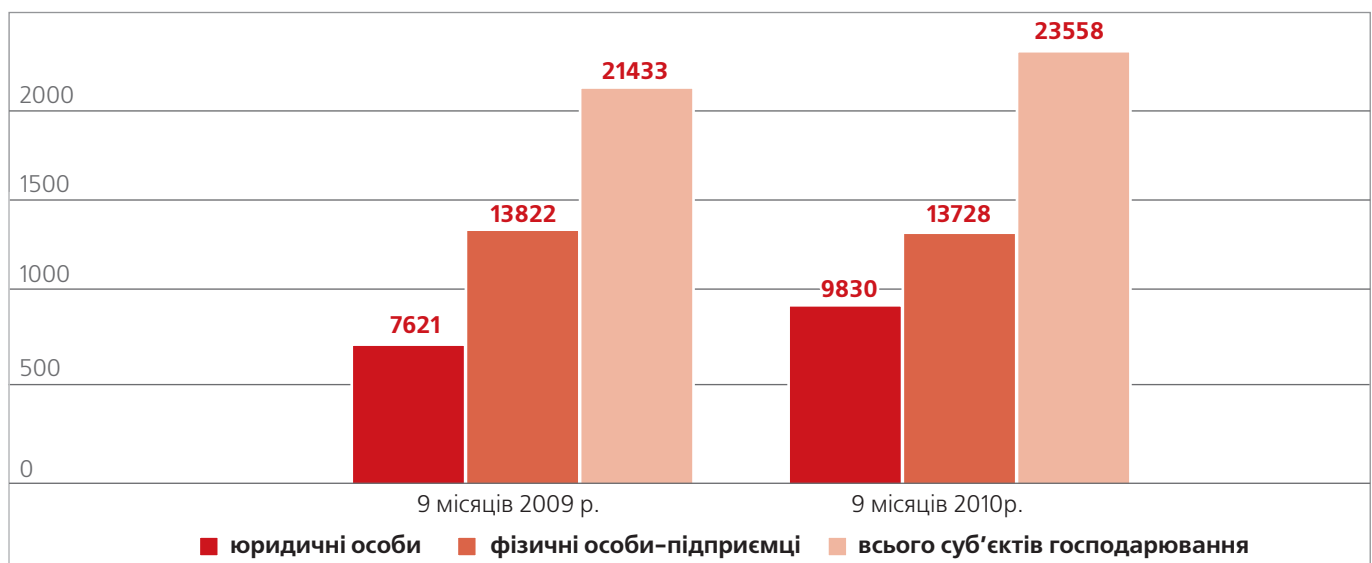
Зниження темпів приросту кількості суб'єктів підприємництва обумовлено падінням ділової активності, що відобразилося, зокрема, на зменшенні у 2008 та 2009 роках кількості новостворених суб'єктів господарювання (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців) (рис. 2).

Рисунок 2. Кількість новостворених суб'єктів господарювання (юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців) у м. Києві

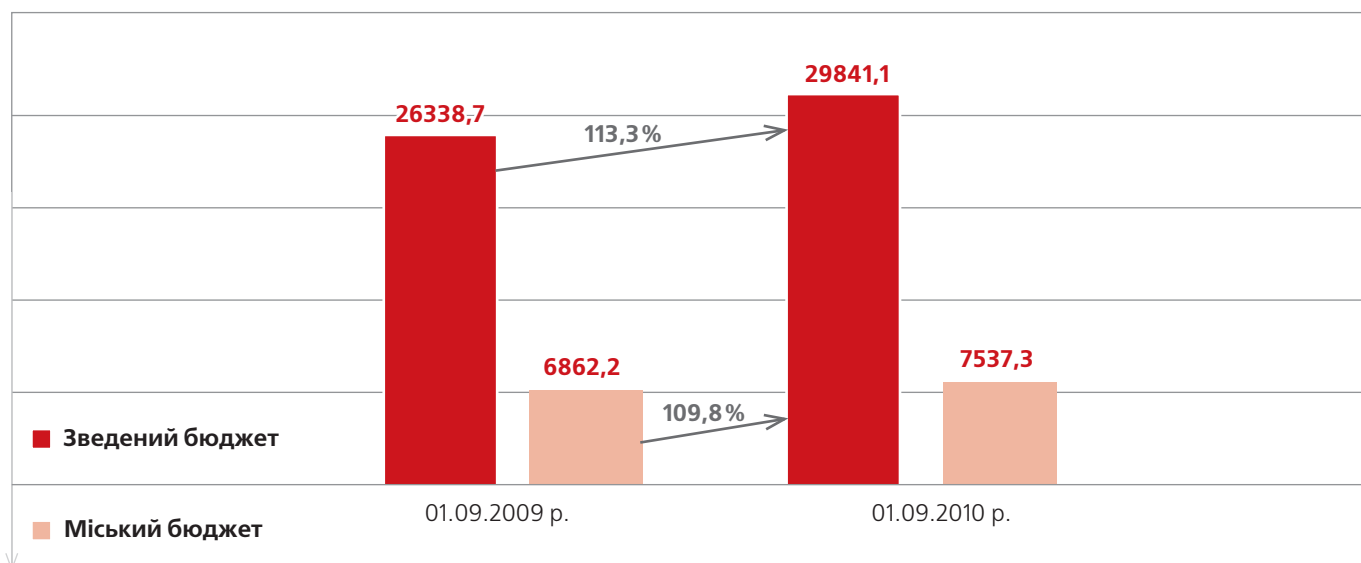
У 2010 році розпочалось поступове зменшення кризових явищ, про що свідчить зростання порівняно з попереднім роком кількості новостворених суб'єктів господарювання та збільшення надходжень податків і зборів від суб'єктів підприємництва до бюджету. Так, державними реєстраторами м. Києва за січень–вересень 2010 року зареєстровано 23558 новостворених суб'єктів господарської діяльності, що на 9,9 % більше, ніж за 9 місяців 2009 року. Таке зростання відбулось за рахунок збільшення на 29 % кількості новостворених юридичних осіб, кількість новостворених фізичних осіб – підприємців зменшилась через очікувані зміни податкового законодавства (рис. 3).

Рисунок 3. Динаміка кількості новостворених суб'єктів господарювання в м. Києві, одиниць

Протягом 9 місяців 2010 року від суб'єктів підприємництва – юридичних осіб до Зведеного бюджету надійшло 29,84 млрд грн, що на 13,3 % більше, ніж у відповідному періоді попереднього року, до бюджету міста – 7,54 млрд грн, що більше на 9,8 % (рис. 4).

Рисунок 4. Динаміка надходжень до Зведеного та міського бюджету м. Києва від суб'єктів підприємництва – юридичних осіб, млн грн

Загальна кількість об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва у 2009 році зазнала зменшення. Через фінансові проблеми найбільш суттєво зменшилась порівняно з попереднім роком кількість страхових організацій – на 22,6 %, кредитних спілок – на 20,7 %, фондів підтримки підприємництва – на 16,2 %, бізнес-центрів – на 12,3 %. Водночас зросла кількість інвестиційних фондів і компаній – на 15,4 %, бірж – на 10,7 %, лізингових компаній – на 2,0 %. За 9 місяців 2010 року відбулось збільшення порівняно з початком року кількості: технопарків – на 1 од., інформаційно-консультативних установ – на 23 од., громадських об'єднань підприємців – на 20 од., аудиторських фірм – на 3 од.

Станом на 01.10.2010 у столиці налічувалось: 128 бізнес-центрів, 10 бізнес-інкубаторів, 19 технопарків, 376 лізингових компаній, 457 кредитних спілок, 75 фондів підтримки підприємництва, 1649 інвестиційних фондів і компаній, 395 інноваційних фондів і компаній, 1141 інформаційно-консультативна установа, 248 громадських об'єднань підприємців, 124 біржі, 1463 страхові організації, 587 аудиторських фірм.

Ряд показників діяльності малого та середнього підприємництва за результатами 2009 року, покращився, хоча наслідки кризових явищ відбилися на його розвитку досить відчутно. Зросла порівняно з попереднім роком кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, середньомісячна заробітна плата найманих працівників малих підприємств та середньорічна кількість найманих працівників середніх підприємств.

На початок 2010 року в Києві діяло у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення 272 малих та середніх підприємства, що на 13 підприємств більше, ніж у попередньому році. Збільшення відбулось за рахунок зростання на 15 од. кількості малих підприємств, кількість середніх підприємств зменшилась на 2 од.

Середньорічна кількість найманих працівників малих та середніх підприємств у 2009 році зросла порівняно з попереднім роком на 310 осіб (у 2008 році зменшилась на 11,8 тис. осіб, або на 2,5 %) та становила 888,31 тис. осіб або 52,1 % загальної кількості найманих працівників підприємств міста. В тому числі кількість найманих працівників середніх підприємств зросла на 4,1 % (у 2008 році зменшилась на 7,7 %) та становила 486,67 тис. осіб, малих підприємств зменшилась на 4,5 % (у 2008 році зросла на 4,2 %) та становила 401,64 тис. осіб (рис. 5).

Рисунок 5. Кількість найманих працівників підприємств м. Києва, тис. осіб

Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малих та середніх підприємств зменшився у 2009 році порівняно з попереднім роком на 15,9 % (у 2008 році збільшився на 6,4 %) та становив 545083,46 млн грн. На малих підприємствах відбулось зменшення на 5,5 % (у 2008 році – збільшення на 12,0 %), на середніх – 19,3 % (у 2008 році – збільшення на 11,2 %) (рис. 6). Питома вага обсягів реалізованої продукції (робіт, послуг) малих та середніх підприємств у загальних обсягах реалізації по місту 2009 року знизилась порівняно з 2008 роком на 5,5 в. п. та становила 56,1 %.

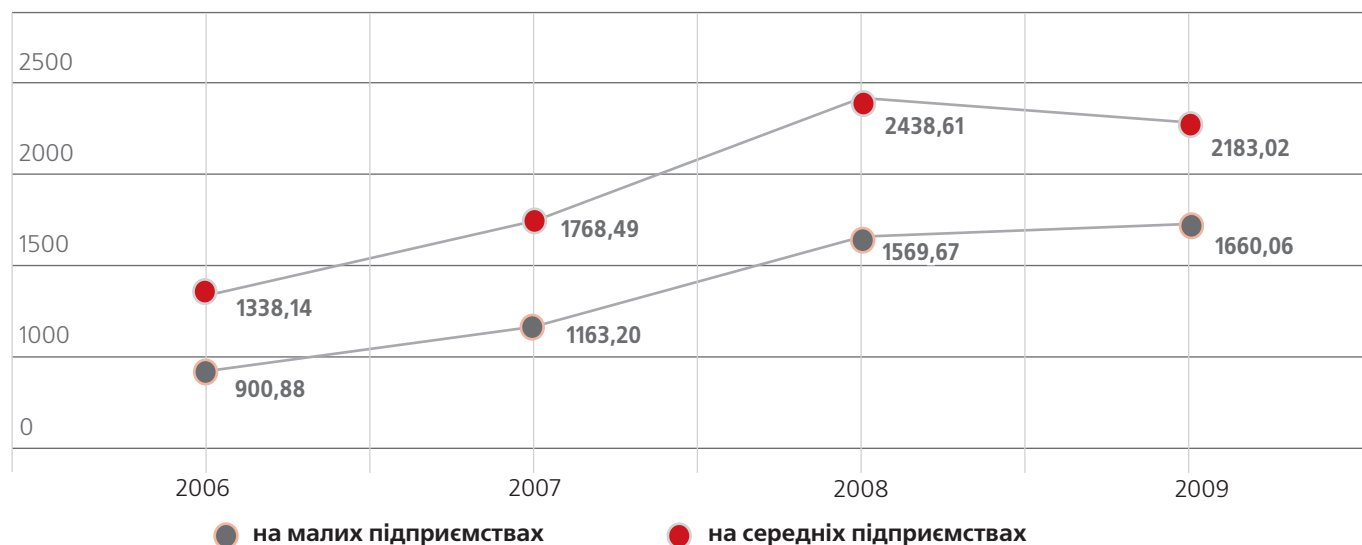
Рисунок 6. Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) підприємствами м. Києва, млн грн

Середній обсяг реалізованої продукції малих та середніх підприємств столиці на одного працюючого становив 614 тис. грн. Середні підприємства працювали більш ефективно – на одного працюючого на них реалізовано продукції (робіт, послуг) на суму 817 тис. грн, на малих підприємствах – 367 тис. грн.

Середньомісячна заробітна плата найманих працівників малих підприємств м. Києва зросла у 2009 році порівняно з попереднім роком на 5,8 % та становила 1660,06 грн, середніх підприємств – зменшилась на 10,5 % та становила 2183,02 грн. (рис. 7).

Рисунок 7. Середньомісячна заробітна плата найманих працівників підприємств м. Києва, грн

Галузева структура малих підприємств не відповідає потребам столичного міста та стратегічним напрямкам розвитку економіки: найбільша питома вага все ще належить сфері торгівлі, водночас недостатнім є рівень розвитку інноваційної сфери, а також соціальної сфери, комунальних та індивідуальних послуг (табл. 3).

Таблиця 3. Галузева структура малих підприємств міста Києва

Види діяльності	Середньорічна кількість найманих працівників						Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг)					
	2007		2008		2009		2007		2008		2009	
	Тис. ос.	% до підс.	Тис. ос.	% до підс.	Тис. ос.	% до підс.	Млн грн	% до підс.	Млн грн	% до підс.	Млн грн	% до підс.
Промисловість	52,6	13,0	50,4	12,0	49,6	12,3	8637,3	6,2	10243,9	6,6	9845,2	6,7
Будівництво	46,8	11,6	51,4	12,2	46,2	11,5	10768,3	7,7	11830,2	7,6	10353,8	7,0
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	122,4	30,3	125,7	29,9	119,1	29,7	80540,6	57,8	87018,2	55,7	83674,3	56,7
Діяльність готелів та ресторанів	10,9	2,7	11,2	2,7	11,0	2,8	735,4	0,5	879,7	0,6	906,1	0,6
Діяльність транспорту та зв'язку	21,3	5,3	23,1	5,5	21,8	5,4	4520,8	3,2	5256,2	3,4	5649,6	3,8
Фінансова діяльність	11,0	2,7	11,4	2,7	11,4	2,8	8975,1	6,4	9810,9	6,3	4549,2	3,1
Операції з нерухомим майном; оренда машин та устаткування	31,4	7,8	33,8	8,0	33,6	8,4	7016,0	5,0	8410,1	5,4	9592,2	6,5
Діяльність у сфері інформатизації	11,1	2,8	12,1	2,9	12,0	3,0	1730,7	1,2	2153,1	1,4	2711,7	1,8
Дослідження та розробки	8,8	2,2	8,2	1,9	7,2	1,8	981,6	0,7	1263,3	0,8	1178,5	0,8

Діяльність у сферах права, бухгалтерського обліку, інжинірингу; надання послуг підприємцям	63,6	15,7	68,9	16,4	66,4	16,5	13502,7	9,7	16791,6	10,8	16658,5	11,3
Освіта	3,5	0,9	3,6	0,8	3,6	0,9	192,5	0,1	241,7	0,2	209,9	0,1
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	6,3	1,6	7,0	1,7	6,7	1,7	326,7	0,2	467,6	0,3	466,3	0,3
Надання комунальних та індивідуальних послуг у сфері культури та спорту	13,0	3,2	12,8	3,0	11,9	3,0	1317,4	0,9	1624,1	1,0	1491,4	1,0
Інша діяльність	1,2	0,3	1,1	0,3	1,3	0,3	159,8	0,1	179,2	0,1	280,5	0,2
Всього по м. Києву	403,7	100	420,6	100	401,6	100	139404,9	100	156169,8	100	147567,2	100

Розраховано за даними органів статистики

Галузева структура середніх підприємств дещо відрізняється від структури малих підприємств (табл. 4). Так, у 2009 році найбільша частка загальної кількості працівників малих підприємств була зосереджена у сфері торгівлі (119,1 тис. осіб, або 29,7 %), а середніх – у сфері права, бухгалтерського обліку, інжинірингу, надання послуг підприємцям (98,9 тис. осіб, або 20,3 %). Друге місце за кількістю найманих працівників на малих підприємствах належить діяльності у сфері права, бухгалтерського обліку, інжинірингу, надання послуг підприємцям (66,4 тис. осіб або 16,5 %), на середніх – сфері торгівлі (83,4 тис. осіб, або 17,1 %). Промислові – і малі, і середні – підприємства посідають третє місце: на малих підприємствах налічується 49,6 тис. найманих працівників, або 12,3 %, на середніх – 77,4 тис. осіб, або 15,9 %.

Таблиця 4. Галузева структура середніх підприємств міста Києва

Види діяльності	Середньорічна кількість найманих працівників						Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг)					
	2007		2008		2009		2007		2008		2009	
	Тис. ос.	% до підс.	Тис. ос.	% до підс.	Тис. ос.	% до підс.	Млн. грн.	% до підс.	Млн. грн.	% до підс.	Млн. грн.	% до підс.
Промисловість	106,8	21,0	90,3	19,3	77,4	15,9	56687,5	12,8	73884,9	15,0	76359,8	19,2
Будівництво	51,5	10,1	46,6	10,0	38,2	7,9	14489,1	3,3	17813,2	3,6	13333,3	3,4
Торгівля; ремонт автомобілів, побутових виробів та предметів особистого вжитку	91,5	18,0	93,1	19,9	83,4	17,1	268189	60,6	293520	59,6	207467,2	52,2
Діяльність готелів та ресторанів	16,7	3,3	14,9	3,2	13,3	2,7	1495,8	0,3	1746,4	0,4	1560,3	0,4
Діяльність транспорту та зв'язку	39,3	7,7	35,9	7,7	35,0	7,2	9088	2,1	11558,5	2,3	12010,1	3,0
Фінансова діяльність	18,8	3,7	16,3	3,5	17,6	3,6	67782,5	15,3	59681,1	12,1	44882,1	11,3
Операції з нерухомим майном; оренда машин та устаткування	36,0	7,1	29,4	6,3	38,2	7,8	5888,2	1,3	7800,6	1,6	12112,9	3,0
Діяльність у сфері інформатизації	6,3	1,2	7,4	1,6	6,3	1,3	874,2	0,2	1968,8	0,4	2490,8	0,6

Дослідження та розробки	17,6	3,5	14,5	3,1	13,4	2,7	1238,4	0,3	1463,2	0,3	1367,9	0,3
Діяльність у сферах права, бухгалтерського обліку, інжинірингу; надання послуг підприємцям	69,8	13,7	66,5	14,2	98,9	20,3	12698,9	2,9	17361,3	3,5	18514,3	4,7
Освіта	8,5	1,7	8,5	1,8	7,3	1,5	286,2	0,1	369,5	0,1	506,3	0,1
Охорона здоров'я та надання соціальної допомоги	7,9	1,6	6,9	1,5	7,7	1,6	468,8	0,1	728,7	0,1	880,7	0,2
Надання комунальних та індивідуальних послуг, діяльність у сфері культури та спорту	26,9	5,3	28,6	6,1	43,0	8,8	3004,4	0,7	3794,8	0,8	5065,6	1,3
Інша діяльність	11,5	2,3	8,5	1,8	7,1	1,5	610,6	0,1	641,6	0,1	964,9	0,2
Всього по м. Києву	509,1	100	467,4	100	486,7	100	442801,6	100	492332,6	100	397516,2	100

Розраховано за даними органів статистики

За обсягами реалізованої продукції (робіт, послуг) найбільша частка загальних обсягів і малих, і середніх підприємств належить сфері торгівлі (відповідно 83674,3 млн грн, або 56,7 %, та 207467,2 млн грн, або 52,2 %), а от на другому місці по малих підприємствах – діяльність у сфері права, бухгалтерського обліку, інжинірингу, надання послуг підприємцям (16658,5 млн. грн, або 11,3 %), по середніх – промисловість (76359,8 млн грн, або 19,2 %). Третє місце посідає серед малих підприємств сфера будівництва (10353,8 млн грн, або 7,0 %), по середніх – фінансова діяльність (44882,1 млн грн, або 11,2 %).

Наслідки фінансово-економічної кризи досить відчутними стали як для малих, так і для середніх підприємств, при цьому суттєво постраждали сфери будівництва, фінансової діяльності, промисловості, торгівлі. Так, загальна кількість працівників малих підприємств знизилась у 2009 році порівняно з попереднім роком насамперед за рахунок зменшення кількості працівників у сферах: будівництва – на 10,1 %, транспорту – на 5,6 %, торгівлі – на 5,3 %. На середніх підприємствах загальна кількість працівників збільшилась, але водночас зменшилась кількість працівників у сферах: будівництва – на 18,0 %, промисловості – на 14,3 %, торгівлі – на 10,4 %. Зниження обсягів реалізованої продукції (робіт, послуг) на малих підприємствах відбулось за рахунок сфер: фінансової діяльності – на 53,6 %, будівництва – на 12,5 %, промисловості – на 3,9 %. На середніх підприємствах – за рахунок сфер: торгівлі – на 29,3 %, будівництва – на 25,2 %, фінансової діяльності – на 24,8 %.

Складовою малого підприємництва є фізичні особи – підприємці. На кінець 2009 року в Києві налічувалось 192,12 тис. фізичних осіб – підприємців, зареєстрованих як платники податків, що на 3,4 % більше, ніж у попередньому році, однак темпи їх приросту знизились (у 2008 році приріст становив 9,8 %).

Розвиток малого підприємництва по районах міста має нерівномірний характер. Так, якщо у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, за результатами 2009 року, у Печерському районі припадало 1008 малих підприємств, у Шевченківському – 551, то у Дарницькому цей показник становить 157, а в Деснянському – 84 малих підприємства. Водночас найбільше фізичних осіб – підприємців у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення зосереджено у

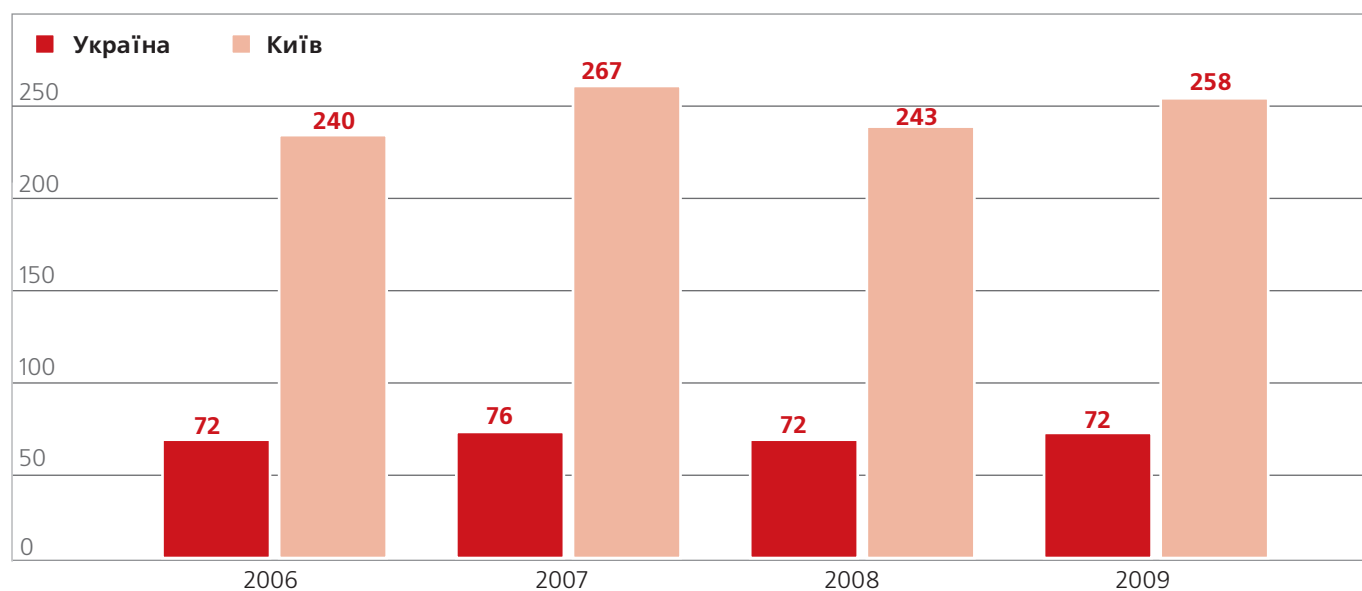
Дарницькому (796) та Святошинському (767) районах, найменше – у Солом'янському (594) та Голосіївському (673) районах.

Хоча столичне мале та середнє підприємництво і постраждало через фінансово-економічну кризу, однак за показниками його розвитку Київ значно випереджає інші регіони України, а за кількістю його суб'єктів – і країни Євросоюзу.

Станом на 01.08.2010 у столиці зареєстровано 20 % загальної кількості юридичних осіб, зареєстрованих в Україні, у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення це становить 820 од., що майже в чотири рази більше, ніж у середньому по Україні.

У 2009 році кількість малих та середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення у м. Києві перевищувала середній рівень по Україні в 3,4 раза, у т. ч. малих підприємств – у 3,5 раза (рис. 8).

Рисунок 8. Кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, од.

За даними районних у м. Києві державних адміністрацій

На малих та середніх підприємствах столиці було зайнято 18,0 % всіх найманих працівників малих та середніх підприємств України та реалізовано 36,5 % їх загального обсягу продукції (робіт, послуг). На малих підприємствах Києва було зайнято 19,4 % найманих працівників малих підприємств України та реалізовано 32,4 % їх загального обсягу продукції (робіт, послуг).

Середньомісячна заробітна плата найманих працівників малих підприємств м. Києва більше середнього рівня по Україні на 48,6 %, середніх підприємств – на 47,8 %.

У Києві зосереджено третину всіх бізнес-центрів та інформаційно-консультативних установ, половину лізингових компаній, дві третини інвестиційних та інноваційних фондів України.

Досить високий рівень розвитку бізнесу поряд з лідируючими позиціями за рівнем розвитку інновацій, ефективністю ринків товарів і послуг та іншими складовими дозволив столиці посісти перше місце в регіональному рейтингу конкурентоспроможності та зайняти 59-те місце серед 133-х країн світу в міжнародному рейтингу глобальної конкурентоспроможності, випередивши чотири країни ЄС (Румунію, Латвію, Грецію, Болгарію) та наблизившись впритул до Угорщини (Україна займає 82 позицію) («Звіт про конкурентоспроможність України 2010», Фонд «Ефективне управління»).

2.2. Основні проблеми, що стримують розвиток малого та середнього підприємництва

Згідно з результатами опитування керівників бізнесу, проведеного Всесвітнім економічним форумом, найбільш суттєвими факторами негативного впливу на умови ведення бізнесу в Києві є: нестабільність політики (17 %), податкова політика (15 %), корупція (13 %), нестабільність уряду (11 %), доступ до фінансування (11 %). Ці проблеми збігаються з проблемами для України загалом та потребують вирішення перш за все на загальнодержавному рівні. Водночас проведений аналіз стану підприємницького середовища столиці та опитування членів громадських організацій підприємців дозволив визначити основні проблеми, які перешкоджають подальшому розвитку підприємництва та на усунення яких спрямовано Програму на 2011–2012 роки, а саме:

- зарегульованість підприємницької діяльності, в тому числі ігнорування регуляторними органами вимог законодавства щодо виконання всіх процедур, пов'язаних з прийняттям регуляторних актів, недостатня кваліфікація державних службовців у питаннях регуляторної політики, низька активність громадських об'єднань підприємців у процесі підготовки та аналізу впливу регуляторних актів;
- відсутність ефективної для бізнесу системи кредитування, включно з неможливістю отримання кредиту, особливо на тривалий термін, з розміром кредитної ставки, наближеної до прийнятих у світовій практиці, а також із суттєвим зменшенням обсягів відшкодування за рахунок коштів міського бюджету відсотків за кредити;
- наявність адміністративних бар'єрів при здійсненні післяреєстраційних процедур новоствореними суб'єктами господарювання;
- все ще громіздка та непрозора система видачі документів дозвільного характеру, що обумовлено, зокрема, відсутністю чітко визначеного переліку дозволів, які повинні видаватися суб'єктам господарювання за принципом організаційної єдності, а також відсутністю регламентів (інформаційних карток) щодо видачі документів дозвільного характеру;
- нестача приміщень для започаткування підприємницької діяльності, недостатній розвиток інфраструктурної складової підтримки малого та середнього підприємництва, у тому числі відсутність муніципальних бізнес-інкубаторів;
- обмеженість інформації про ресурсну базу міста, яка може бути використана для підтримки розвитку малого та середнього підприємництва, про стан регіональних і міжнародних ринків тощо;
- нестача кваліфікованого управлінського персоналу суб'єктів малого та середнього підприємництва, спроможного розвивати бізнес у складних економічних умовах;
- недостатня конкурентоспроможність суб'єктів малого та середнього підприємництва в умовах зростаючого тиску з боку імпорتنих товарів;
- низький рівень розвитку інноваційної діяльності та відсутність систем менеджменту якості;
- недостатня ефективність взаємодії місцевих органів влади та підприємців щодо вирішення нагальних проблем підприємницької діяльності;
- низький рівень соціальної відповідальності бізнесу.

Комплексний характер та взаємопов'язаність зазначених проблем визначає програмно-цільовий метод їх вирішення, який передбачає узгодження в рамках єдиної програми комплексу заходів по напрямках, пріоритетних завданнях, виконавцях та ресурсах.

3. ГОЛОВНА МЕТА ТА ОСНОВНІ ЗАВДАННЯ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011 – 2012 РОКИ

Головною метою Програми на 2011–2012 роки є створення сприятливих умов для активізації підприємницької діяльності та поліпшення інвестиційного клімату, забезпечення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва та підвищення його ролі у вирішенні завдань прискореного соціально-економічного розвитку міста.

Для досягнення головної мети мають бути вирішені такі основні завдання, визначені з урахуванням положень Програми економічних реформ України на 2010 – 2014 роки, реалізація якої передбачена розпорядженням Кабінету Міністрів України від 23.06.2010 N 1724-р, Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва у м. Києві на період до 2015 року, затвердженої рішенням Київської міської ради від 27.11.2008 N 632/632, та принципів Європейської хартії для малих підприємств, які запроваджуються в Україні згідно з постановою Кабінету Міністрів України від 02.07.2008 N 587:

- удосконалення нормативно-правової бази сфери підприємництва;
- спрощення процедур та зменшення витрат при започаткуванні підприємницької діяльності та отриманні дозвільних документів;
- активізація діючих та впровадження нових форм фінансово-кредитної підтримки малого та середнього підприємництва;
- удосконалення ресурсної, інформаційно-консультативної та освітньої підтримки;
- розвиток інфраструктури підтримки підприємництва;
- створення умов для активізації діяльності підприємців у галузях, що пов'язані з проведенням у м. Києві фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу;
- підтримка розвитку інноваційної діяльності малого та середнього підприємництва;
- сприяння міжрегіональному та міжнародному співробітництву суб'єктів малого та середнього підприємництва;
- розширення взаємодії бізнесу та органів влади міста шляхом упровадження механізмів державно-приватного партнерства.

4. НАПРЯМИ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011–2012 РОКИ

На основі попереднього аналізу виконання Програми на 2009–2010 роки, стану, тенденцій та проблем розвитку підприємництва визначені напрями та заходи Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки, спрямовані на виконання стратегічних завдань, окреслених у програмних документах державного та міського рівня, та подолання проблем, що стримують розвиток малого та середнього підприємництва.

4.1. Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики

Важливим інструментом поліпшення бізнес-клімату, а це один з головних пріоритетів Програми економічних реформ України на 2010–2014 роки, є належне та повне виконання орга-

нами влади всіх рівнів норм державної регуляторної політики. Основний наголос має бути зроблено, по-перше, на дотриманні засад гласності, відкритості та прозорості і, по-друге, на виконанні вимог щодо професійно та фахово підготовленого аналізу необхідності державного втручання.

Передбачається розробка та ініціювання прийняття нормативно-правових актів, які впливають на впорядкування та спрощення процедур започаткування та провадження підприємницької діяльності в столиці. Заплановано ведення реєстру регуляторних актів органів влади міста та регулярний їх перегляд щодо відповідності принципам державної регуляторної політики. Передбачено підтримувати постійний діалог з підприємцями шляхом проведення круглих столів, семінарів, телефонних «гарячих ліній». Особливого значення в умовах економічної нестабільності набувають заходи з моніторингу стану малого та середнього підприємництва, дослідження результативності заходів з його підтримки та їх подальшого коригування.

Реалізація заходів цього напрямку Програми на 2011–2012 роки сприятиме створенню належних умов для розвитку малого та середнього бізнесу, який найбільше потерпає від нормативно-правових та адміністративних перешкод.

4.2. Удосконалення процедур започаткування бізнесу та оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності

Спрощення процесу входження у бізнес, тобто процедур державної реєстрації, ліцензування та отримання дозволів на започаткування певних видів підприємницької діяльності у кризових та посткризових умовах, є вирішальним чинником прискорення розвитку малого та середнього підприємництва.

Державна реєстрація суб'єктів господарювання проводиться районними органами реєстрації в режимі реального часу, підприємець отримує свідоцтво про державну реєстрацію у термін від однієї години до одного робочого дня залежно від кількості засновників. Однак підприємець повинен брати особисту участь у післяреєстраційних процедурах, що призводить до зайвих витрат робочого часу. Тому потребує вирішення на державному рівні питання запровадження електронної реєстрації та взаємного обміну інформацією між всіма учасниками процесу державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців. Водночас одними з основних завдань органів місцевої влади є забезпечення в повній мірі відділів державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців необхідним кадровим складом та фінансуванням для розвитку матеріально-технічної бази, підвищення кваліфікації державних реєстраторів, визначення проблемних питань започаткування бізнесу та надання пропозицій центральним органам влади щодо їх вирішення.

Система регулювання господарської діяльності шляхом видачі дозволів залишається громіздкою та неефективною, хоча у напрямку її реформування зроблено ряд важливих кроків, у тому числі запроваджено принцип організаційної єдності з видачі документів дозвільного характеру на рівні м. Києва. Створення міського дозвільного центру «Єдиний офіс» дозволяє мінімізувати процес отримання документів дозвільного характеру за рахунок встановлення єдиних вимог до порядку їх видачі та скорочення необхідності самостійних звернень суб'єктів господарювання безпосередньо до дозвільних органів для отримання проміжних погоджень та висновків, оскільки документообіг між учасниками дозвільного процесу здійснюється шляхом спілкування чиновників між собою.

Програмою на 2011–2012 роки передбачається подальший розвиток діяльності «Єдиного офісу» шляхом запровадження електронного документообігу, забезпечення участі у його роботі всіх дозвільних органів, здійснення контролю за додержанням посадовими особами місцевих дозвільних органів строків розгляду та видачі документів дозвільного характеру.

Реалізація заходів цього напрямку Програми на 2011 – 2012 роки сприятиме забезпеченню відкритості та прозорості у роботі органів виконавчої влади, недопущенню вчинення корупційних дій.

4.3. Розширення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів

Особливу роль у формуванні конкурентоспроможності малого та середнього бізнесу відіграє наявність у них фінансових ресурсів. При розв'язанні фінансово-кредитних проблем підприємців держава має зосередитись на реалізації таких завдань: стимулювання комерційних банків та небанківських фінансових установ до розширення спектра послуг малому та середньому бізнесу, активізація процесу створення та діяльності недержавних гарантійних, лізингових та страхових установ тощо. Має бути забезпечена можливість для суб'єктів малого та середнього бізнесу отримання кредитів, у тому числі середньо- та довгострокових, з прийнятним розміром кредитної ставки; мікрокредитів, що надаються за спрощеною схемою та швидким оформленням; часткового відшкодування відсотків по кредитах за рахунок бюджетних коштів; споживчих кредитів, гарантій по кредитах тощо.

Програмою на 2011–2012 роки передбачається вдосконалення механізму фінансово-кредитної підтримки суб'єктів господарювання, зокрема за рахунок спрямування бюджетних коштів, призначених для часткового відшкодування відсоткових ставок по кредитах, тим суб'єктам малого та середнього бізнесу, які впроваджують енергозберігаючі проекти, новітні технології та створюють нові робочі місця. Планується залучення міжнародної технічної допомоги для розвитку малого та середнього підприємництва, надання інформаційної підтримки підприємцям щодо можливості отримання фінансових ресурсів та ін.

Реалізація заходів цього напрямку Програми на 2011–2012 роки сприятиме розвитку малого та середнього підприємництва у пріоритетних для міста напрямках, створенню нових робочих місць, збільшенню податкових надходжень до бюджету.

4.4. Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва

Одним із вагомих чинників успішного розвитку малого та середнього підприємництва є швидкий пошук оптимальної стратегії виживання та негайне реагування на зміни у бізнес-кліматі. Реалізація цих конкурентних переваг потребує інформаційно-консультативної та ресурсної підтримки.

Оскільки у сучасному глобалізованому світі ефективний розвиток бізнесу без використання сучасних інформаційно-комунікаційних технологій є неможливим, то в Програмі на 2011–2012 роки передбачається розширення сфери застосування сучасних інформаційних технологій в практиці ведення бізнесу за рахунок розвитку інтернетресурсів, що надасть змогу забезпечити вільний доступ підприємців до баз даних про ресурси міста, ділові, в т. ч. зарубіжні пропозиції, бізнес-програми, тендери на закупівлю товарів (робіт, послуг), вистав-

ки, ярмарки, міжнародні заходи тощо. Планується також для інформаційного забезпечення підприємців використання можливостей засобів масової інформації, проведення круглих столів та семінарів.

Завдання з поліпшення консультативного та ресурсного забезпечення підприємництва передбачається вирішувати шляхом формування сучасної інфраструктури його підтримки, орієнтованої на задоволення всього спектра потреб підприємців, у тому числі створення на засадах державно-приватного партнерства муніципальних бізнес-центрів та бізнес-інкубаторів.

Передбачається забезпечувати виконання бізнес-інкубаторами притаманних їм функцій із надання підприємцям:

- приміщень для офісів/майстерень на умовах оренди за цінами, нижчими від ринкових;
- офісних і технічних послуг (телефон, копіювання, приміщення для конференцій/зустрічей, секретаріат і т. д.);
- правової підтримки;
- консалтингу та бізнес-планування;
- послуг із трансферу технологій;
- проведення семінарів і тренінгів тощо.

Враховуючи те, що подолання негативних наслідків фінансово-економічної кризи та подальше реформування економіки потребує консолідації зусиль влади та бізнесу, передбачається посилити роль консультативно-дорадчих рад, створених для підвищення ефективності взаємодії органів влади з підприємцями та їх неприбутковими об'єднаннями.

Необхідність більш активного залучення громадян до започаткування бізнесу та здобуття підприємцями навиків подолання кризових явищ обумовлює актуальність проведення освітніх заходів з питань підприємницької діяльності, підготовки та підвищення кваліфікації кадрів. Для вирішення цього завдання передбачається залучення установ вищої освіти та організацій інфраструктури підтримки підприємництва.

Реалізація заходів цього напрямку Програми на 2011 – 2012 роки сприятиме збільшенню кількості суб'єктів малого та середнього підприємництва, які діють у реальному секторі економіки, та зайнятих на них працівників, підвищенню ефективності їх діяльності, якості продукції і послуг та конкурентоспроможності.

4.5. Розвиток соціально спрямованих заходів

Реалізація завдань із реформування економіки потребує одночасного вирішення соціальних проблем, які особливо загострились в кризових умовах. Передбачається проводити проф-орієнтаційну роботу з безробітними, спрямовану на заняття підприємницькою діяльністю, навчання безробітних основам підприємництва, надавати одноразову виплату допомоги по безробіттю для започаткування власної справи тощо. Планується підтримувати підприємницьку ініціативу соціально вразливих верств населення, сприяти забезпеченню соціального захисту найманих працівників та безпечних умов праці. Заплановано також заходи з підвищення соціальної відповідальності малого та середнього підприємництва, тобто забезпечення сплати суб'єктами господарювання податків та зборів у повному обсязі, виведення заробітної плати з тіні та ін.

Реалізація заходів цього напрямку Програми на 2011–2012 роки сприятиме зменшенню тінізації підприємницької діяльності, збільшенню надходжень податків і зборів до бюджету та рівня зайнятості населення, підвищенню статусу та престижу підприємців.

4.6. Стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій малого та середнього підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях

Стимулювання і підтримка інновацій у широкому спектрі напрямів – технологіях, менеджменті, маркетингу та інших – є однією із найважливіших функцій державного регулювання економіки, яка спрямована на підвищення конкурентоспроможності вітчизняних суб'єктів господарювання на внутрішньому та зовнішньому ринках.

Активізація інноваційного розвитку суб'єктів малого і середнього підприємництва може бути забезпечена завдяки діяльності інноваційно-орієнтованих структур, у тому числі технопарків, бізнес-інкубаторів тощо, в яких відбувається взаємодія науково-дослідних установ, виробничих структур, інженерного та інвестиційного потенціалу в єдиному технологічному процесі – від фундаментальних досліджень, конкурентної ідеї, інженерних розробок до виробництва, комерціалізації, впровадження високотехнологічних продуктів та інтелектуальних рішень. Механізм співробітництва, який існує в таких структурах, створює сприятливі умови для становлення і розвитку всіх суб'єктів господарювання, які реалізують власну інноваційну стратегію розвитку діяльності. Як свідчить світовий досвід, створення інноваційних структур є одним з найбільш перспективних шляхів виходу економіки з кризового стану.

Програмою передбачається сприяння створенню та діяльності інноваційно-орієнтованих структур, технологічному співробітництву між малими, середніми, великими підприємствами, науково-дослідними установами та вищими навчальними закладами, впровадженню систем управління якістю, міжрегіональному та міжнародному співробітництву тощо.

Реалізація заходів цього напрямку Програми на 2011–2012 роки сприятиме підвищенню конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва.

5. МЕХАНІЗМ РЕАЛІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011–2012 РОКИ

Організаційне супроводження виконання Програми на 2011 – 2012 роки здійснює Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації).

Виконання Програми на 2011–2012 роки здійснюється шляхом реалізації її заходів і завдань виконавцями, зазначеними у цій програмі.

Джерелами фінансування Програми на 2011–2012 роки є цільові кошти міського бюджету, Фонду загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття, кошти фінансово-кредитних установ, кошти інвесторів, власні кошти суб'єктів підприємництва.

Розпорядником коштів міського бюджету, що спрямовуються на підтримку малого та середнього підприємництва, є Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), яке здійснює контроль за цільовим та ефективним використанням коштів.

Виконавцями Програми на 2011–2012 роки визначені: головні управління, управління та відділи виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації). Державна податкова адміністрація у м. Києві, Головне управління МВС України в м. Києві, Головне управління статистики у місті Києві, Київський міський центр зайнятості, Київський міський центр соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів, районні в місті Києві державні адміністрації, Координаційна рада з питань розвитку підприємництва при Київському міському голові, об'єкти інфраструктури підтримки підприємництва (у т. ч. громадські організації промисловців і підприємців, об'єднання підприємців, організації роботодавців), суб'єкти господарювання міста Києва, визначені шляхом застосування норм Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 01.06.2010 N 2289-VI. Органи державної влади, місцевого самоврядування, адміністративно-господарського управління та контролю м. Києва в питаннях розвитку конкуренції та демонополізації економіки взаємодіють та співпрацюють з Київським міським територіальним відділенням Антимонопольного комітету України.

Виконавці Програми на 2011–2012 роки щоквартально надають до Головного управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) інформацію щодо ходу реалізації її заходів. За результатами аналізу отриманої інформації здійснюється її узагальнення, визначаються проблеми та розробляються пропозиції щодо їх подолання. Узагальнена інформація розглядається на засіданнях постійної комісії Київради з питань промисловості, інноваційної та регуляторної політики та постійної комісії Київради з питань торгівлі, підприємництва, громадського харчування та послуг, Координаційної ради з питань розвитку підприємництва при Київському міському голові та на розширених колегіях виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації).

Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) щороку здійснює обґрунтовану оцінку результатів виконання Програми на 2011–2012 роки та у разі потреби розробляє пропозиції щодо доцільності продовження тих чи інших заходів, включення додаткових заходів і завдань, уточнення показників, обсягів і джерел фінансування, переліку виконавців, строків виконання окремих заходів.

Виконавчий орган Київради (Київська міська державна адміністрація) щоквартально інформує про хід виконання Програми на 2011–2012 роки Міністерство економіки України, Державний комітет України з питань регуляторної політики та підприємництва і забезпечує висвітлення ходу її реалізації у засобах масової інформації та на офіційному веб-порталі Київської міської влади.

6. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ ВИКОНАННЯ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ СПРІЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011 – 2012 РОКИ

Передбачається, що виконання заходів Програми на 2011–2012 роки, спрямованих на реалізацію пріоритетних завдань у визначених напрямках, сприятиме подоланню негативних наслідків фінансово-економічної кризи, поліпшенню інвестиційного та бізнес-клімату в місті Києві та подальшому прискореному соціально-економічному зростанню.

Результативні показники Програми на 2011–2012 роки визначені, виходячи із найбільш вірогідного сценарію розвитку економічної ситуації. Водночас планові показники потребують відповідного коригування залежно від фактичних результатів, досягнутих у попередньому періоді.

ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИВНІ ПОКАЗНИКИ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ НА 2011–2012 РОКИ**Показники затрат**

Витрати на часткову компенсацію відсотків за користування банківськими кредитами, тис. грн.:
у 2011 році – 53000,0, у 2012 році – 53000,0.

Витрати на виконання інших заходів з реалізації Програми на 2011–2012 роки, тис. грн.:
у 2011 році – 3000,0, у 2012 році – 3000,0.

Показники продукту

Кількість малих та середніх підприємств, що потребують фінансової підтримки, одиниць:
у 2011 році – 56, у 2012 році – 56.

Кількість малих та середніх підприємств, яким планується надати фінансову підтримку, одиниць:
у 2011 році – 56, у 2012 році – 56.

Кількість малих та середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць:
у 2011 році – 289, у 2012 році – 300.

Середньорічна кількість найманих працівників на малих та середніх підприємствах, тис. осіб:
у 2011 році – 941,0, у 2012 році – 980,0.

Кількість підприємців – фізичних осіб, тис. осіб:
у 2011 році – 210,4, у 2012 році – 216,7.

Надходження до Зведеного бюджету м. Києва від діяльності суб'єктів підприємництва, млрд. грн.:
у 2011 році – 36,22, у 2012 році – 37,03.

Кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва, одиниць:
у 2011 році – 6637, у 2012 році – 6710.

Кількість створених нових робочих місць у всіх сферах економічної діяльності, одиниць:
у 2011 році – 54300, у 2012 році – 54500.

Показники ефективності

Середньомісячна сума надання фінансової підтримки малим та середнім підприємствам, тис. грн.:
у 2011 році – 4416,67, у 2012 році – 4416,67.

Середньомісячна сума надання фінансової підтримки на одного суб'єкта підприємницької діяльності, тис. грн.:
у 2011 році – 78,87, у 2012 році – 78,87.

Середньорічний обсяг надходжень податків і зборів від суб'єктів підприємництва до Зведеного бюджету м. Києва в розрахунку на одного платника податків, тис. грн.:
у 2011 році – 104,0, у 2012 році – 105,5.

Середньорічний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) на одного працюючого на малих підприємствах, тис. грн.:
у 2011 році – 385,0, у 2012 році – 414,0.

Середньорічний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) на одного працюючого на середніх підприємствах, тис. грн.:
у 2011 році – 882,0, у 2012 році – 970,0.

Показники якості

Відсоток кількості малих та середніх підприємств, яким надано фінансову підтримку, до кількості малих та середніх підприємств, яким заплановано надати фінансову підтримку, %:
у 2011 році – 100, у 2012 році – 100.

Динаміка фінансової підтримки малого та середнього підприємництва у порівнянні з попереднім роком, %:

у 2011 році – 100, у 2012 році – 100.

Динаміка обсягів надходжень податків і зборів від суб'єктів підприємництва до Зведеного бюджету м. Києва порівняно з попереднім роком, %:

у 2011 році – 104,0, у 2012 році – 102,2.

Динаміка кількості створених нових робочих місць порівняно з попереднім роком, %:

у 2011 році – 102,1, у 2012 році – 100,4.

Оцінка результативності Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011–2012 роки буде здійснюватись у порівнянні з показниками інших регіонів України та інших країн світу. У Програмі на 2011–2012 роки враховано основні принципи Акта з питань малого бізнесу для Європи, що визначив концепцію нової політики щодо підприємництва, головною метою якої є кардинальне покращення адміністративного та законодавчого середовища для суб'єктів малого та середнього бізнесу. Виконання заходів Програми на 2011–2012 роки дозволить зробити крок уперед у розкритті підприємницького потенціалу для вирішення соціальних проблем та забезпечення економічного зростання столиці України.

7. ЗАХОДИ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ) З РЕАЛІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011–2012 РОКИ

№ з/п	Пріоритетні завдання	Заходи	Термін виконання	Виконавці	Джерела фінансування	Очікувані результати
1. Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики						
1.1.	Вдосконалення правового регулювання господарської діяльності	абз. 1 Оприлюднення планів діяльності органів виконавчої влади м. Києва з підготовки регуляторних актів та змін до них	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київської міської державної адміністрації, районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП2)	Забезпечення доцільності, передбачуваності та прозорості регуляторної діяльності, поліпшення інвестиційного та бізнес-клімату
		абз. 2 Оприлюднення проектів регуляторних актів органів виконавчої влади м. Києва з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкриті обговорення цих проектів за участю представників громадськості	постійно	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київської міської державної адміністрації, відповідні регуляторні органи, визначені статтею 1 Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»	Міський бюджет	
		абз. 3 Підтримка в актуальному стані реєстру регуляторних актів органів влади міста та розміщення його на офіційному веб-порталі Київської міської влади	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київської міської державної адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		абз. 4 Підтримка в актуальному стані районними у м. Києві державними адміністраціями реєстру виданих регуляторних актів та розміщення його на веб-сайтах районних у м. Києві державних адміністрацій	2011 – 2012	Районні в місті Києві державні адміністрації		

		<p>абз. 5 Проведення круглих столів та семінарів із залученням підприємців та їх громадських об'єднань з проблемних питань реалізації державної регуляторної політики, підготовка пропозицій щодо їх вирішення</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 6 Проведення міських форумів з питань взаємодії бізнесу та влади для узгодження інтересів громади міста, підприємців та органів влади</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 7 Підготовка та надання центральним органам влади пропозицій щодо вдосконалення законодавства з питань започаткування та провадження господарської діяльності</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		
		<p>абз. 8 Висвітлення стану, проблем та реальних кроків з дерегулювання та підтримки підприємницької діяльності в м. Києві у засобах масової інформації</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління з питань взаємодії з засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет	
1.2.	Недопущення неправомірного втручання державних органів у діяльність суб'єктів господарювання	<p>абз. 1 Проведення робочою групою «Регуляторні ініціативи» перегляду регуляторних актів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації) щодо їх відповідності принципам державної регуляторної політики</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	Забезпечення адекватності та ефективності регуляторної діяльності
		<p>абз. 2 Регулярне проведення телефонних «гарячих ліній» з питань підприємництва</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Державна податкова адміністрація у м. Києві, районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП)	

1.3.	Захист власності та інтересів суб'єктів підприємництва. Формування умов для вільного доступу суб'єктів підприємництва до всіх сегментів ринку за єдиними правилами	абз. 1 Здійснення боротьби зі зловживаннями та корупцією, захист підприємців від незаконних дій посадових осіб та контролюючих органів державної влади	постійно	Головне управління МВС України в місті Києві		Зменшення кількості корупційних проявів, підвищення конкурентоспроможності вітчизняного підприємництва
		абз. 2 Активізація роботи з протидії правопорушенням у сфері інтелектуальної власності та запобігання реалізації неліцензійної контрафактної продукції	2011 – 2012	Управління державної служби боротьби з економічною злочинністю Головного управління МВС України в місті Києві		
1.4.	Підвищення ефективності заходів з підтримки малого та середнього підприємництва	абз. 1 Дослідження результативності заходів з підтримки малого та середнього підприємництва, спрямованих на виконання Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва у м. Києві на період до 2015 року	I квартал 2011 I квартал 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	Забезпечення комплексності та дієвості регулювання та підтримки підприємництва
		абз. 2 Моніторинг виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки та підготовка звітної і аналітичної інформації	щоквартально	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		абз. 3 Дослідження ділової активності підприємництва по районах міста та розробка пропозицій щодо її оптимізації	серпень 2011 – серпень 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		абз. 4 Розробка проекту Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2013 – 2014 роки	2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
2. Удосконалення процедур започаткування бізнесу та оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності						
2.1.	Підвищення ефективності діяльності органів державної реєстрації	абз. 1 Моніторинг реєстраційної діяльності органів державної реєстрації суб'єктів господарської діяльності у м. Києві	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	Покращення умов входження у бізнес
		абз. 2 Сприяння забезпеченню в повній мірі відділів державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців необхідним кадровим складом та фінансуванням для розвитку матеріально-технічної бази	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		
	абз. 3 Проведення щорічного Київського міського конкурсу «Кращий державний реєстратор»	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)		

		<p>абз. 4</p> <p>Проведення круглих столів із залученням підприємців та їх громадських об'єднань з проблемних питань започаткування бізнесу, напрацювання пропозицій щодо їх вирішення</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 5</p> <p>Проведення семінарів-тренінгів для державних реєстраторів з проблемних питань застосування законодавчих актів щодо державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців</p>	щоквартально	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		
2.2.	Оптимізація процедури видачі документів дозвільного характеру за принципом організаційної єдності	<p>абз. 1</p> <p>Моніторинг діяльності міського та районних дозвільних центрів та підготовка рекомендацій щодо підвищення її ефективності</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		Скорочення часу та зменшення витрат підприємців у процесі отримання документів дозвільного характеру, поліпшення інвестиційного та бізнес-клімату
		<p>абз. 2</p> <p>Розробка та впровадження автоматизованої системи електронного документообігу для міського дозвільного центру «Єдиний офіс»</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет	
		<p>абз. 3</p> <p>Проведення круглих столів для підприємців з питань отримання документів дозвільного характеру</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 4</p> <p>Проведення навчальних семінарів-тренінгів для державних адміністраторів дозвільних центрів та представників дозвільних органів щодо видачі документів дозвільного характеру суб'єктам господарювання</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 5</p> <p>Уніфікація стандартів процедур видачі документів дозвільного характеру, в яких задіяний міський та районні дозвільні центри</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), головні управління, управління виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		

		<p>абз. 6</p> <p>Дослідження правових перешкод у здійсненні видачі документів дозвільного характеру через міський дозвільний центр «Єдиний офіс» та підготовка пропозицій щодо їх подолання</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 7</p> <p>Висвітлення та постійне оновлення на веб-ресурсах міських та районних дозвільних органів інформації щодо порядку видачі документів дозвільного характеру</p>	2011 – 2012	Головні управління, управління виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		
3. Розширення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів						
3.1.	Удосконалення механізму фінансово-кредитної та інвестиційної підтримки суб'єктів господарювання	<p>абз. 1</p> <p>Врахувати в проекті бюджету міста Києва на 2011 та 2012 роки потребу у видатках на здійснення заходів з реалізації Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки</p>	щорічно	Головне фінансове управління виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)		Розвиток малого та середнього підприємництва в пріоритетних для міста напрямках, створення нових робочих місць, збільшення надходжень
		<p>абз. 2</p> <p>Надання фінансово-кредитної підтримки суб'єктам господарювання шляхом відшкодування відсотків за користування банківським кредитом згідно з Положенням про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів господарювання, затвердженим рішенням Київради від 05.07.2001 N 375/1351 (зі змінами)</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління промислової, науково-технічної та інноваційної політики виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	податків і зборів до бюджету
		<p>абз. 3</p> <p>Забезпечення суб'єктів малого та середнього підприємництва інформацією про порядок отримання фінансових ресурсів та страхових послуг</p>	постійно	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 4</p> <p>Залучення міжнародної технічної допомоги для підтримки розвитку малого та середнього підприємництва</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління економіки та інвестицій виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		

3.2.	Стимулювання фінансових організацій до співпраці з малим та середнім бізнесом	абз. 1 Сприяння залученню фінансових установ, у тому числі зарубіжних та міжнародних, до фінансування бізнес-проектів суб'єктів малого і середнього підприємництва міста	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Об'єднання фінансових можливостей всіх джерел підтримки малого та середнього підприємництва
		абз. 2 Проведення круглих столів для налагодження співпраці з комерційними банками та іншими фінансовими установами щодо фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)
4. Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва					
4.1.	Забезпечення відкритості інформації про вільні ресурси міста, які можуть бути передані суб'єктам підприємництва	Формування та оприлюднення на офіційному веб-порталі Київської міської влади переліку земельних ділянок, право оренди на які пропонується продати на земельних торгах у формі земельного аукціону	2011 – 2012	Головне управління земельних ресурсів виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління контролю за благоустроєм м. Києва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Розширення підприємницької діяльності, створення нових робочих місць
4.2.	Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до діяльності у пріоритетних для міста напрямках	абз. 1 Надання в оренду суб'єктам підприємництва, в тому числі малого, нежитлових приміщень комунальної власності міста і районів, моніторинг ефективності їх використання, а також визначення цільового призначення приміщень відповідно до потреб громади міста	постійно	Головне управління комунальної власності м. Києва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Збільшення внеску малого та середнього підприємництва у розвиток економіки міста, створення нових робочих місць
		абз. 2 Організація та проведення Київського міського конкурсу бізнес-проектів та бізнес-планів	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)
4.3.	Забезпечення участі суб'єктів малого та середнього підприємництва у торгах (тендерах) на закупівлю товарів (робіт, послуг) за кошти бюджету міста	абз. 1 Інформаційна, консультативна та методична допомога підприємцям щодо здійснення процедур закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), головні управління, управління та відділи виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Розвиток конкурентного середовища, запобігання корупційним діями
		абз. 2 Формування та розміщення на офіційних міських і районних інтернет-ресурсах переліку цільових, галузевих та інших міських програм, а також міжнародних проектів для залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до участі в їх виконанні	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	

4.4.	Створення організаційних умов для участі суб'єктів малого та середнього підприємництва у підготовці Приймаючого міста Києва до футбольного турніру Євро-2012	Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до виконання заходів із підготовки до проведення фіналу чемпіонату Європи 2012 року з футболу	2011 – 2012	Головне управління з питань підготовки та проведення в Україні фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)		Активізація розвитку малого та середнього підприємництва, створення нових робочих місць
		абз. 3 Проведення круглих столів та інформаційних семінарів для підприємців та їх громадських об'єднань з питань: - ефективного управління бізнес-процесами; - молодіжного підприємництва; - формування та забезпечення повноцінної діяльності мережі бізнес-інкубаторів; - інших актуальних питань підприємництва	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
4.5		абз. 1 Розробка, видання та безоплатне розповсюдження довідників та брошур (друкованих та CD) з актуальних питань підприємницької діяльності, в тому числі: - «інформаційної скриньки» для підприємців, в т. ч. початківців; - з питань ефективного управління бізнесом; - з питань безпеки підприємництва; - інформаційних бюлетенів щодо комерційних пропозицій малих та середніх підприємств м. Києва; - інформаційних бюлетенів щодо комерційних пропозицій закордонних фірм; - будівельних і автотранспортних підприємств м. Києва; - інших	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)		Підвищення поінформованості підприємців з питань ефективного ведення бізнесу

		<p>абз. 2 Проведення індивідуальної консультативно-роз'яснювальної роботи з питань здійснення господарської діяльності</p>	постійно	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), головні управління, управління та відділи виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)		
		<p>абз. 3 Проведення круглих столів та інформаційних семінарів для підприємців та їх громадських об'єднань з питань: - ефективного управління бізнес-процесами; - молодіжного підприємництва; - формування та забезпечення повноцінної діяльності мережі бізнес-інкубаторів; - інших актуальних питань підприємництва</p>	2011 – 2012	Міський бюджет (підтримка МСП)		
4.6.	Широке використання мережі Інтернет для інформування і дистанційного консультування підприємців	<p>Забезпечення функціонування Інтернет-ресурсу «Столичний діловий портал», у тому числі: - розвиток, модернізація та адміністрування програмно-технологічного комплексу автоматизованої інформаційної системи; - створення баз даних, розробка інформаційно-аналітичних матеріалів та їх публікація; - проектування, створення та адміністрування дискусійного форуму з питань підприємства; - реплікація контенту порталу в бізнес- і соціальні мережі та блоги; - інтеграція порталу в міжнародні електронні системи обміну діловою інформацією для малого та середнього бізнесу; - підготовка та розповсюдження електронного бюлетеня з пропозиціями київських підприємств у сфері експорту-імпорту, субконтрактації та інвестицій</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	Підвищення ефективності діяльності суб'єктів підприємства, збільшення інвестиційних надходжень

4.7.	Використання можливостей телебачення та преси для оперативного інформування та висвітлення актуальних питань підприємництва	<p>абз. 1 Випуск тематичної телепрограми для підприємців «Бізнес-ситуація»</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	Підвищення культури ведення бізнесу, формування позитивної суспільної думки про малий та середній бізнес
		<p>абз. 2 Створення та випуск телепередачі для молодих підприємців м. Києва «Твій бізнес»</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 3 Створення та розповсюдження презентаційних відеофільмів про підприємницький потенціал міста Києва</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
4.8.	Підтримка створення та діяльності об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва	<p>абз. 1 Розширення діяльності Центру по наданню послуг суб'єктам підприємництва</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	Створення сприятливих умов для реалізації підприємницької ініціативи громадян
		<p>абз. 2 Забезпечення діяльності районних (міжрайонних) центрів інформаційно-консультативних послуг для суб'єктів підприємництва за участю ресурсів районних громад</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 3 Дослідження діяльності елементів інфраструктури підтримки підприємництва міста Києва та видання довідника</p>	2011	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 4 Створення та забезпечення функціонування муніципального молодіжного бізнес-інкубатора та мережі його представництв у вищих навчальних закладах столиці</p>	2011 – 2012	Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет	
4.9.	Спрощення доступу підприємців до інформації щодо ресурсів, необхідних для започаткування та здійснення підприємницької діяльності	<p>абз. 1 Реалізація проекту «Київський ресурсний центр»</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	Підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва
		<p>абз. 2 Проведення круглих столів з питань функціонування франчайзингу як методу ведення стабільного бізнесу</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		

4.10.	Забезпечення відкритості та оперативності отримання інформації щодо розвитку підприємництва	Актуалізація інформаційного фонду щодо розвитку підприємництва в м. Києві за даними організацій-власників, інформації про суб'єкти господарювання	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Державна податкова адміністрація в м. Києві, Головне управління статистики у м. Києві, районні в місті Києві державні адміністрації		Удосконалення аналітичного забезпечення розвитку підприємництва, усунення ускладнень міжвідомчого характеру в системі обліку та звітності суб'єктів господарювання
4.11.	Активізація самоорганізації підприємців, розвиток взаємодії органів влади з підприємницькою громадськістю	абз. 1 Організація роботи координаційних рад з питань розвитку підприємництва	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	Консолідація зусиль органів влади, підприємців та громадських організацій щодо реалізації потенціалу малого та середнього підприємництва
		абз. 2 Сприяння діяльності галузевих рад підприємців та її висвітлення у засобах масової інформації	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління з питань торгівлі та побутового виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління транспорту виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління промислової, науково-технічної та інноваційної політики виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	
4.12.	Популяризація ідей підприємництва	абз. 1 Проведення заходів з нагоди Дня підприємця	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	Формування позитивної громадської думки щодо підприємницької діяльності
		абз. 2 Проведення «днів відкритих дверей» для суб'єктів малого та середнього підприємництва із залученням представників податкових, дозвільних та контролюючих органів	2011 – 2012			
4.13.	Забезпечення якісного, престижного, сучасного навчання для професійного росту кадрів у сфері малого та середнього підприємництва	абз. 1 Проведення семінарів та тренінгів для підприємців-початківців та широких верств населення щодо започаткування та ведення власної справи	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	Впровадження сучасних ринкових методів управління у сфері підприємництва в умовах інтеграції в світове економічне середовище

		<p>абз. 2</p> <p>Проведення семінарів та тренінгів для підприємців та управлінських кадрів сфери підприємництва з питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - управління інноваційними ризиками; - управління підприємницькими ризиками в рамках підготовки та проведення Євро-2012; - корпоративної культури; - впровадження системи управління якістю; - управління ризиками державно-приватного партнерства; - європейської та євроатлантичної інтеграції; - інших питань, актуальних для потреб ринку 	2011 – 2012	<p>Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)</p>	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 3</p> <p>Реалізація Програми заходів з перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємництва («Українська ініціатива») в м. Києві</p>	2011 – 2012	<p>Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)</p>	Міський бюджет (підтримка МСП)	
5. Розвиток соціально спрямованих заходів						
5.1.	Підтримка підприємницьких ініціатив безробітних	<p>абз. 1</p> <p>Сприяння розвитку підприємницької ініціативи серед безробітних шляхом організації відповідної професійної підготовки, надання безробітним одноразової виплати – допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності</p>	2011 – 2012	<p>Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття</p>	Київський міський центр зайнятості	
		<p>абз. 2</p> <p>Проведення профорієнтаційної роботи з безробітними, спрямованої на зайняття підприємницькою діяльністю, шляхом організації семінарів, надання консультацій</p>	2011 – 2012	<p>Головне управління праці та соціального захисту населення виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Київський міський центр зайнятості</p>	Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття	

5.2.	Забезпечення соціально-трудової адаптації соціально вразливих верств населення шляхом залучення їх до підприємницької діяльності	<p>абз. 1 Надання консультаційної, методичної та юридичної допомоги особам з функціональними обмеженнями з питань організації та ведення підприємницької діяльності</p>	2011 – 2012	Головне управління праці та соціального захисту населення виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Київський міський центр соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів		Створення нових робочих місць, збільшення надходжень податків і зборів до бюджету
		<p>абз. 2 Проведення підготовки та перепідготовки осіб з функціональними обмеженнями для заняття художніми промислами та діяльності у сфері побутового обслуговування населення</p>	2011 – 2012	Головне управління праці та соціального захисту населення виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Київський міський центр соціальної, професійної та трудової реабілітації інвалідів		
		<p>абз. 3 Організація на прилеглих до ринків територіях (з урахуванням технічних можливостей) сезонних, тимчасових майданчиків для здійснення торгівлі продовольчими та непродовольчими товарами безпосередніми виробниками</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань торгівлі та побутового виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)		
5.3.	Підвищення підприємницького та інтелектуального потенціалу молоді	<p>абз. 1 Проведення Київського міського конкурсу «Молодий підприємець року»</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	Розвиток молодіжного підприємництва в пріоритетних напрямках економіки міста
		<p>абз. 2 Надання інформаційної підтримки учасникам Київського міського конкурсу «Молодий підприємець року»</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 3 Створення та підтримка функціонування молодіжного інформаційного порталу з питань підприємництва, в тому числі пошуку ділових партнерів, меценатів, спонсорів тощо</p>	2011 – 2012	Головне управління у справах сім'ї та молоді виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет	

5.4.	Підвищення соціальної відповідальності бізнесу	<p>абз. 1</p> <p>Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до реалізації інвестиційних проектів соціальної та інженерно-транспортної інфраструктури міста Києва</p>	2011 – 2012	Головне управління економіки та інвестицій виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Кошти інвесторів	Збільшення доходної частини міського бюджету, зменшення тінізації підприємницької діяльності, активізація участі суб'єктів малого та середнього підприємництва у розв'язанні соціально-економічних проблем міста
		<p>абз. 2</p> <p>Реалізація заходів з підвищення соціальної відповідальності підприємців м. Києва, в тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - проведення серії семінарів з питань соціально відповідального підприємництва; - розміщення публікацій в друкованих та електронних засобах масової інформації; - проведення конкурсу «кращий соціально відповідальний підприємець року» з висвітленням у засобах масової інформації 	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління з питань взаємодії з засобами масової інформації та зв'язків з громадськістю виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 3</p> <p>Проведення навчання з питань охорони праці персоналу малих підприємств, створення роботодавцями безпечних умов праці</p>	постійно	Відділ з питань охорони праці виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)		
		<p>абз. 4</p> <p>Здійснення моніторингу укладання трудових договорів між найманими працівниками і фізичними особами – підприємцями</p>	постійно	Київський міський центр зайнятості		
5.5.	Сприяння розвитку малого та середнього підприємництва соціальної сфери	<p>абз. 1</p> <p>Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до діяльності у сфері надання житлово-комунальних послуг</p>	2011 – 2012	Головне управління комунального господарства виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		Розвиток конкурентного середовища, покращення якості життя киян
		<p>абз. 2</p> <p>Проведення конкурсів професійної майстерності серед підприємств та працівників сфери побуту</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань торгівлі та побуту виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації	Міський бюджет	
		<p>абз. 3</p> <p>Формування інфраструктури підтримки ремісництва, в тому числі ініціювання створення Ремісничої палати м. Києва</p>	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації		

6. Стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій малого та середнього підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях						
6.1.	Створення умов для підвищення якості продукції (послуг) малих та середніх підприємств міста	абз. 1 Сприяння участі у програмі «Київська якість» суб'єктів малого і середнього підприємництва міста	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)		Зростання конкурентоспроможності суб'єктів малого та середнього підприємництва
		абз. 2 Надання інформаційної підтримки підприємствам, продукція (послуги) яких отримали диплом та знак «Київська якість»	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		абз. 3 Проведення на підприємствах малого та середнього бізнесу, в тому числі дипломантах програми «Київська якість», заходів з розробки систем менеджменту якості згідно із стандартами серії ISO 9000	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)	Міський бюджет (підтримка МСП)	
6.2.	Поглиблення зв'язків науковців з підприємцями, створення передумов для ефективного використання здобутків національної та світової науки	абз. 1 Проведення круглих столів та науково-практичних конференцій, в тому числі міжнародних, з питань: - налагодження постійних та довгострокових зв'язків науки та бізнесу; - вивчення досвіду європейських країн щодо створення інноваційної інфраструктури; - фінансового стимулювання інноваційної діяльності	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління освіти і науки виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління промислової, науково-технічної та інноваційної політики виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП) Залучені кошти	Створення умов для комерціалізації наукових розробок

6.3.	Сприяння розвитку інноваційного малого та середнього підприємництва та інноваційної інфраструктури	<p>абз. 1</p> <p>Підготовка, видання та розповсюдження інформаційних матеріалів щодо інноваційного розвитку для суб'єктів малого та середнього підприємництва, в тому числі:</p> <ul style="list-style-type: none"> - каталогу інвестиційних та інноваційних пропозицій київських наукових організацій та промислових підприємств; - довідника наукових та проектних організацій м. Києва; - аналітичного огляду «Інвестиційна привабливість м. Києва. Аналітика» 	2011 – 2012	<p>Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління промислової, науково-технічної та інноваційної політики виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)</p>	Міський бюджет (підтримка МСП)	Підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва, залучення вітчизняних та іноземних інвестицій
		<p>абз.2</p> <p>Вивчення позитивного досвіду діяльності кластерів у регіонах України та розробка пропозицій щодо їх створення у пріоритетних сферах міського господарства міста Києва</p>	2011 – 2012	<p>Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)</p>		
		<p>абз. 3</p> <p>Забезпечення пільгових умов участі малих та середніх підприємств, які розробляють, реалізують або використовують інноваційні, енергоефективні технології, у виставкових та ін. акціях в Україні та за кордоном</p>	2011 – 2012	<p>Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління промислової, науково-технічної та інноваційної політики виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації)</p>	Міський бюджет (підтримка МСП)	
		<p>абз. 4</p> <p>Підготовка та надання пропозицій центральним органам влади щодо удосконалення законодавства з питань:</p> <ul style="list-style-type: none"> - оптимального об'єднання прямих і непрямих форм стимулювання інноваційної діяльності; - зменшення державних зборів для індивідуальних винахідників, відстрочки сплати мита або звільнення від нього, якщо винахід стосується енергозбереження; - вдосконалення інноваційної статистики, моніторингу випуску інноваційної продукції 	2011 – 2012	<p>Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), Головне управління промислової, науково-технічної та інноваційної політики виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємств (за згодою), організації роботодавців (за згодою)</p>		

6.4.	Сприяння між-регіональному та міжнародному економічному співробітництву суб'єктів підприємництва	абз. 1 Організація виставок, ярмарків, форумів, ділових переговорів, бізнес-зустрічей із залученням суб'єктів малого та середнього бізнесу м. Києва, в тому числі: - інвестиційно-інноваційних виставок-ярмарків для підприємств малого та середнього бізнесу	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київської міської державної адміністрації), головні управління, управління та відділи виконавчого органу Київської (Київської міської державної адміністрації), районні в місті Києві державні адміністрації, громадські організації промисловців і підприємців (за згодою), об'єднання підприємців (за згодою), організації роботодавців (за згодою)	Міський бюджет (підтримка МСП) Міський бюджет	Підвищення конкурентоспроможності вітчизняних пропозицій на світовому ринку товарів та послуг, залучення вітчизняних та іноземних інвестицій
		абз. 2 Розробка пропозицій та проектів рішень Київської міської ради щодо стимулювання суб'єктів малого та середнього бізнесу до випуску експортоорієнтованої та імпортозамінюючої продукції	2011 – 2012	Головне управління з питань регуляторної політики та підприємництва виконавчого органу Київської міської державної адміністрації), Головне управління промислової, науково-технічної та інноваційної політики виконавчого органу Київської міської державної адміністрації)		
Передбачається спрямувати з міського бюджету за статтю «Підтримка малого і середнього підприємництва» на виконання заходів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) з реалізації Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки – 112000,0 тис. грн.					Міський бюджет (підтримка МСП) Вартість: 2011 рік – 56000,0 тис. грн. 2012 рік – 56000,0 тис. грн.	

- Виконавці заходів Програми визначаються шляхом застосування норм Закону України «Про здійснення державних закупівель» від 01.06.2010 N 2289-VI. Фінансово-кредитна підтримка шляхом відшкодування відсотків за користування банківським кредитом надається суб'єктам господарювання згідно з Положенням про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів господарювання, затвердженим рішенням Київської ради від 05.07.2001 N 375/1351 (зі змінами).
- Кошти міського бюджету, спрямовані на підтримку малого та середнього підприємництва.

8. ОЧІКУВАНІ КІЛЬКІСНІ ПОКАЗНИКИ ВИКОНАННЯ ПРІОРИТЕТНИХ ЗАВДАНЬ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011 – 2012 РОКИ

N з/п	Найменування показника	Одиниця виміру	Роки	
			2011	2012
1. ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОТИ ТА ЯКОСТІ ВИКОНАННЯ ПОЛОЖЕНЬ ДЕРЖАВНОЇ РЕГУЛЯТОРНОЇ ПОЛІТИКИ				
1.1. Вдосконалення правового регулювання господарської діяльності				
1.	Кількість публікацій щодо планів діяльності з підготовки проектів регуляторних актів	одиниць	30	40
2.	Кількість регуляторних актів, внесених до реєстру	одиниць	25	35
3.	Кількість круглих столів та семінарів з питань державної регуляторної політики	одиниць	3	4
	Кількість учасників	осіб	80	100
4.	Кількість проведених форумів	одиниць	1	1
	Кількість учасників	осіб	500	500
1.2. Недопущення неправомірного втручання державних органів у діяльність суб'єктів господарювання				
5.	Кількість переглянутих регуляторних актів	одиниць	30	5
6.	Кількість проведених телефонних «гарячих ліній» з питань підприємництва	одиниць	252	252
	Кількість звернень	одиниць	2072	2072

1.3. Підвищення ефективності заходів з підтримки малого та середнього підприємництва				
7.	Кількість звітних матеріалів за результатами проведених досліджень	одиниць	13	14
2. УДОСКОНАЛЕННЯ ПРОЦЕДУР ЗАПОЧАТКУВАННЯ БІЗНЕСУ ТА ОПТИМІЗАЦІЯ ДОЗВІЛЬНОЇ СИСТЕМИ У СФЕРІ ГОСПОДАРСЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ				
2.1. Підвищення ефективності діяльності органів державної реєстрації				
1.	Збільшення кількості новостворених суб'єктів господарювання	% (до попереднього року)	5,6	6,0
2.	Кількість учасників конкурсу «Кращий державний реєстратор»	осіб	82	82
3.	Кількість круглих столів з питань державної реєстрації	одиниць	4	5
	Кількість учасників	осіб	70	90
4.	Кількість семінарів-тренінгів для державних реєстраторів	одиниць	4	4
	Кількість учасників	осіб	120	120
2.2. Оптимізація процедури видачі документів дозвільного характеру за принципом організаційної єдності				
5.	Кількість суб'єктів підприємництва, які звернулись до Єдиного офісу	осіб	13500	15000
6.	Кількість круглих столів з питань дозвільної системи	одиниць	4	4
	Кількість учасників	осіб	200	200
7.	Кількість семінарів-тренінгів для державних адміністраторів	одиниць	2	2
	Кількість учасників	осіб	200	200
8.	Кількість аналітичних матеріалів за результатами проведених досліджень	одиниць	1	1
3. РОЗШИРЕННЯ ДОСТУПУ СУБ'ЄКТІВ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА ДО ФІНАНСОВИХ РЕСУРСІВ				
3.1. Удосконалення механізму фінансово-кредитної та інвестиційної підтримки суб'єктів господарювання				
1.	Кількість створених нових робочих місць на підприємствах, що отримали фінансову допомогу	одиниць	100	150
2.	Кількість підприємств, які отримали інформаційно-консультативні послуги	осіб	7200	7500
3.2. Стимулювання фінансових організацій до співпраці з малим бізнесом				
3.	Кількість круглих столів з питань фінансового забезпечення малого та середнього бізнесу	одиниць	1	2
	Кількість учасників	осіб	45	90
4. УДОСКОНАЛЕННЯ СИСТЕМИ ІНФОРМАЦІЙНО-КОНСУЛЬТАТИВНОГО, РЕСУРСНОГО, ІНФРАСТРУКТУРНОГО ТА ОСВІТЬОГО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СУБ'ЄКТІВ ПІДПРИЄМНИЦТВА				
4.1. Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до діяльності у пріоритетних для міста напрямках				
1.	Кількість учасників міського конкурсу бізнес-проектів та бізнес-планів	осіб	100	100
4.2. Забезпечення участі суб'єктів малого та середнього підприємництва у торгах (тендерах) на закупівлю товарів (робіт, послуг) за кошти бюджету міста				
2.	Кількість підприємств, що отримали консультації з питань участі у тендерах	осіб	1000	1500
3.	Кількість програм та проектів, внесених до переліку	одиниць	25	20
4.3. Удосконалення системи інформаційно-консультативного та аналітичного забезпечення суб'єктів підприємництва. Спрощення доступу підприємств до ділової інформації				
4.	Кількість примірників «інформаційних скриньок» для підприємств, у тому числі початківців	одиниць	25000	25000
5.	Кількість видань довідників та брошур з актуальних питань підприємницької діяльності	одиниць	7	7
	Кількість примірників	одиниць	2100	2100
6.	Кількість круглих столів та інформаційних семінарів для підприємств та їх громадських об'єднань	одиниць	5	5
	Кількість учасників	осіб	245	245

4.4. Широке використання мережі Інтернет для інформування і дистанційного консультування підприємців				
7.	Кількість розміщених на «Столичному діловому порталі» інформаційних, довідкових та аналітичних матеріалів	одиниць	500	500
8.	Кількість відвідувачів «Столичного ділового порталу»	осіб	25000	25000
4.5. Використання можливостей телебачення та преси для оперативного інформування та висвітлення актуальних питань підприємництва				
9.	Кількість випущених в ефір тематичних телепрограм «Бізнес-ситуація»	одиниць	52	52
10.	Кількість випущених в ефір телепередач «Твій бізнес»	одиниць	10	10
11.	Кількість презентаційних відеофільмів	одиниць	1	1
4.6. Підтримка створення та діяльності об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва				
12.	Кількість договорів, укладених з суб'єктами підприємництва Центром по наданню послуг	одиниць	700	800
13.	Кількість консультацій, наданих інформаційно-консультативними центрами	одиниць	15000	16000
14.	Кількість видань довідника щодо діяльності елементів інфраструктури підтримки підприємництва міста Києва	одиниць	1	-
	Кількість примірників	одиниць	1000	-
4.7. Спрощення доступу підприємців до інформації щодо ресурсів, необхідних для започаткування та здійснення підприємницької діяльності				
15.	Кількість нових учасників, залучених до проекту «Київський ресурсний центр»	осіб	80	100
4.8. Активізація самоорганізації підприємців, розвиток взаємодії органів влади з підприємницькою громадськістю				
16.	Кількість проведених засідань міської Координаційної ради з питань розвитку підприємництва	одиниць	4	4
17.	Кількість проведених засідань регіональних галузевих рад підприємців	одиниць	16	16
4.9. Популяризація ідей підприємництва				
18.	Кількість учасників міських заходів з нагоди Дня підприємця	осіб	280	300
4.10. Забезпечення якісного, престижного, сучасного навчання для професійного росту кадрів у сфері малого та середнього підприємництва				
19.	Кількість учасників семінарів та тренінгів для підприємців-початківців	осіб	200	250
20.	Кількість підприємців, які візьмуть участь у семінарах та тренінгах з питань, актуальних для потреб ринку	осіб	600	650
21.	Кількість випускників Програми заходів з перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємництва («Українська ініціатива») в м. Києві	осіб	180	200
5. РОЗВИТОК СОЦІАЛЬНО СПРЯМОВАНИХ ЗАХОДІВ				
5.1. Підтримка підприємницьких ініціатив безробітних				
1.	Кількість безробітних, що отримують одноразову виплату допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності	осіб	650	660
2.	Кількість безробітних, що пройдуть навчання з основ підприємництва	осіб	650	660
3.	Кількість безробітних, що пройдуть навчання для подальшої самозайнятості	осіб	510	514
5.2. Забезпечення соціально-трудової адаптації соціально вразливих верств населення шляхом залучення до підприємницької діяльності				
4.	Кількість сезонних, тимчасових майданчиків для здійснення торгівлі безпосередніми виробниками	одиниць	5	5

5.3. Підвищення підприємницького та інтелектуального потенціалу молоді				
5.	Кількість підприємців – учасників конкурсу «Молодий підприємець року»	осіб	50	60
6.	Кількість учасників конкурсу «Молодий підприємець року», яким буде надано інформаційну підтримку	осіб	50	60
5.4. Підвищення соціальної відповідальності бізнесу				
7.	Кількість семінарів з питань соціальної відповідальності бізнесу	одиниць	1	1
	Кількість учасників	осіб	50	50
6. СТИМУЛЮВАННЯ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ ТА ПОСИЛЕННЯ РИНКОВИХ ПОЗИЦІЙ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА НА МІЖРЕГІОНАЛЬНОМУ ТА МІЖНАРОДНОМУ РІВНЯХ				
6.1. Створення умов для підвищення якості продукції (послуг) малих та середніх підприємств міста				
1.	Кількість підприємств – дипломантів програми «Київська якість», які отримують інформаційні послуги	одиниць	4	4
2.	Кількість підприємств, на яких будуть запроваджені системи менеджменту якості	одиниць	3	3
6.2. Поглиблення зв'язків науковців з підприємцями, створення передумов для ефективного використання здобутків національної та світової науки				
3.	Кількість круглих столів та конференцій з питань інноваційної діяльності	одиниць	3	3
	Кількість учасників	осіб	120	120
6.3. Сприяння розвитку інноваційного малого підприємництва та інноваційної інфраструктури				
4.	Кількість видань інформаційних матеріалів щодо інноваційного розвитку	одиниць	3	1
	Кількість примірників	одиниць	9000	3000
5.	Кількість виставкових та інших заходів	одиниць	3	3
	Кількість учасників	одиниць	4000	4000
6.4. Сприяння міжрегіональному та міжнародному економічному співробітництву суб'єктів підприємництва				
6.	Кількість виставок-ярмарків	одиниць	48	50
	Кількість учасників	одиниць	4000	4200

НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ЩОДО ДЕРЖАВНИХ І МІСЦЕВИХ ЦІЛЬОВИХ ПРОГРАМ

Місцеві цільові програми (зокрема й міські цільові програми м. Києва) відповідно до «Методичних рекомендацій щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання» повинні містити інформацію щодо таких положень:

- Визначення регіональних цільових програм.
- Мета і основні умови розроблення регіональних цільових програм.
- Основні стадії розроблення та виконання регіональних цільових програм.
- Ініціювання розроблення регіональної цільової програми та громадське обговорення концепції програми.
- Схвалення концепції регіональної цільової програми та прийняття рішення щодо розроблення проекту програми.
- Державний замовник регіональної цільової програми.
- Розроблення (структура) проекту регіональної цільової програми.
- Затвердження регіональної цільової програми.
- Виконання регіональної цільової програми.
- Внесення змін до регіональної цільової програми.
- Контроль за виконанням регіональної цільової програми.
- Джерела фінансування регіональної цільової програми.

Класифікація регіональних цільових програм і внесення змін до регіональної цільової програми регламентуються Законом України «Про державні цільові програми».

У законодавстві України сьогодні бракує узгоджених і комплексних документів, які б прямо регулювали методологію розроблення і виконання місцевих цільових програм.

У Наказі Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 08.05.2003 № 114 «Про затвердження Тимчасових методичних рекомендацій щодо розроблення державних цільових програм» зазначено: «Рекомендувати міністерствам, іншим центральним та **місцевим органам виконавчої влади** під час розроблення **державних цільових програм керуватися цими методичними рекомендаціями**», а в розділі «Загальні положення» саме «Тимчасових методичних рекомендацій» зазначено: «**Тимчасові методичні рекомендації** розроблені з метою створення організаційно-методичних засад розроблення **державних цільових програм та призначені для використання** міністерствами, іншими центральними та **місцевими органами виконавчої влади, органами місцевого самоврядування**, науковими організаціями – ініціаторами, державними замовниками та розробниками програм».

«Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання» наділяють місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування такими повноваженнями щодо розробки цільових програм:

- Ініціювання розроблення цільової програми місцевим органом виконавчої влади, органом місцевого самоврядування та громадське обговорення концепції програми;
- Якщо ініціатором розроблення програми є орган місцевого самоврядування, він подає пропозиції щодо наявності підстав для розроблення програми, які зазначені в пункті 5 розділу I Методичних рекомендацій, місцевому органу виконавчої влади для підготовки відповідних висновків;
- У разі отримання позитивного висновку готується проект розпорядчого документа місцевого органу виконавчої влади (розпорядження, протокольне доручення, спільне рішення) про підготовку проекту програми, в якому визначаються розробник, відповідальний виконавець та строк підготовки;
- Підготовлений проект розпорядчого документа разом із висновками подається на підпис голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Виданий розпорядчий документ є підставою для підготовки проекту програми;
- Підготовка проекту програми здійснюється місцевим органом виконавчої влади самостійно або спільно із заінтересованими науковими організаціями, підприємствами, установами, які зацікавлені у прийнятті та реалізації програми;
- Державним замовником цільової програми може бути місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування;
- Експертиза визначення результативних показників, реальності та доцільності заходів, включених до підготовленого проекту програми, здійснюється структурними підрозділами місцевих органів виконавчої влади з економічних та фінансових питань. До проведення експертизи можуть залучатися фахівці інших заінтересованих структурних підрозділів місцевого органу виконавчої влади, науковці;
- З метою широкого обговорення проект програми може розміщуватися на зовнішньому сайті місцевого органу виконавчої влади, а в місцевій пресі – публікуватися інформаційні матеріали про проект програми;
- Після отримання позитивного висновку проект програми надається органу місцевого самоврядування для розгляду на сесії органу місцевого самоврядування;
- Проект рішення органу місцевого самоврядування про затвердження програми готує розробник;
- Джерела фінансування цільової програми – місцевий бюджет, районні, міські (міст обласного підпорядкування) бюджети, бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування, кошти небюджетних джерел.

Чинне законодавство України наділяє місцеві органи виконавчої влади, органи місцевого самоврядування повноваженням розробляти цільові програми. Структура та принципи розроблення соціально-економічних програм регулюються законами України та нормативно-

правовими актами, проте жоден із цих документів **не встановлює чіткої структури та методи розробки саме місцевих цільових програм.**

Означення та види цільових програм.

«**Цільові програми** поділяються на загальнодержавні програми, які спрямовуються на розв'язання проблем розвитку держави або значної кількості її регіонів, мають довгостроковий період виконання та виконуються центральними і місцевими органами виконавчої влади, та інші програми, метою яких є розв'язання окремих проблем розвитку економіки і суспільства, проблем розвитку окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць, що потребують державної підтримки.» [4]

«**Державна цільова програма** – це комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку держави, окремих галузей економіки або адміністративно-територіальних одиниць, здійснюються з використанням коштів державного бюджету та узгоджені за строками виконання, складом виконавців, ресурсним забезпеченням.» [1], [2]

«Державні цільові програми поділяються на: загальнодержавні програми економічного, науково-технічного, соціального, національно-культурного розвитку, охорони довкілля (далі – загальнодержавні програми) – це програми, які охоплюють всю територію держави або значну кількість її регіонів, мають довгостроковий період виконання і здійснюються центральними та місцевими органами виконавчої влади.» [2]

«**Регіональна цільова програма** – це сукупність взаємопов'язаних завдань і заходів, узгоджених за строками та ресурсним забезпеченням з усіма задіяними виконавцями, спрямованих на розв'язання найактуальніших проблем розвитку регіону або окремих галузей економіки чи соціально-культурної сфери регіону, реалізація яких здійснюється за рахунок коштів місцевого бюджету і є складовою щорічної програми соціально-економічного розвитку Автономної Республіки Крим, області, міст Києва та Севастополя на відповідний рік. Програма вважається комплексною, якщо вона об'єднує декілька програм споріднених напрямів відповідної галузі та передбачає їх фінансування за кількома кодами функціональної класифікації видатків місцевого бюджету.» [3]

«**Інші програми**, метою яких є розв'язання окремих проблем розвитку економіки і суспільства, а також проблем розвитку окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць, що потребують державної підтримки.» [2]

Мета і основні умови розроблення цільових програм.

«Метою розроблення **державних цільових програм** є сприяння реалізації державної політики на пріоритетних напрямках розвитку держави, окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць; забезпечення концентрації фінансових, матеріально-технічних, інших ресурсів, виробничого та науково-технічного потенціалу, а також координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади, підприємств, установ та організацій для розв'язання найважливіших проблем.

Державна цільова програма розробляється за сукупності таких умов:

- існування проблеми, розв'язання якої неможливе засобами територіального чи галузевого управління та потребує державної підтримки, координації діяльності центральних і місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування;

- відповідності мети програми пріоритетним напрямам державної політики;
  - необхідності забезпечення міжгалузевих і міжрегіональних зв'язків технологічно пов'язаних галузей та виробництв;
  - наявності реальної можливості ресурсного забезпечення виконання програми» [1], [2], [4]
- «Підставою для розроблення **регіональної цільової програми** є:
- існування проблеми на рівні регіону, розв'язання якої потребує залучення бюджетних коштів, координації спільних дій місцевих органів виконавчої влади та органів місцевого самоврядування, підприємств, установ та організацій;
  - наявність у місцевому бюджеті реальної можливості ресурсного забезпечення виконання заходів програми та відповідність мети програми пріоритетним напрямам розвитку регіону.» [3]

Класифікація цільових програм.

«За своєю спрямованістю **місцеві цільові програми** поділяються на економічні, науково-технічні, соціальні, національно-культурні, екологічні, правоохоронні.

Основними стадіями розроблення та виконання **регіональної цільової програми** є:

- «ініціювання розроблення регіональної цільової програми;
- підготовка проекту програми – визначення заходів і завдань, що пропонуються для включення до неї; обсягів і джерел фінансування; строків виконання заходів програми, а також головних виконавців;
- здійснення експертизи проекту програми, погодження та затвердження програми, визначення головного розпорядника коштів;
- затвердження бюджетних призначень на виконання програми, включення програми до щорічних програм соціально-економічного розвитку регіону;
- організація виконання програми, здійснення контролю за її виконанням;
- здійснення моніторингу та підготовка щорічних звітів (проміжних звітів) про результати виконання програми, внесення змін до програми.» [3]

Ініціювання розроблення цільової програми та громадське обговорення концепції програми.

«Кабінет Міністрів України, центральні органи виконавчої влади, Національний банк України, Національна академія наук України, Верховна Рада Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські ради, Рада міністрів Автономної Республіки Крим, обласні, Київська та Севастопольська міські державні адміністрації можуть ініціювати розроблення **державної цільової програми**, розробляти та проводити громадське обговорення концепції програми.» [1], [2], [4]

«Проект концепції **державної цільової програми** публікується в офіційних засобах масової інформації для громадського обговорення.» [2]

Для **регіональних цільових програм** «Ініціатором розроблення програм може бути місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування.» [3]

Схвалення концепції цільової програми та прийняття рішення щодо розроблення проекту програми.

«Проект розпорядчого документа місцевого органу виконавчої влади (розпорядження, протокольне доручення, спільне рішення) про підготовку проекту **(регіональної цільової) програми**, в якому визначаються розробник, відповідальний виконавець та строк підготовки разом із висновками подається на підпис голові Ради міністрів Автономної Республіки Крим, обласної, Київської та Севастопольської міських державних адміністрацій. Виданий розпорядчий документ є підставою для підготовки проекту програми.» [3]

Державний замовник цільової програми.

Державним замовником регіональної цільової програми можуть бути «місцевий орган виконавчої влади, орган місцевого самоврядування.» [3]

Розроблення (структура) проекту цільової програми.

Проект регіональної цільової програми містить такі розділи:

«Паспорт програми (назва, рішення про розроблення, відомості про розробника та перелік співрозробників програми, відповідальний виконавець програми та інші співвиконавці, строк виконання, обсяги та джерела фінансування).

Визначення проблеми, на розв'язання якої спрямована програма – чітко сформульоване визначення проблеми та обов'язкове обґрунтування щодо віднесення її до найважливіших із використанням офіційних статистичних даних не менше ніж за 5 останніх років (із посиланням на джерела інформації), обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, а також необхідності фінансування за рахунок коштів місцевого бюджету.

Визначення проблеми є основою для формулювання мети та всіх інших розділів програми.

Визначення мети програми – поєднує комплекс взаємопов'язаних завдань і заходів, які спрямовані на розв'язання найважливіших проблем розвитку регіону, окремих галузей економіки та адміністративно-територіальних одиниць. Сформульоване визначення мети програми повинно мати логічний зв'язок із її назвою.

Обґрунтування шляхів і засобів розв'язання проблеми, обсягів та джерел фінансування; строки та етапи виконання програми – зазначаються шляхи, методи і засоби розв'язання проблеми галузі або території, строки та етапи виконання програми. Програма вважається довгостроковою, якщо строк її виконання розрахований на 5 і більше років. У такому разі виконання програми поділяється на етапи.

Перелік завдань, заходів програми та результативні показники – визначається система програмних завдань, заходів і показників, виконання яких дасть змогу досягти реалізації мети програми та усунути причини виникнення проблеми.

Завдання програми – це конкретні напрями та заходи, які планується здійснити протягом певного періоду і які повинні забезпечити досягнення цілей програми.

Результативні показники програми – це кількісні та якісні показники, які характеризують результати виконання програми (загалом і за етапами) та підтверджуються формами державних статистичних спостережень, бухгалтерською та іншою звітністю і на підставі яких здійсню-

ється оцінка ефективності використання коштів місцевих бюджетів на виконання програми, аналіз досягнутих результатів та витрат. Результативні показники поділяються на такі групи: показники витрат; показники продукту; показники ефективності; показники якості.

Затвердження цільової програми.

«Експертиза визначення результативних показників, реальності та доцільності заходів, включених до підготовленого проекту (регіональної цільової) програми, здійснюється структурними підрозділами місцевих органів виконавчої влади з економічних та фінансових питань. До проведення експертизи можуть залучатися фахівці інших заінтересованих структурних підрозділів місцевого органу виконавчої влади, науковці. Кожен з учасників експертизи надає у визначений строк висновок, у якому за наявності викладаються зауваження до проекту програми. Якщо зауваження є, то проект програми допрацьовується. З метою широкого обговорення проект програми може розміщуватися на зовнішньому сайті місцевого органу виконавчої влади, а в місцевій пресі – публікуватися інформаційні матеріали про проект програми. Після отримання позитивного висновку проект програми надається органу місцевого самоврядування для розгляду на сесії органу місцевого самоврядування. Проект рішення органу місцевого самоврядування про затвердження програми готує розробник.» [3]

Виконання цільової програми.

«Виконання (регіональної цільової) програми здійснюється шляхом реалізації її заходів і завдань виконавцями, зазначеними у цій програмі.» [3]

«Відповідальним виконавцем (регіональної цільової) програми може бути тільки юридична особа.» [3]

Контроль за виконанням цільової програми.

«Безпосередній контроль за виконанням заходів і завдань (регіональної цільової) програми здійснює відповідальний виконавець, а за цільовим та ефективним використанням коштів – головний розпорядник коштів.» [3]

Джерела фінансування регіональної цільової програми

Джерела фінансування регіональної цільової програми – «місцевий бюджет, районні, міські (міст обласного підпорядкування) бюджети, бюджети сіл, селищ, міст районного підпорядкування, кошти небюджетних джерел.» [3]

Список літератури щодо нормативно-правового регулювання розробки та виконання цільових програм

	Джерело	Режим доступу
1	Наказ Міністерства економіки та з питань європейської інтеграції України від 08.05.2003 № 114 «Про затвердження тимчасових методичних рекомендацій щодо розроблення державних цільових програм».	zakon.nau.ua/doc/?code=v0114569-03
2	Закон України від 18.03.2004 № 1621-IV «Про державні цільові програми».	zakon.rada.gov.ua/laws/show/1621-15

3	Наказ Міністерства економіки України від 04.12.2006 № 367 «Методичні рекомендації щодо порядку розроблення регіональних цільових програм, моніторингу та звітності про їх виконання»	www.me.gov.ua/control/uk/publish/article?art_id=92217&cat...
4	Постанова Кабінету Міністрів України від 31.01.2007 № 106 «Про затвердження Порядку розроблення та виконання державних цільових програм»	zakon.rada.gov.ua/laws/show/106-2007-п
5	Наказ Міністерства економіки України від 04.12.2009 №1367 «Про Порядок обміну інформацією між виконавцями державних цільових програм та координації цієї роботи».	zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1251-09
6	Закон України від 23.03.2000 № 1602-III «Про державне прогнозування та розроблення програм економічного і соціального розвитку України».	zakon.rada.gov.ua/cgi-bin/laws/main.cgi?nreg=1602-14
7	Закон України від 21.05.1997 № 280/97-ВР «Про місцеве самоврядування в Україні».	http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80
8	Постанова Кабінету Міністрів України від 06.08.03 № 1219 «Про затвердження Положення про Комісію з організації діяльності технологічних парків та інноваційних структур інших типів»	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/1219-2003-%D0%BF
9	Методичні рекомендації щодо розроблення середньострокових пріоритетних напрямів інноваційної діяльності галузевого і регіонального рівня (затверджені спільним наказом МОН, Мінекономіки, Мінпромполітики, Мінфіном та НАН України від 09.07.2003 № 442/279/180/298/449).	search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MF03206.html
10	Методичні рекомендації щодо формування і реалізації регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва	http://www.dkrp.gov.ua/info/491
11	Наказ Міністерства фінансів України від 09.07.2010 №679 «Про деякі питання проведення експерименту із запровадження програмно-цільового методу складання та виконання місцевих бюджетів (із змінами, внесеними згідно з Наказами Міністерства фінансів України № 690 від 08.06.2012)	http://zakon2.rada.gov.ua/lafws/show/z0573-10
12	Абрамов Л.К., Азарова Т.В. Цільові програми та механізми по забезпеченню прозорості у процесі їх реалізації.	Кіровоград: ІСКМ, 2010. – 100 с.
13	Власенко В.О., Гандзюк К.В., Гончаров В.О., Назаренко Б.С., Таран В.В. Бюджетна прозорість місцевої освіти: методичний посібник	К., 2012. – 80 с.
14	Міжнародна асоціація аудиторських установ.	www.intosai.org .
15	Обласна цільова програма «Місцевий розвиток, орієнтований на громаду – II» на 2012-2015 роки. Запоріжжя, 2012.	http://cba.org.ua/ua/news/1107-2012-02-07-12-54-09
16	Планування місцевих бюджетів на основі програмно-цільового методу: Навчальний посібник/ [Під заг. ред. І.Ф. Щербини];	
	ІБСЕД, Проект «Зміцнення місцевої фінансової ініціативи», USAID. – К., 2011. – 108 с.	
17	Результати аналізу цільових програм м. Євпаторії. Методичні рекомендації щодо їх розробки.	www.irf.ua/files/ukr/programs/civsoc/eupatoria.doc
18	Шарапов А., Севастьянова О., Сухобойченко С. Основи розробки місцевих цільових програм (посібник для держслужбовців)	Сімферополь, ФОП Сташевський О.В., 2011. – 92 с.
19	Перелік рішень Київської міської ради, яким затверджено чільні міські цільові програми.	http://kmr.gov.ua/divinfo.asp?Id=2771
20	Рішення Київської міської ради від 29 жовтня 2009 року № 520/2589 «Про Порядок розроблення, затвердження та виконання міських цільових програм у місті Києві»	http://on2.docdat.com/docs/2862/index-23084.html

ДЖЕРЕЛЬНА БАЗА ДОСЛІДЖЕННЯ

«Оцінка впливів Київської міської програми сприяння розвитку малого і середнього підприємництва на 2011-2012 роки на розвиток МСП в м. Києві»

1. НОРМАТИВНО-ПРАВОВА БАЗА ПОЛІТИКИ В ГАЛУЗІ МАЛОГО І СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА

	Джерело	Режим доступу
1	Закон України № 565-ХІІ від 20.12.1990 року «Про міліцію»	zakon.rada.gov.ua/go/565-12
2	Закон України № 1160-IV від 11.09.2003 року «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності»	http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/1160-15
3	Закон України №2806-IV від 06.09.2005 року «Про дозвільну систему у сфері господарської діяльності»	zakon.rada.gov.ua/go/2806-15
4	Закон України №2784-VI від 14.12.2010 року «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування»	zakon.rada.gov.ua/go/2784-17
5	Закон України № 2939-VI від 13.01.2011 року. «Про доступ до публічної інформації»	zakon.rada.gov.ua/go/2939-17
6	Закон України № 5203-VI. від 06.09.2012 року «Про адміністративні послуги»	zakon.rada.gov.ua/go/5203-17
7	Указ Президента України №906/2000 від 15.07.2000 року «Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності»	zakon.rada.gov.ua/laws/show/906/2000
8	Указ Президента України №779/2005.від 12.05.2005 року «Про лібералізацію підприємницької діяльності та державну підтримку підприємництва» .	http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/779/2005
9	«Методичні рекомендації щодо формування і реалізації регіональних програм підтримки малого підприємництва», затверджених Наказом Держпідприємництва №67 від 04.06.2008 року	www.dkrp.gov.ua
10	«Методичні рекомендації щодо формування і реалізації регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва», затверджених Наказом Держпідприємництва №44 від 18.09.2012 року.	www.dkrp.gov.ua
11	Положення про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів господарювання, затвердженим рішенням Київської міської ради №375/1351 від 05.07.2001 року (зі змінами)»	http://zakon.nau.ua/doc/?uid=1024.10944.0
12	Рішення Київської міської ради № 931/ 1931 від 25 грудня 2008 року «Про затвердження Київської міської цільової програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2009-2010 роки»	http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l_docki2.nsf/alldocWWW/CD2FC14ABE75E815C225762E006889D5?OpenDocument
13	Рішення Київської міської ради №794/4232 від 14 травня 2010 року «Про Програму соціально-економічного розвитку м. Києва на 2010 рік»	http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l_docki2.nsf/alldocWWW/C2BCBD57952F239BC22577AD00686A9B?OpenDocument
14	Рішення Київської міської ради №412/5224 від 23 грудня 2010 року «Про затвердження Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки»	www.kreschatic.kiev.ua/ua/4246/800/4/drub/1.html
15	Рішення Київської міської ради № 574/1386 від 30 грудня 2010 року «Про Програму соціально-економічного розвитку м. Києва на 2011 рік»	http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l_docki2.nsf/alldocWWW/7D243AC76A27B2A6C2257831006DEBF7?OpenDocument
16	Рішення Київської міської ради № 1099/7335 від 29 листопада 2011 року «Про Програму соціально-економічного розвитку м. Києва на 2012 рік»	http://kmr.ligazakon.ua/SITE2/l_docki2.nsf/alldocWWW/9175F5E7CCF12FE2C22579B5006DE8E6?OpenDocument
17	Рішення Київської міської ради №4 574/7911 від 24 травня 2012 року «Про затвердження звіту про виконання бюджету міста Києва за 2011 рік»	http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/MR120589.html
18	Звіт про виконання бюджету міста Києва за 2012 рік	http://kievcity.gov.ua/news/5677.html

37	ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ) З РЕАЛІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011-2012 роки (за 2 квартал 2012 р.)	Одержано на інформаційний запит з Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА
38	Інформація про стан фінансування Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки. Результативність виконання програмних заходів (за 2 квартал 2012 р.)	Одержано на інформаційний запит з Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА
39	Аналітична записка про хід виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки (за 3 квартал 2012 р.)	Одержано на інформаційний запит з Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА
40	ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ) З РЕАЛІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011-2012 роки (за 3 квартал 2012 р.)	Одержано на інформаційний запит з Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА
41	Інформація про стан фінансування Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки. Результативність виконання програмних заходів (за 3 квартал 2012 р.)	Одержано на інформаційний запит з Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА
42	Аналітична записка про хід виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки (за 2012 рік)	Одержано на інформаційний запит з Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА
43	ІНФОРМАЦІЯ ПРО СТАН ВИКОНАННЯ ЗАХОДІВ ВИКОНАВЧОГО ОРГАНУ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ РАДИ (КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ДЕРЖАВНОЇ АДМІНІСТРАЦІЇ) З РЕАЛІЗАЦІЇ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011-2012 роки (за 2012 рік)	Одержано на інформаційний запит з Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА
44	Інформація про стан фінансування Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки. Результативність виконання програмних заходів (за 2012 рік)	Одержано на інформаційний запит з Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА

2. ІНШІ ОФІЦІЙНІ ДЖЕРЕЛА ТА МОНОГРАФІЇ

- Офіційна інформація з порталів Київської міської влади – [Електронний ресурс] – [Режим доступу] – www.kmr.gov.ua, kievcity.gov.ua,
- Інформація зі Столичного ділового порталу про малий і середній бізнес – [Електронний ресурс] – [Режим доступу] – bizportal.kiev.ua,
- Small and medium-sized enterprises (SMEs). European SME Performance Review-2012. – [Електронний ресурс] – [Режим доступу] – <http://ec.europa.eu/enterprise/policies/sme/facts-figures-analysis/performance-review/>
- Д. Ляпін та ін. «Зелена книга малого бізнесу України. – 2012». – К.: Інститут власності і свободи, 2012. – 124 с.

3. ПУБЛІКАЦІЇ В ЕЛЕКТРОННИХ ТА ДРУКОВАНИХ ЗМІ.

Як друкovanі ЗМІ було вибрано офіційні видання Київської міської влади (газети «Вечірній Київ», «Хрещатик»), інформаційний бюлетень «Голосіївський вісник», а також «Україна молода», «Бізнес», «День», «Kyiv Post» тощо.

Як джерела телерадіопрограм було вибрано телепередачі «Столиця», «У центрі уваги», «Київське віче» на ТРК «Київ», радіопередачі «Голос Києва».

Як електронні засоби масової інформації використовувались такі сайти як УНІАН, Укрінформ, Українська правда, бюро журналістських розслідувань «Свідомо» та інші.

4. ДАНІ ОПИТУВАНЬ ПРЕДСТАВНИКІВ ОСНОВНИХ ГРУП ЗАІНТЕРЕСОВАНИХ СТОРІН ПОЛІТИКИ В СФЕРІ МАЛОГО Й СЕРЕДНЬОГО ПІДПРИЄМНИЦТВА.

Додаток 4**НЕДОЛІКИ ПРОГРАМУВАННЯ ПОЗИТИВНИХ ВПЛИВІВ ПРОГРАМИ**

За результатами аналізу структури програми і запрограмованих у ній впливів виявлено низку недоліків програмування позитивних впливів Програми, а саме:

- Н1. Брак юридичної чистоти термінів (термінологічна неоднозначність).**
- Н2. Зарахування до заходів Програми заходів, які належать до прямих обов'язків органів влади.**
- Н3. Зарахування до заходів Програми заходів з реалізації державної соціальної політики.**
- Н4. Невідповідність між змістом і цілями заходів програми та повноваженнями і функціями їх виконавців.**
- Н5. Дублювання завдань Програми.**
- Н6. Неузгодженість результатів Програми з потребами бенефіціарів.**
- Н7. Нечіткість або некоректність формулювання заходів Програми.**
- Н8. Нормативно-правова незабезпеченість виконання окремих заходів Програми.**
- Н9. Відсутність сучасних механізмів кредитної підтримки МСП.**
- Н10. Невиконання (неповне виконання) окремих заходів Програми міською владою.**
- Н11. Неохоплення (неповне охоплення) розробниками Програми цілого сегменту МСП.**
- Н12. Одночасне використання шістьох різних груп показників виконання Програми**
- Н13. Брак джерел фінансування для 37% (32 із 86) заходів Програми.**
- Н14. Відсутність критичного перегляду положень Програми.**
- Н15. Відсутність незалежного моніторингу і контролю за виконанням Програми.**

Н1. Брак юридичної чистоти термінів (термінологічна неоднозначність).

Паспорт і текст Програми містить низку термінів і понять, які дублюють одне одного, а також можуть неоднозначно тлумачитися. Зокрема, такі терміни, як:

- «головна мета» і дев'ять «основних завдань» наведено в пункті 6 паспорту Програми, а також у розділі 3 тексту Програми;
- шість «напрямів» – у пункті 9 паспорту Програми, а також у розділі 4 тексту Програми;
- «пріоритетні напрями» – у Вступі до тексту Програми,
- тридцять «пріоритетних завдань» – у розділі 7 тексту Програми, хоча визначень «основне завдання», «напрямок», «пріоритетний напрям», «пріоритетне завдання» не наведено.

У групі результативних показників виконання Програми (розділ 6) є індикатор «Надходження до Зведеного бюджету м. Києва від діяльності суб'єктів підприємництва», пропонуючи який розробники Програми, напевне, мали на увазі «від діяльності суб'єктів **малого та середнього підприємництва**», проте без такого уточнення формально можна розуміти і надходження до бюджету м. Києва від діяльності суб'єктів великого бізнесу.

Термін «Зведений бюджет м. Києва» є абсурдним, оскільки розробники мають на увазі «Зведений бюджет України», тобто в даному випадку Державний бюджет України і бюджет м. Києва. З 2011 року після ліквідації районних у м. Києві рад і, відповідно, районних у м. Києві бюджетів у столиці виконується єдиний міський бюджет. У розділі 2 Програми показник наведено у коректній формі, а саме, «надходження до Зведеного бюджету».

Н2. Зарахування до заходів Програми заходів, які належать до прямих обов'язків органів влади

Приблизно третину заходів Програми не можна вважати строковими програмними заходами, націленими на конкретний результат, продукт і позитивний вплив виконання Програми.

Можна виділити блок програмних заходів, які належать до прямих і постійних функціональних повноважень і обов'язків органів влади, що покладені на них законодавством і повинні виконуватися ними поза рамками цієї дворічної Програми. Зокрема, це стосується вісімнадцяти заходів, визначених:

- абзацами 1-4, 7 завдання 1.1;
- абзацами 1 та 2 завдання 1.3;
- абзацами 2 та 4 завдання 1.4;
- абзацами 1 та 2 завдання 2.1;
- абзацами 1, 2, 4-7 завдання 2.2;
- абзацом 1 завдання 3.1.

Н3. Зарахування до заходів Програми заходів з реалізації державної соціальної політики

Інший блок заходів Програми переважно стосується реалізації державної соціальної політики та передбачений законодавством про зайнятість населення і прямими функціями/обов'язками державної служби зайнятості (а не Київської міської політики розвитку МСП). Виконання таких заходів здійснювалося за рахунок коштів Фонду соціального страхування на випадок безробіття. Незрозуміло, які функції і завдання у цьому блоці Програми виконувала міська влада столиці. Зокрема, це стосується п'ятиох заходів, визначених:

- абзацами 1 та 2 завдання 5.1,
- абзацами 1 та 2 завдання 5.2 та
- абзацом 4 завдання 5.4.

Н4. Невідповідність між змістом і цілями заходів програми та повноваженнями і функціями їх виконавців

Низку завдань і заходів Програми делеговано виконавцям від органів влади, повноваження і функціональні обов'язки яких не цілком узгоджуються зі змістом та цілями зазначених завдань і заходів. Зокрема, це стосується п'ятиох заходів, визначених:

- абзацами 1 та 2 завдання 1.3,
- абзацом 2 завдання 3.2,
- абзацом 1 завдання 6.2,
- абзацом 3 завдання 6.3.

Наприклад, неможливо виконати завдання 1.3 «Захист власності та інтересів суб'єктів підприємництва. Формування умов для вільного доступу суб'єктів підприємництва до всіх сегментів ринку за єдиними правилами». Головне управління МВС України в м. Києві та підрозділ УБЕЗ, визначені як виконавці цього завдання Програми, **НЕ МОЖУТЬ** «сприяти вільному доступу бенефіціарів сектору МСП до всіх сегментів ринку за єдиними правилами». Згідно з абзацом 8 статті 2 Закону України «Про міліцію» одним з основних завдань міліції є захист власності від злочинних і кримінально протиправних посягань, тоді як закладене у Програмі завдання дотримання єдиних правил і вільного доступу до сегментів ринку, стосується значно ширшого кола виконавців і вклю-

чає не лише захищеність приватної власності, а питання забезпечення конкуренції, недопущення монополізму, регуляторної політики, створення рівних можливостей, ресурсної підтримки та інфраструктурного забезпечення розвитку МСП.

Н5. Дублювання завдань Програми

Окремі зазначені у Програмі завдання (зокрема ті, що пов'язані з удосконаленням регуляторного середовища для МСП) дублюють одне одного і не є чітко розподіленими за їх функціональним призначенням. Наприклад, це стосується завдань 1.1 «Вдосконалення правового регулювання господарської діяльності» та 1.2 «Недопущення неправомірного втручання державних органів у діяльність суб'єктів господарювання» тощо.

Н6. Неузгодженість результатів Програми з потребами бенефіціарів

Значна частина очікуваних результатів Програми не містить чітких формулювань і переважно не узгоджується з потребами бенефіціарів. Зокрема, це стосується запланованих очікуваних результатів до таких завдань Програми 1.1, 1.2, 1.4, 3.1, 3.2, 4.1. Загалом невідповідність і неадекватність очікуваних результатів виявлено щодо п'яти пріоритетних завдань програми, що включають 21 програмний захід. Оскільки всі заходи Програми стосуються тридцяти пріоритетних завдань, то можна стверджувати, що приблизно чверть заходів Програми не має чітких і прозорих інструментів вимірювання і оцінки результатів, а також позитивних впливів від їх виконання.

Н7. Нечіткість або некоректність формулювання заходів Програми

Так, сім заходів Програми сформульовані нечітко і некоректно, запрограмовані у них впливи і корисні результати мають невизначений або навіть суперечливий характер:

- абзац 3 завдання 1.4,
- абзац 3 завдання 3.1,
- абзац 1 завдання 4.3,
- абзац 1 завдання 4.10,
- абзац 1 завдання 4.11,
- абзац 2 завдання 4.12,
- абзац 2 завдання 6.3.

- Некоректно сформульовано захід (абзац 3 «Дослідження ділової активності підприємництва по районах міста та розробка пропозицій щодо її оптимізації», завдання 1.4). Зі змісту заходу випливає, що міська влада м. Києва повинна досліджувати і оптимізувати ділову активність підприємництва, що є абсурдно, адже продуктивні підприємницькі ініціативи і ділову активність слід всебічно підтримувати, а не оптимізувати. Тим паче, що зміст цього заходу Програми можна трактувати таким чином, що міська влада в рамках Програми збирається шляхом оптимізації скорочувати надмірну активність підприємців. Оптимізувати (тобто мінімізувати) потрібно діяльність бюрократичного апарату, а саме втручання чиновників у господарські відносини.
- Немає чіткого визначення конкретних способів інформаційного забезпечення МСП, періодичності інформування та інформаційних продуктів, які буде створено у рамках реалізації таких заходів:
  - абзац 8 завдання 1.1 («Висвітлення стану, проблем та реальних кроків з дерегулювання та підтримки підприємницької діяльності в м. Києві у засобах масової інформації»),

- абзац 7 завдання 2.2 («Висвітлення та постійне оновлення на веб-ресурсах міських та районних дозвільних органів інформації щодо порядку видачі документів дозвільного характеру»),
- абзац 3 завдання 3.1 («Забезпечення суб'єктів малого та середнього підприємництва інформацією про порядок отримання фінансових ресурсів та страхових послуг»),
- абзац 1 завдання 4.3 («Інформаційна, консультативна та методична допомога підприємцям щодо здійснення процедур закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти»),
- абзац 2 завдання 4.8 («Забезпечення діяльності районних (міжрайонних) центрів інформаційно-консультативних послуг для суб'єктів підприємництва за участю ресурсів районних громад»),
- завдання 4.10 («Актуалізація інформаційного фонду щодо розвитку підприємництва в м. Києві за даними організацій-власників, інформації про суб'єкти господарювання»).

Зокрема, зі змісту даного заходу незрозуміло, про який саме інформаційний фонд іде мова, як він функціонує і як ним можуть користуватися представники МСП столиці.

- абзац 2 завдання 6.1 («Інформаційна підтримка підприємств, продукція яких відзначена дипломом і знаком «Київська якість»»),
- а також майже всіх інших заходів, що стосуються інформаційно-консультативного забезпечення та поширення інформації.

- Некоректно сформульовано захід (абзац 1 завдання 4.11), яким було передбачено організувати роботу координаційних рад з питань розвитку підприємництва, адже такі ради КМДА зобов'язана була створити власне при КМДА і при райдержадміністраціях в м. Києві ще протягом 2000 року на виконання п. 12 ч. 1 Указу Президента від 15.07.2000 року №906/2000 «Про заходи щодо забезпечення підтримки та дальшого розвитку підприємницької діяльності». До того ж, незрозуміло, при яких саме міських органах виконавчої влади планувалося організувати роботу таких координаційних рад.
- Некоректно сформульовано захід (абзац 2 завдання 4.12), що стосується «Проведення «днів відкритих дверей» для суб'єктів малого та середнього підприємництва із залученням представників податкових, дозвільних та контролюючих органів». Зі змісту цього заходу випливає, що міська влада буде організовувати окремі і поодинокі календарні дні відкритих дверей для МСП із залученням владних органів, тоді як у всі інші дні року «двері влади» для бізнесу будуть зачинені ...
- Зі змісту заходу (абзац 3 завдання 6.3) незрозуміло, в який спосіб виконавці програми – структурні підрозділи КМДА повинні були забезпечити пільгові умови для участі МСП, які розробляють, реалізують або використовують інноваційні, енергоефективні технології, у виставкових та інших акціях в Україні і за кордоном.
- Нечітко сформульовано захід (абзац 2 завдання 6.3), зі змісту якого випливає, що КМДА в рамках його виконання повинна була протягом 2011-2012 рр. вивчати позитивний досвід діяльності кластерів в Україні та розробляти пропозиції щодо їх створення у пріоритетних сферах міського господарства столиці.

В інших регіонах України давно функціонує низка галузевих кластерів у будівельній, текстильній галузях, народних ремесел тощо. Усі провідні індустріальні держави світу мають ефективні національні і регіональні кластерні стратегії розвитку підприємництва та підвищення конкурентоспроможності МСП. Загалом на роботу в напрямі кластеризації МСП владою м. Києва буде втрачено принаймні 4 роки, і без гарантії досягнення конкретних результатів.

Н8. Нормативно-правова незабезпеченість виконання окремих заходів Програми

Частина заходів Програми для досягнення позитивних впливів від їх виконання потребує удосконалення їх нормативно-правового забезпечення, яке так і не було здійснено у рамках виконання Програми впродовж 2011-2012 років.

Так, в абзаці 2 завдання 3.1 як захід передбачено «Надання фінансово-кредитної підтримки суб'єктам господарювання шляхом відшкодування відсотків за користування банківським кредитом згідно з Положенням про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів господарювання, затвердженим рішенням Київської міської ради від 05.07.2001 року №375/1351 (зі змінами)» (далі – Положення №375/1351). Загальним недоліком політики фінансово-кредитної підтримки МСП і програм часткового відшкодування (компенсації) відсоткових ставок за кредитами для суб'єктів МСП у м. Києві (і загалом в Україні), є їх персоніфікований характер, що не відповідає стандартам і рекомендаціям Організації економічної співпраці і розвитку (ОЕСР). Такий підхід, що полягає в наданні пільгових кредитів конкретним суб'єктам МСП, порушує умови конкуренції і створює ризики корупції. Саме тому фінансово-кредитна підтримка розвитку малого підприємництва у країнах ОЕСР не має персоніфікованого характеру і, зазвичай, фокусується на зниженні (а не на компенсації) відсоткових ставок для МСП та частковому забезпеченні гарантій під кредитні зобов'язання (наданні кредитно-гарантійної підтримки).

Зазначене Положення №375/1351 з 2001 року не переглядалося, а встановлені у ньому умови і порядок надання такої прямої фінансової підтримки суб'єктам господарювання не узгоджувалися з інтересами і потребами суб'єктів, що представляють пріоритетні галузі МСП м. Києва.

Зокрема, потребують перегляду і вдосконалення:

■ умови кредитування, під яке надається бюджетна фінансова підтримка як відшкодування відсотків за користування банківським кредитом

Максимальний строк кредитування, передбачений Положенням №375/1351, становить від 9 (для поповнення обігового капіталу) до 24 місяців (для кредитування інвестиційних проєктів), тоді як представники МСП виробничого сектору потребують насамперед кредитних ресурсів з довшим терміном користування. Передбачені Положенням №375/1351 умови кредитування більше влаштовують підприємства, що здійснюють торгівлю товарами і послугами, мають швидкий фінансовий оборот, що дає їм змогу вчасно погашати кредит, або середні підприємства, що вже мають стійкі ринкові позиції і мають намір у такий спосіб поповнити власний обіговий капітал.

Водночас високотехнологічні малі підприємства не можуть скористатися даними умовами фінансово-кредитної підтримки з міського бюджету, хоча саме такі підприємства повинні стати локомотивом розвитку підприємництва у м. Києві, створити умови для модернізації і реструктуризації технологічно застарілої промислової бази столиці. Однак саме ця група стратегічно важливих потенційних бенефіціарів ключового напрямку Програми майже не відчуває позитивних впливів і не отримує корисних продуктів від міської політики фінансово-кредитної підтримки розвитку підприємництва.

Надмірно обтяжливі і неадекватні можливостям малого бізнесу вимоги щодо забезпечення банківських кредитів є одним з найбільших бар'єрів у розвитку МСП.

■ **надмірні дискреційні повноваження Конкурсної комісії по відбору проекту щодо встановлення частки компенсації відсоткової ставки кредиту за рахунок коштів міського бюджету**

Відповідно до чинного порядку, розмір компенсаційної відсоткової ставки затверджується рішенням Конкурсної комісії по відбору проектів і може становити від 25% до 75% від загальної відсоткової ставки, що встановлюється кредитною угодою. Проте не визначено критеріїв і ознак суб'єктів господарювання, які мають право на отримання вищої компенсаційної ставки, наприклад, з огляду на їхню особливу пріоритетність і соціально-економічну значущість для розвитку громади м. Києва, кількість робочих місць та інших благ, які планується отримати завдати фінансово-кредитній підтримці такого суб'єкта. Тому Конкурсна комісія непрозоро і непублічно приймає рішення про виділення коштів з міського бюджету на відшкодування відсотків за банківськими кредитами, що містить ризики корупції, неефективного і нецільового використання коштів столичного бюджету.

■ **невизначеність порядку і процедури прийняття рішення та непрозорий характер роботи Конкурсної комісії по відбору проекту**

Відповідно до Положення №375/1351 Конкурсна комісія по відбору проектів на власний розсуд оцінює пріоритетність та економічну обґрунтованість проектів, наданих на її розгляд для фінансово-кредитної підтримки за рахунок коштів міського бюджету. Дана система оцінювання проектів не є прозорим і об'єктивним інструментом відбору і надання фінансово-кредитної підтримки найефективнішим для розвитку м. Києва МСП, оскільки Положення №375/1351 не передбачає:

- ані детального порядку розгляду проектів у рамках комісії,
- ані їх прозорої оцінки (наприклад, за системою бального оцінювання за чіткими параметрами, очікуваними показниками і позитивними результатами),
- ані обов'язковості оприлюднення рішень Конкурсної комісії, зміст яких залишається закритим для громади м. Києва,
- ані системи моніторингу та оцінки соціально-економічних результатів надання фінансово-кредитної підтримки за рахунок коштів міської бюджету.

Тому в офіційних звітах про виконання міських програм підтримки розвитку МСП в столиці, як позитивні показники реалізації інструменту фінансово-кредитної підтримки зазначається лише:

- 1) кількість підприємств, які отримали таку фінансово-кредитну підтримку, та
- 2) загальні обсяги такої підтримки та середні розміри витрат на одне підприємство, що отримало таку фінансово-кредитну підтримку.

Як основні показники виконання інструменту фінансово-кредитної підтримки МСП не зазначено кількість створених робочих місць у рамках реалізації підтриманого проекту та інші позитивні результати для громади м. Києва від бюджетних витрат на відшкодування відсотків за користування банківськими кредитами.

■ **відсутність у МСП права вибору банківської установи для кредитування у рамках міської програми фінансово-кредитної підтримки МСП.**

Учасники столичної програми фінансово-кредитної підтримки МСП зобов'язані кредитуватися тільки в ПАИ КБ «Хрещатик» і не можуть вибрати як позичальника будь-який інший банк, який найбільше відповідає їхнім потребам. Монопольні позиції лише одного комер-

ційного банку у рамках міського інструменту фінансово-кредитної підтримки МСП знижують рівень конкуренції в цій сфері, не сприяють ефективному задоволенню фінансово-кредитних потреб МСП міста Києва.

Н9. Відсутність сучасних механізмів кредитної підтримки МСП

Бенефіціарів МСП цікавить не лише фінансово-кредитна, а й кредитно-гарантійна підтримка, але такого способу підтримки МСП не передбачено Положенням №375/1351, згідно з вимогами якого забезпечення кредиту відбувається відповідно до загальних вимог НБУ і за загальними правилами. У Програмі не було передбачено заходів щодо створення в м. Києві кредитно-гарантійної установи (фонду) МСП, яка зокрема могла б частково виконувати функції і кредитно-експортної підтримки малих і середніх підприємств столиці. Навіть у Київській міській програмі сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2013-2014 рр. (абзац 3 завдання 4.2) заплановано лише сприяти створенню в м. Києві такої установи, але про конкретні кроки щодо запровадження такого механізму фінансово-кредитної підтримки МСП інформації немає.

Н10. Невиконання (неповне виконання) окремих заходів Програми міською владою

Низку важливих заходів не виконано або виконано частково в рамках дії Програми впродовж 2011-2012 років.

■ Не було виконано захід (абзац 1 завдання 1.2), що полягав у недопущенні неправомірного втручання державних органів у діяльність суб'єктів господарювання. На виконання цього заходу спеціальна робоча група «Регуляторні ініціативи» повинна була переглянути і оцінити регуляторні акти КМДА на предмет їх відповідності принципам державної регуляторної політики. Однак у рубриці «Регуляторна діяльність» на офіційному інтернет-порталі КМДА відсутня будь-яка інформація про результати діяльності робочої групи «Регуляторні ініціативи» та порядок її функціонування (склад, плани і результати роботи, можливості участі в її роботі експертів і представників МСП столиці). Громадськість і підприємці м. Києва не обізнані про конкретні результати перегляду регуляторних актів КМДА і про виконання цього заходу Програми, хоча саме процедура перегляду регуляторних актів є базовим інструментом дерегулювання бізнесу та усунення зайвих регуляторних бар'єрів на шляху розвитку МСП.

■ У Київській міській програмі сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2013-2014 роки (абзац 1 завдання 1.2) знову заплановано перегляд регуляторних актів міської влади щодо їх відповідності принципам державної регуляторної політики. Тобто передбачається, що КМДА в особі Департаменту промисловості та розвитку підприємництва буде самостійно переглядати власні регуляторні акти і в разі їх невідповідності принципам регуляторної політики, скасовувати або змінювати такі регуляторні акти. Ефективність такої функціональної конструкції перегляду регуляторних актів КМДА є маловірогідною, оскільки вона містить конфліктуючі функції¹.

■ Не було виконано захід (абзац 2 завдання 3.1) щодо надання суб'єктам господарювання фінансово-кредитної підтримки шляхом відшкодування відсотків за користування банківськими

¹ Регуляторний орган (без зовнішнього адміністративного і громадського впливу) не спроможний об'єктивно переглянути і оцінити видані ним регулювання, що впливають з його відомчих адміністративно-політичних інтересів. Це об'єктивний закон функціонування бюрократичного апарату, що проявляється в діяльності кожного регуляторного органу влади.

кредитами. Фактичне фінансування програми на період 2011-2012 рр. було зменшено вдесятеро а всі виділені бюджетні кошти було спрямовано на погашення заборгованості з фінансово-кредитної підтримки, що утворилася в 2007-2008 роках.

■ Не було виконано захід (абзац 1 завдання 4.1), за яким міська влада Києва повинна була сформулювати і оприлюднити перелік земельних ділянок, право оренди на які пропонується продати на земельних торгах у формі земельного аукціону.

Наприкінці 2012 року на інтернет-порталі КМДА і, зокрема, Департаменту земельних ресурсів КМДА була відсутня будь-яка інформація про вільні (незадіяні) комунальні земельні ділянки, які пропонуються у користування на земельних торгах.

Інформаційна рубрика «Земельні торги», розміщена на веб-сторінці Департаменту земельних ресурсів КМДА, була створена лише в першому кварталі 2013 року, тобто вже після завершення виконання програми. До того ж, у цій рубриці розміщується лише попередня інформація про земельні ділянки, які готуються для продажу на земельних торгах (12 пропозицій) та які опрацьовуються щодо можливостей їх продажу (27 пропозицій). Більшість комунальних земельних ділянок пропонується міською владою Києва для побудови нових пунктів автосервісу, автозаправок і автомийок, закладів торгівлі і харчування, торгово-розважальних центрів і лише кілька пропозицій передбачає будівництво, експлуатацію і обслуговування виробничо-складських будівель.

■ Частково виконано захід (абзац 1 завдання 4.2 «Залучення суб'єктів малого та середнього підприємництва до діяльності у пріоритетних для міста напрямках»), що стосується надання в оренду суб'єктам підприємництва, зокрема малого, нежитлових приміщень комунальної власності міста і районів. На момент завершення виконання Програми, на офіційному інтернет-порталі КМДА у розділі «Інвесторам» було розміщено лише три інформаційних оголошення про проведення незначних інвестиційних конкурсів під надання в користування комунальних земельних ділянок і приміщень.

Практику оприлюднення оголошень про надання в оренду комунальних приміщень на веб-сайті департаменту комунальної власності КМДА розпочато тільки 2012 року. Розміщені оголошення оприлюднюються безсистемно, стосуються комунальних приміщень, які пропонуються усім категоріям користувачів, а не лише представникам МСП для виконання пріоритетних для громади проектів. В оприлюднених оголошеннях відсутня візуально-схематична інформація про пропоновані вільні комунальні житлові приміщення, необхідна потенційним користувачам для оцінки їх придатності та доцільності витрат на отримання у користування таких об'єктів комунального майна.

Переліки вільних комунальних земельних ділянок і приміщень, які пропонуються для надання в користування суб'єктам підприємництва столиці, доцільно звести в одну загально спеціалізовану рубрику послуг для розвитку МСП на порталі КМДА, об'єднавши їх з усіма іншими інформаційними ресурсами, необхідними для підтримки розвитку підприємництва на території столиці. Однак спеціалізована інформація для користувачів сектору МСП взагалі не передбачена на офіційному інтернет-порталі КМДА.

■ Не виконано захід (абзац 2 завдання 4.3 «Обов'язкове формування і розміщення на офіційних міських і районних інтернет-ресурсах переліку цільових, галузевих та інших міських програм»). На момент завершення виконання програми, на офіційному інтернет-порталі КМДА та на веб-сторінках її структурних підрозділів була відсутня публічна інформація про чинні в місті Києві

міські цільові бюджетні програми. Така інформація у фрагментарному вигляді почала з'являтися вже після завершення виконання Програми в першому кварталі 2013 року.

■ Не виконано захід (абзац 2 завдання 6.3) стосовно вивчення досвіду кластеризації та розробки пропозицій щодо створення кластерів у м. Києві. У разі його виконання впродовж 2011-2012 рр. міська влада Києва мала б продемонструвати послідовність своєї кластерної політики та запланувати на наступний період програми реалізацію пілотного проекту створення кластеру в м. Києві на базі розроблених пропозицій та вивченої кращої національної практики. Однак, такий же самий захід, описаний вище, дослівно повторюється у Київській міській програмі сприяння розвитку МСП на 2013-2014 рр. (абзац 2 завдання 7.3).

Н11. Неохоплення (неповне охоплення) розробниками Програми цілого сегменту МСП

Хоча в Програмі сформульовано завдання 6.2 «Поглиблення зв'язків науковців з підприємцями, створення передумов для ефективного використання здобутків національної та світової науки» і 6.3 «Сприяння розвитку інноваційного малого та середнього підприємництва та інноваційної інфраструктури», насправді чиновники профільних департаментів КМДА не обізнані з діяльністю Українського науково-технологічного центру (УНТЦ), який функціонує в столиці з 1996 року і фінансується Європейським Союзом, Канадою і США.

Одним із результатів діяльності УНТЦ є створення мережі малих високотехнологічних підприємств «Об'єднана квітка», яка нараховує приблизно 500 київських підприємств, більшість з яких володіють унікальними технологіями світового рівня. Вищезгадані підприємства розчаровані неухвагою чиновників КМДА до їх потреб, невиконанням обіцянок фінансової підтримки (зокрема з боку голови КМДА О. Попова) і налаштовані або на пошук закордонних партнерів, або на підтримку (як державне замовлення або контракт) з боку Державного (а не міського) бюджету.

Н12. Використання шістьох різних груп результатів Програми

Для оцінки результатів Програми використовуються ШІСТЬ різних груп показників оцінювання результатів впровадження міської політики в галузі МСП. Загалом зустрічаються:

- «очікувані кінцеві результати» і «цільові показники» (паспорт Програми, пункт 7),
- «основні показники розвитку підприємництва» (розділ 2),
- «очікувані результативні показники» (розділ 6),
- «очікувані результати» (розділ 7),
- «очікувані кількісні показники» (розділ 8),
- «результативність виконання програмних заходів» (звіти Департаменту промисловості та розвитку підприємництва КМДА.)

■ Пункт 7 «Очікувані кінцеві результати від реалізації Програми на 2011 – 2012 роки в динаміці змін цільових показників» паспорту Програми складається із восьми цільових показників:

- кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць
- середньорічна кількість найманих працівників на малих підприємствах, тис. осіб;
- кількість підприємців – фізичних осіб, тис. осіб;
- питома вага малих підприємств у загальних обсягах реалізованої продукції (робіт, послуг) по місту, %;
- надходження до Зведеного бюджету м. Києва від діяльності суб'єктів підприємництва, млрд грн;
- кількість об'єктів інфраструктури підтримки малого та середнього підприємництва, одиниць;

- кількість безробітних, що пройдуть навчання з основ підприємництва та для подальшої самозайнятості протягом року, осіб;
- кількість створених нових робочих місць у всіх сферах економічної діяльності за рік, одиниць.

■ У розділі 2 «Стан, тенденцій та проблем розвитку підприємництва у м. Києві» в таблиці 2 вміщено дев'ятнадцять основних показників розвитку підприємництва в м. Києві, які стосуються як малих, так і середніх підприємств.

П'ять показників, що наведено в пункті 7 паспорту Програми, є серед вищезгаданих основних показників розвитку підприємництва, а саме:

- кількість малих підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць
- середньорічна кількість найманих працівників на малих підприємствах, тис. осіб;
- кількість підприємців – фізичних осіб, тис. осіб;
- питома вага малих підприємств у загальних обсягах реалізованої продукції (робіт, послуг) по місту, %;
- надходження до Зведеного бюджету від діяльності суб'єктів підприємництва, млрд грн. (наведено коректно «Зведеного бюджету», а не «Зведеного бюджету м. Києва», як у пункті 7 паспорту Програми).

■ Програму сприяння МСП на 2011-2012 роки було вперше підготовлено з використанням положень програмно-цільового методу (ПЦМ), які знайшли своє відображення у розділі «б. Очікувані результати виконання Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки».

Згідно з ПЦМ очікувані результати (дев'ятнадцять показників) поділено на чотири групи:

- показники затрат (2 показники),
- показники продукту (8 показників),
- показники ефективності (5 показників),
- показники якості (4 показники).

Шість цільових «паспортних» показників мають аналогів у групі «показники продукту», певний відповідник сьомого цільового «паспортного» показника «Питома вага малих підприємств у загальних обсягах реалізованої продукції (робіт, послуг) по місту, %» можна знайти в групі «показники ефективності» як «Середньорічний обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) на одного працюючого на малих підприємствах, тис. грн». Восьмий показник «Кількість безробітних, що пройдуть навчання з основ підприємництва та для подальшої самозайнятості протягом року, осіб» враховано серед очікуваних кількісних показників виконання пріоритетних завдань Програми (розділ 8).

■ У розділі 7 «Заходи виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) з реалізації Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011-2012 роки» на 86 заходів 30 пріоритетних завдань зазначено тридцять очікуваних результатів, показники яких є загальними, нечіткими і неконкретними, зокрема з них зустрічаються:

- «підвищення» – 6 разів,
- «розвиток» – 4 рази,
- «забезпечення» і «створення» – 3 рази,
- «збільшення» – 2 рази,

- «активізація», «впровадження», «залучення», «зменшення», «зростання», «консолідація», «об'єднання», «покращення», «розширення», «скорочення», «удосконалення», «формування» – по одному разу.

Таблицю заходів розділу 7 підготовлено дуже недбало – в стовпчику «очікувані результати» 41 чарунка є порожньою і не об'єднана з чарунками, в яких міститься зміст очікуваного результату. Тому формально можна стверджувати, що від майже половини заходів Програми (41 із 86) взагалі не очікується жодних результатів.

■ У розділі 8 «Очікувані кількісні показники виконання пріоритетних завдань

Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 роки» на 25 заходів Програми визначено п'ятдесят два очікуваних кількісних показників (шістдесят вісім очікуваних кількісних показників, урахувавши показники кількості учасників виставок-ярмарків, семінарів, семінарів-тренінгів, форумів, примірників інформаційних матеріалів, звернень на телефонну «гарячу лінію» з питань підприємництва тощо.)

Лише один кількісний показник з розділу 8 певним чином відповідає індикаторам які наведено в розділі 6, розробленому згідно з ПЦМ, а саме, «Збільшення кількості новостворених суб'єктів господарювання» проти показника «Кількість малих та середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, одиниць» (група «показники продукту»).

Принаймні дев'ятнадцять заходів Програми, що становить 22% від їх кількості, а саме, заходи визначені абзацами 7 та 8 завдання 1.1, абзацами 2 та 4 завдання 1.4, абзацом 2 завдання 2.1, абзацами 5 та 7 завдання 2.2, абзацом 4 завдання 4.8, абзацом 2 завдання 4.12, абзацом 2 завдання 5.2, абзацами 2 та 3 завдання 5.3, абзацами 3 та 4 завдання 5.4, абзацами 2 та 3 завдання 5.5, абзацами 3 та 4 завдання 6.3, абзацом 2 завдання 6.4 не мають вимірюваних (кількісних) показників виконання.

■ У кварталних і річних звітах Департаменту промисловості та розвитку

підприємництва КМДА використовують дванадцять груп показників «результативності виконання програмних заходів» (загалом двадцять один показник), які розроблено центральним органом виконавчої влади Держпідприємництва.

П'ять груп потребують відповіді «так або ні» (створення веб-сторінки, наявність веб-сайту, баз даних тощо). Ще одна група показників обраховує «кількість проведених засідань Координаційної ради з питань підприємництва регіонального та районного рівнів». Крім того, три показники групи «залучення суб'єктів малого підприємництва до виконання робіт/послуг за державні кошти» не можна отримати, оскільки це не передбачено «чинними нормативно-правовими документами».

Найбільш релевантними є показники «загальної площі приміщень комунальної власності міста, переданих підприємцям» (без зазначення розміру підприємств), «кількість безробітних, що отримали фахову підготовку для заняття підприємницькою діяльністю», «кількість підприємців, що пройшли підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації», а також «кількість, проведених в рамках регіональної програми навчальних семінарів, тренінгів, круглих столів».

Отже, в паспорті Програми зазначено 8 показників виконання, у розділі другому – 19, у розділі шостому – інших 19, у розділі сьомому – 30, у розділі восьмому – 52 (68), для звітності

використовується – 12 (21). Наявність шістьох груп показників і ста сорока (ста шістдесяти в'яти) окремих індикаторів спричинює плутанину, що дозволяє особам, відповідальним за виконання Програми, маніпулюючи даними, звітувати про виконання одних показників і не звітувати про інші.

Еклектичний підхід до формування Програми свідчить про неякісну підготовку її тексту профільним департаментом і відсутність дієвого контролю за її підготовкою з боку Департаменту економіки та інвестицій КМДА, керівництва КМДА, профільної комісії Київської міської ради та депутатського корпусу Київської міської ради загалом, а також громадських організацій підприємців, недержавних аналітичних центрів, мешканців територіальної громади.

Н13. Відсутність джерел фінансування для 37% (32 із 86) заходів Програми

Серед джерел фінансування заходів Програми можна виокремити:

- міський бюджет (підтримка МСП) для 43 заходів,
- міський бюджет для 6 заходів,
- міський бюджет і міський бюджет (підтримка МСП) для заходу (абзац 1 завдання 6.4),
- міський бюджет (підтримка МСП) і залучені кошти для заходу 6.2,
- кошти інвестора для заходу 5.4,
- Фонд загальнообов'язкового державного соціального страхування України на випадок безробіття для заходів 1 та 2 завдання 5.4.

Таким чином, рівно половина заходів (43 із 86 заходів Програми) фінансується за рахунок окремої статті «підтримка малого та середнього підприємництва» міського бюджету, два заходи – за рахунок загальнодержавного Фонду страхування на випадок безробіття, а для 32 із 86 заходів Програми взагалі не зазначено джерела фінансування.

Н14. Відсутність незалежного моніторингу і контролю за виконанням Програми

Згідно з пунктом 13 паспорта Програми 2011-2012 контроль за її виконанням здійснюють «Київська міська рада, виконавчий орган Київської міської ради (Київська міська державна адміністрація), постійні комісії Київської міської ради, органи фінансового контролю». Оскільки не конкретизовано, які саме «органи фінансового контролю» здійснюють контроль, то можна припустити, що це внутрішні підрозділи КМДА. Як засвідчила практика 2012-2012 років, дієвого контролю за виконанням даної цільової Програми не здійснювали ані органи центральної виконавчої влади (Державний комітет з питань регуляторної політики та підприємництва, профільний департамент Міністерства економічного розвитку та торгівлі, Державна служба з питань регуляторної політики та розвитку підприємництва), ані громадські організації підприємців, ані зовнішні органи фінансового контролю (Державна фінансова інспекція м. Києва, інші підрозділи Міністерства фінансів) тощо. Показово, що зовнішній незалежний контроль не передбачено ані в «Методичних рекомендаціях щодо формування і реалізації регіональних програм підтримки малого підприємництва», затверджених Наказом Держпідприємництва №67 від 04.06.2008 року, ані в «Методичних рекомендаціях щодо формування і реалізації регіональних та місцевих програм розвитку малого і середнього підприємництва», затверджених Наказом Держпідприємництва №44 від 18.09.2012 року.

Н15. Відсутність критичного перегляду положень Програми

При підготовці Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2013-2014 роки не було враховано чимало помилок, допущених при розробленні і виконанні попередньої Програми сприяння розвитку МСП на 2011-2012 роки. Таким чином, розроблення нової Програми сприяння розвитку МСП на 2013-2014 рр., як і Програми 2011-2012 рр., відбувалося без орієнтування і узгодженнями з відповідними Стратегіями розвитку м. Києва.

Так, прямі функціональні завдання органів влади, визначені законодавством, у тих же самих обсягах (і в тій же редакції) знову включено до Програми 2013-2014. Це можна пояснити намаганням міської влади збільшити обсяги міської програми та масштаби її завдань. Однак такий підхід ускладнює оцінку результатів роботи виконавців таких заходів і перешкоджає виявленню фактичних позитивних впливів від виконання цього блоку Програми на бенефіціарів сектору МСП столиці.

Зокрема, в Програмі 2013-2014 дослівно повторюються такі невиконані заходи Програми 2011-2012:

- абзац 3 завдання 1.4 «Дослідження ділової активності підприємництва по районах міста та розробка пропозицій щодо її оптимізації».
- абзац 2 завдання 4.12 «Проведення «днів відкритих дверей» для суб'єктів малого та середнього підприємництва із залученням представників податкових, дозвільних та контролюючих органів»,
- абзац 2 завдання 6.3 «Вивчення позитивного досвіду діяльності кластерів у регіонах України та розробка пропозицій щодо їх створення у пріоритетних сферах міського господарства міста Києва» тощо.

АНАЛІТИЧНА ЗАПИСКА
ЩОДО ВИКОНАННЯ КИЇВСЬКОЇ МІСЬКОЇ ПРОГРАМИ
СПРИЯННЯ РОЗВИТКУ МАЛОГО ТА СЕРЕДЬОГО
ПІДПРИЄМНИЦТВА НА 2011 - 2012 РОКИ

Київська міська програма сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011-2012 роки (далі – Програма) розроблена на виконання Програми економічних реформ України на 2010-2014 рр., Стратегії розвитку малого та середнього підприємництва у м. Києві на період до 2015 року та затверджена рішенням Київради від 23.12.2010 №412/5224. Відповідно до Програми діяльність органів влади міста Києва та його районів у сфері розвитку підприємництва проводилась за такими основними напрямками:

- забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики;
- удосконалення процедур започаткування бізнесу та оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності;
- розширення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів;
- удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва;
- розвиток соціально – спрямованих заходів;
- стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій малого та середнього підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях.

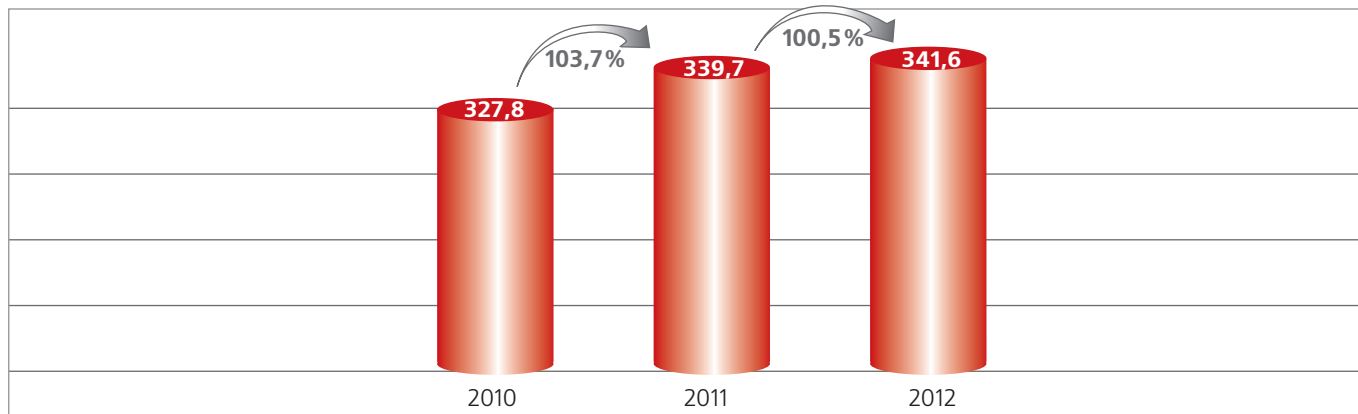
Для фінансового забезпечення реалізації Програми з бюджету міста Києва на підтримку малого та середнього підприємництва за два роки перераховано 11111,0 тис. грн., в т.ч. у 2012 році – 2000,0 тис. грн.

Реалізація заходів з підтримки малого та середнього підприємництва сприяла забезпеченню ряду позитивних тенденцій у розвитку підприємництва, в тому числі збільшенню загальної кількості новостворених суб'єктів господарювання, кількості суб'єктів підприємництва, які сплачують податки, та надходжень податків і зборів від них до бюджету, кількості створених нових робочих місць.

За даними Державної податкової служби у м. Києві станом на 01.01.2013 року загальна кількість суб'єктів підприємництва, які сплачували податки, зросла порівняно з попереднім роком на 0,5% та становила 341,6 тис. Протягом 2012 року від них надійшло до Зведеного бюджету податків і зборів на суму 75869,0 млн. грн., що на 15,5% більше, ніж у 2011 році. До бюджету міста надійшло 9325,9 млн. грн., що більше на 24,9%.

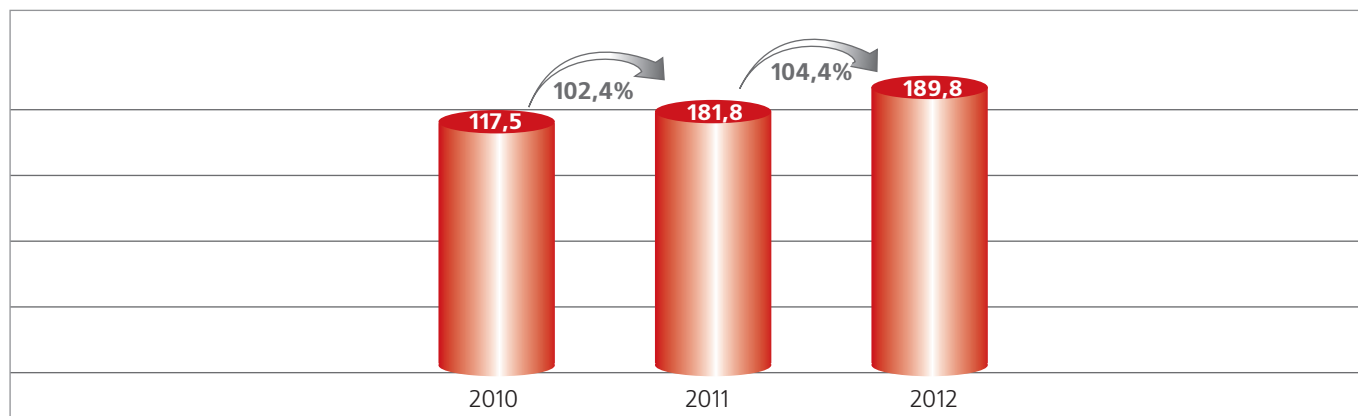
Зростання загальної кількості суб'єктів підприємництва, які сплачували податки, у 2012 році відбулось завдяки збільшенню на 4,4% порівняно з попереднім роком кількості фізичних осіб-підприємців, які сплачували податки. Всього станом на 01.01.2013 року їх налічувалось 189,82 тис. осіб. До Зведеного бюджету від них надійшло 757,07 млн. грн., що у 3,2 рази більше, ніж у попередньому році, до бюджету м. Києва – 683,87 млн. грн., що більше у 3,8 рази.

**Динаміка загальної кількості суб'єктів підприємництва м. Києва,
які сплачують податки, тис. од.**

За даними Державної податкової служби у м. Києві

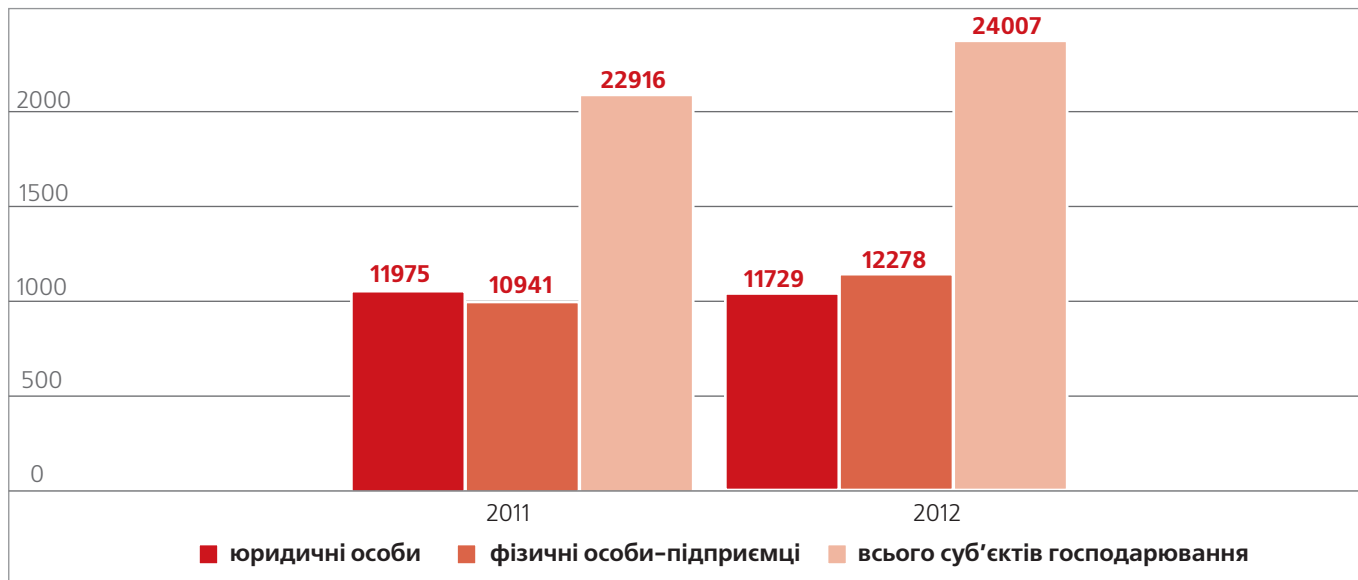
**Динаміка кількості фізичних осіб-підприємців м. Києва,
які сплачують податки, тис. од.**

За даними Державної податкової служби у м. Києві

Кількість юридичних осіб-суб'єктів підприємництва, які сплачували податки, на кінець 2012 року становила 151,8 тис., що на 3,9% менше порівняно з попереднім роком, до Зведеного бюджету від них надійшло 75112,0 млн. грн., що на 14,7% більше, ніж у попередньому році, до бюджету м. Києва – 8642,0 млн. грн., що більше на 18,6%.

Динаміка кількості новостворених суб'єктів господарювання в м. Києві

У 2012 році відновилась тенденція до збільшення загальної кількості новостворених суб'єктів господарської діяльності: протягом року зареєстровано 24007 новостворених суб'єктів господарювання, що на 4,8% більше порівняно з попереднім роком. Таке зростання відбулось за рахунок збільшення на 12,2% кількості новостворених фізичних осіб-підприємців, яка становила 12278 суб'єктів, кількість новостворених юридичних осіб зменшилась на 2,1% та становила 11729 суб'єктів.

За результатами 2011 року покращився ряд показників діяльності малого та середнього підприємництва, хоча давались взнаки наслідки кризових явищ. Зросла порівняно з попереднім роком кількість малих підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, збільшились обсяги реалізованої продукції (робіт, послуг) малих та середніх підприємств та середньомісячна заробітна плата їх найманих працівників, призупинились темпи падіння кількості працюючих на малих та середніх підприємствах.

На початок 2012 року в Києві діяло 283 малих та середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення, що на 20 підприємств більше, ніж у попередньому році. Збільшення відбулось за рахунок зростання на 20 од. кількості малих підприємств, кількість середніх підприємств залишилась незмінною.

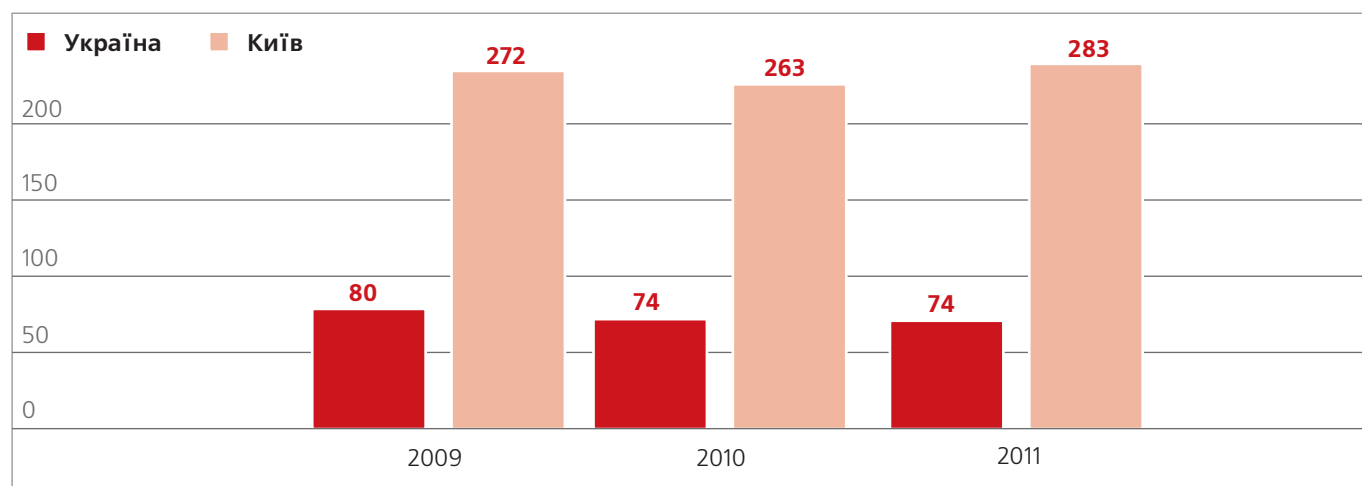
Середньорічна кількість найманих працівників малих та середніх підприємств у 2011 році зменшилась порівняно з попереднім роком на 22,63 тис. осіб або на 2,9% (у 2010 році зменшилась на 105,0 тис. осіб або на 11,8%) та становила 760,64 тис. осіб або 48,6% загальної кількості найманих працівників підприємств міста. В тому числі, кількість найманих працівників середніх підприємств зменшилась на 5,6% (у 2010 році зменшилась на 18,7%) та становила 373,44 тис. осіб, малих підприємств зменшилась на 0,1% (у 2010 році зменшилась на 3,5%) та становила 387,2 тис. осіб.

Обсяг реалізованої продукції (робіт, послуг) малих та середніх підприємств збільшився у 2011 році порівняно з попереднім роком на 6,4% та становив 691290,7 млн. грн. На малих підприємствах відбулось збільшення на 2,5%, на середніх – на 7,5%.

Середньомісячна заробітна плата найманих працівників малих підприємств м. Києва зросла у 2011 році порівняно з попереднім роком на 19,1% та становила 2190,08 грн., середніх підприємств збільшилась на 15,5% та становила 3471,42 грн. За показниками розвитку малого та середнього підприємництва Київ є лідером серед регіонів України.

У 2011 році кількість малих та середніх підприємств у розрахунку на 10 тис. осіб наявного населення у м. Києві перевищувала середній рівень по Україні в 3,8 рази.

Кількість малих та середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, од.

На малих та середніх підприємствах столиці у 2011 році було зайнято 17,5% всіх найманих працівників малих та середніх підприємств України та реалізовано 35,5% їх загального обсягу продукції (робіт, послуг).

В усіх сферах економічної діяльності міста у 2011-2012 роках створено 219,3 тис. нових робочих місць, або в 1,7 рази більше, ніж у попередні два роки, в т.ч. 160,8 тис. – юридичними особами та 57,5 тис. – фізичними особами-підприємцями. У 2012 році створено 115,9 тис. нових робочих місць, що на 12,1% більше порівняно з попереднім роком, в тому числі 85,9 тис. – юридичними особами, що на 14,7% більше, та 29,8 тис. – фізичними особами-підприємцями, що більше на 7,2%. Протягом 2011-2012 років здійснювалась реалізація заходів Програми за визначеними напрямками.

Забезпечення повноти та якості виконання положень державної регуляторної політики

Реалізація державної регуляторної політики здійснюється системно згідно з нормами Закону України «Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності».

Проекти регуляторних актів розроблялись відповідно до затверджених та оприлюднених в установленому порядку та у визначений термін планів діяльності з підготовки проектів регуляторних актів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації) на 2011 та 2012 роки. Для дотримання принципу передбачуваності регуляторної діяльності проводилось коригування планів, зміни та доповнення оприлюднювались на офіційному веб-порталі Київської міської влади (<http://kievcity.gov.ua>).

З метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних і юридичних осіб та їх об'єднань проекти регуляторних актів з відповідними повідомленнями про їх оприлюднення та аналізом регуляторного впливу постійно розміщувались на офіційному веб-порталі Київської міської влади. Одержані зауваження і пропозиції ретельно вивчались, обговорювались та включались до проектів або аргументовано відхилялись. Протягом 2011-2012 років було оприлюднено на офіційному веб-порталі Київської міської влади та інших Інтернет-ресурсах 146 проектів регуляторних актів, в т.ч. у 2012 році – 49 проектів.

Відповідно до Закону розробниками регуляторних актів здійснювалось відстеження їх результативності згідно з відповідним графіком. Переліки регуляторних актів виконавчого органу Київської міської ради (Київської міської державної адміністрації), стосовно яких надійшов строк здійснення відстеження їх результативності, а також графіки здійснення відповідних заходів розміщувались на офіційному веб-порталі Київської міської влади. Протягом 2011-2012 років було підготовлено та оприлюднено 57 звітів про проведення відстежень результативності регуляторних актів, з них: 8 базових, 13 періодичних та 36 повторних, в т.ч. у 2012 році – 39 звітів, з них: 1 базове, 8 періодичних та 30 повторних відстежень.

У 2011 році на виконання Закону України «Про прискорений перегляд регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування» робочою комісією з питань прискореного перегляду регуляторних актів, прийнятих органами та посадовими особами місцевого самоврядування міста Києва, опрацьовано 23975 нормативно-правових актів, визначено 55 регуляторних актів, які не відповідали чинному законодавству України. Всі вони приведені у відповідність до вимог законодавства шляхом внесення до них змін та доповнень або їх скасування.

У 2012 році проведено моніторинг діючих регуляторних актів – рішень Київської міської ради та розпоряджень виконавчого органу Київради (Київської міської державної адміністрації), за результатами якого виявлено 23 регуляторні акти, які не відповідали принципам державної регуляторної політики. Здійснено заходи щодо приведення їх у відповідність до вимог чинного законодавства України.

З метою забезпечення дотримання вимог та принципів державної регуляторної політики, підвищення професійного рівня працівників регуляторних органів протягом дії Програми проведено 2 наради, семінар та 2 круглі столи, в т.ч. у 2012 році – круглий стіл з проблемних питань реалізації державної регуляторної політики за участі представників структурних підрозділів Київської міської державної адміністрації, підприємців та їх громадських об'єднань.

Для оперативного реагування на проблеми, які стосуються підприємницької діяльності, Київською міською державною адміністрацією щосереді проводились телефонні гарячі лінії «Київ – підприємцям»: за два роки проведено 52 такі «гарячі лінії», в т.ч. у 2012 році – 40. Телефонні «гарячі лінії» для підприємців регулярно проводяться також Державною податковою службою у місті Києві та райдержадміністраціями міста. Підприємці звертались за роз'ясненнями з питань державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців, отримання документів дозвільного характеру, застосування спрощеної системи оподаткування, подання податкової звітності, адміністрування сплати податків та зборів тощо. Робота таких «гарячих ліній» сприяє покращенню інформаційного забезпечення підприємців та вирішенню актуальних проблем господарської діяльності.

До здійснення заходів з реалізації державної регуляторної політики залучались громадські об'єднання підприємців та організації роботодавців.

Забезпеченню діалогу між підприємцями та владою з питань удосконалення нормативно-правового регулювання підприємницької діяльності сприяла діяльність Координаційної Ради з питань розвитку підприємництва при виконавчому органі Київської міської ради (Київській міській державній адміністрації), а також районних координаційних рад. За результатами їх роботи напрацьовувались пропозиції та рекомендації щодо формування сприятливого підприємницького середовища. Протягом двох років проведено 7 засідань міської Координаційної ради, в т.ч. у 2012 році – 2, та 64 засідання районних координаційних рад, в т.ч. у 2012 році – 32.

З метою активізації участі підприємців у реалізації державної регуляторної політики працювала створена на виконання постанови Кабінету Міністрів України від 18.05.2011 №526 регіональна рада підприємців в м. Києві. Протягом двох років проведено 8 її засідань, в т.ч. у 2012 році – 3.

Удосконалення процедур започаткування бізнесу та оптимізація дозвільної системи у сфері господарської діяльності

Державна реєстрація юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців здійснювалась в районних у місті органах державної реєстрації згідно з положеннями Закону України «Про державну реєстрацію юридичних осіб та фізичних осіб – підприємців».

В Києві діє мережа єдиних реєстраційних офісів сучасного зразка. В усіх 10 районах міста проводиться державна реєстрація суб'єктів підприємництва в режимі он-лайн. З метою впорядкування процедури прийому відвідувачів державними реєстраторами та забезпечення безперервного проведення державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців у всіх районних у місті Києві державних адміністраціях запроваджено електронну систему управління чергою.

Державними реєстраторами протягом 2011-2012 років здійснено 1172,7 тис. реєстраційних дій, або вдвічі більше ніж за попередні два роки, в т.ч. у 2012 році – 676,9 тис., що на 36,5% більше, ніж у 2011 році.

Протягом двох років зареєстровано 46923 новостворені суб'єкти господарювання, в т.ч. 23704 юридичні особи та 23219 фізичних осіб-підприємців.

Для вдосконалення роботи державних реєстраторів та вирішення проблемних питань державної реєстрації суб'єктів господарювання протягом дії Програми проведено 4 семінари, 2 круглі столи та нараду, в т.ч. у 2012 році – семінар за участі керівників Державної реєстраційної служби України, Головного управління юстиції у місті Києві та начальників відділів державної реєстрації юридичних осіб і фізичних осіб-підприємців райдержадміністрацій міста та нараду щодо оптимізації навантаження на працівників відділів державної реєстрації юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців.

З метою спрощення процедур започаткування бізнесу працював Центр по наданню послуг суб'єктам підприємництва з районними структурними підрозділами, створений згідно з рішенням Київради від 25.12.2008 №930/930 «Про вдосконалення інфраструктури підтримки підприємництва у м. Києві», яким протягом двох років укладено 526 договорів з суб'єктами підприємництва на надання офісних, інформаційно-консультативних та інших послуг та надано 25423 консультації, в т.ч. у 2012 році – 221 договір та 18476 консультацій, що у 2,7 рази більше порівняно з попереднім роком.

Одним із пріоритетних напрямів діяльності міської влади у сфері розвитку підприємництва визначено **оптимізацію дозвільної** системи. У столиці забезпечувалось ефективне функціонування Міського дозвільного центру, діяльність якого спрямована на збільшення прозорості у роботі органів виконавчої влади, усунення підґрунтя для корупційних проявів, скорочення часу та витрат підприємців на отримання документів дозвільного характеру. Впроваджено електронну систему управління чергою, електронний документообіг, встановлено інформаційні кіоски, в яких розміщено необхідну інформацію щодо отримання документів дозвільного характеру та надання адміністративних послуг.

В роботі центру для консультування суб'єктів господарювання брали участь представники 8 міських дозвільних органів, Київської міської ради, а також 14 територіальних органів центральних органів виконавчої влади.

У Міському дозвільному центрі розглянуто протягом двох років 80,54 тис. звернень суб'єктів підприємництва, видано 52,21 тис. документів дозвільного характеру, в т.ч. у 2012 році – 57,38 тис. звернень, що у 2,5 рази більше порівняно з попереднім роком, видано 39,35 тис. документів дозвільного характеру, що більше у 3,1 рази.

Інформація щодо процедур отримання документів дозвільного характеру розміщена на стендах в Міському дозвільному центрі та на офіційному веб-порталі Київської міської влади.

В районних центрах надання адміністративних послуг протягом двох років державними адміністраторами видано 17,08 тис. документів дозвільного характеру, в т.ч. у 2012 році – 7,42 тис.

Реформування дозвільної системи є складовою реформи сфери надання адміністративних послуг. У столиці реалізується Комплексний пілотний проект із реформування сфери надання адміністративних послуг у м. Києві, в рамках якого на базі Міського дозвільного центру відкрито Центр надання адміністративних послуг м. Києва, у всіх десяти районах міста - районні центри надання адміністративних послуг.

Забезпечена можливість отримання 23 адміністративних послуг міського рівня в районних центрах надання адміністративних послуг.

Впроваджено Веб-портал адміністративних послуг в місті Києві, що забезпечує електронний документообіг та дозволяє:

- відслідковувати стан електронної черги в режимі он-лайн;
- записатися через мережу Інтернет на прийом до державних адміністраторів, державних реєстраторів, представників адміністративних органів на певний час;
- отримувати «швидкі послуги» (замовлення по телефону та через мережу Інтернет за допомогою електронного кабінету п'яти видів довідок);
- здійснювати багатоетапну процедуру погоджень документів дозвільного характеру державним адміністратором без участі заявника (дозвіл на розміщення зовнішньої реклами, документи дозвільного характеру із земельних питань);
- відслідковувати в режимі он-лайн стан проходження документів дозвільного характеру;
- персоніфікувати видачу талонів електронної черги, що виключає можливість отримання однією особою великої кількості талонів для подальшого продажу;
- вести облік звернень щодо надання 69 адміністративних послуг районного рівня та 119 послуг міського рівня.

Для підвищення ефективності діяльності дозвільних центрів та центрів надання адміністративних послуг протягом дії Програми проведено 2 круглі столи, 7 семінарів, 44 наради, конференцію, в т.ч. у 2012 році – круглий стіл щодо вдосконалення сфери надання адміністративних послуг, два семінари з питань функціонування Міського дозвільного центру та щодо практики застосування Закону України «Про дозвільну систему в сфері господарської діяльності», 37 нарад, конференцію щодо організації роботи Міського дозвільного центру, а також навчання представників районних центрів надання адміністративних послуг щодо впровадження «швидких послуг».

Розширення доступу суб'єктів малого та середнього підприємництва до фінансових ресурсів

Фінансово-кредитна підтримка малого та середнього підприємництва в м. Києві здійснювалась згідно з Положенням про фінансово-кредитну підтримку суб'єктів господарювання в м. Києві, затвердженим рішенням Київської міської ради від 05.07.2001 №375/1351 (зі змінами та доповненнями).

Для фінансово-кредитної підтримки підприємців використовуються кредитні ресурси ПАТ КБ «Хрещатик» та бюджетні кошти міста, які спрямовуються на часткову компенсацію сплачених відсотків за отриманими кредитами.

Протягом 2011-2012 років з бюджету міста за статтею «підтримка малого і середнього підприємництва» на часткову компенсацію відсотків за отриманими суб'єктами господарювання кредитами перераховано 10055,5 тис. грн., в т.ч. у 2012 році – 2000,0 тис. грн.

З метою сприяння залученню іноземних інвестицій за час дії Програми створено та розповсюджено чотири випуски електронного англомовного бюлетеня комерційних пропозицій підприємств м. Києва щодо експорту-імпорту, субконтрактингу (виробничої кооперації) та інвестицій.

Для налагодження співпраці з комерційними банками та іншими фінансовими установами щодо фінансового забезпечення малого та середнього підприємництва у 2011 році проведено круглий стіл «Взаємодія промислового та банківського капіталу в умовах модернізації економіки України».

Суб'єкти малого підприємництва мають змогу отримати фінансові ресурси у кредитних спілках. Так, кредитними спілками м. Києва станом на 30.09.2012 року надано комерційних кредитів на суму 11,9 млн. грн., що становить 5,9% від загальної суми комерційних кредитів, наданих кредитними спілками України.

Удосконалення системи інформаційно-консультативного, ресурсного, інфраструктурного та освітнього забезпечення суб'єктів підприємництва

Для забезпечення підприємців інформаційними ресурсами підтримувався в актуальному стані інтернет-ресурс «Столичний діловий портал» (www.bizportal.kiev.ua), призначений для допомоги підприємцям з різних аспектів їх діяльності. Протягом дії Програми створено нові модулі, новий розділ «Форум», де публікуються відповіді на найбільш актуальні запити представників малого та середнього бізнесу міста, актуалізовано інформаційно-аналітичний контент порталу, опубліковано майже 32,0 тис. записів стосовно регуляторної політики, дозвільної системи, лізингових відносин та 2 каталоги виставкових заходів. Загальна кількість відвідувачів у 2012 році становила майже 104,0 тис.

Консультації з питань започаткування та здійснення господарської діяльності підприємці могли отримати у фахівців структурних підрозділів міськдержадміністрації та райдержадміністрацій міста.

Актуальна інформація щодо підприємницької діяльності, проблем та перспектив розвитку підприємництва висвітлювалась засобами масової інформації м. Києва: в друкованих засобах масової інформації, в т. ч. комунальних, розміщено 169 публікацій, на телебаченні вийшло 63 передачі, на радіо – 76 передач.

Крім того, у 2011 році на каналах ТВі та ТРК «Київ» виходила інформаційно-аналітична програма «Бізнес-ситуація», у випусках якої розглядалися питання кредитування малого та середнього бізнесу, організації процесу взаємодії чиновників та підприємців при отриманні документів дозвільного характеру, діяльності Київського міського бізнес-центру тощо.

Виготовлено та розповсюджено відеофільми з питань підприємництва: «Отримання страхових послуг для суб'єктів малого та середнього бізнесу», «Умови та порядок отримання фінансових ресурсів (кредитів) для суб'єктів малого та середнього бізнесу».

Ресурсна підтримка суб'єктів підприємництва здійснювалась шляхом надання їм в оренду та власність для ведення господарської діяльності нежитлових приміщень комунальної власності міста.

Інформація щодо переліку об'єктів комунального майна територіальної громади міста Києва, що пропонуються для передачі в оренду, умови конкурсів на право оренди та результати проведення конкурсів розміщувались на офіційному порталі Київської міської влади.

Всього протягом 2011-2012 років надано в оренду та продовжено договори оренди нежитлових приміщень комунальної власності міста 574 суб'єктам підприємництва (в т.ч. у 2012 році – 448)

на загальну площу 60420,07 кв. м. (в т.ч. у 2012 році – 44783,06 кв. м.), у власність передано 40804,28 кв. м. (в т.ч. у 2012 році – 29553,58 кв. м.) нежитлових приміщень комунальної власності м. Києва.

Відповідно до прикінцевих положень Методики розрахунку орендної плати за майно територіальної громади м. Києва, яке передається в оренду, затвердженої рішенням Київради від 22.09.2011 №34/6250, для орендарів – вітчизняних суб'єктів малого підприємництва, які проводять виробничу діяльність безпосередньо на орендованих виробничих площах (крім офісів), орендні ставки застосовуються з коефіцієнтом 0,7.

Для забезпечення участі суб'єктів малого та середнього підприємництва у процедурах закупівлі товарів, робіт і послуг за державні кошти їм надавалась відповідна консультативна допомога. Необхідна інформація щодо державних закупівель розміщена на спеціалізованому веб-ресурсі Київської міської державної адміністрації «Закупівлі міста Києва». Протягом 2011 року та 9 місяців 2012 року загальна сума коштів за укладеними договорами для закупівлі товарів, робіт і послуг за рахунок коштів місцевих бюджетів становила 7730,01 млн. грн. (в т.ч. у січні-вересні 2012 року – 4913,78 млн. грн.).

З метою підвищення конкурентоспроможності малого та середнього підприємництва здійснювались заходи із поширення франчайзингових відносин. У 2011 році проведено спільно з Всеукраїнською громадською організацією «Федерація розвитку франчайзингу в Україні» круглий стіл «Розвиток підприємництва та франчайзингу» за участі громадських об'єднань підприємців та роботодавців м. Києва, на якому обговорювались питання реєстрації договорів концесії, кредитування підприємців, які вирішили розвивати франшизи відомих брендів, популяризації франчайзингу серед підприємців.

Формування розвиненої інфраструктури підтримки підприємництва здійснювалось шляхом удосконалення діяльності існуючих об'єктів та створення нових

Для надання допомоги підприємцям з питань започаткування та ведення підприємницької діяльності у столиці функціонує комунальне підприємство «Київський міський бізнес-центр» (КМБЦ), забезпечувалась діяльність районних інформаційно-консультативних центрів, створених як структурні підрозділи КП КМБЦ у всіх 10 районах міста.

Здійснювались заходи із створення мережі районних бізнес-центрів. Підписано Меморандум про спільну діяльність з розвитку інфраструктури підприємництва в м. Києві між виконавчим органом Київради (Київською міською державною адміністрацією), Головним управлінням з питань регуляторної політики та підприємництва, Державною податковою службою у м. Києві та Головним управлінням Пенсійного фонду України в м. Києві.

Проведено робочі наради з питань створення районних бізнес-центрів в усіх десяти районних в місті Києві державних адміністраціях. Для надання практичної допомоги райдержадміністраціям і представникам об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва щодо створення та діяльності бізнес-центрів проведено круглий стіл з обговорення існуючих проблем та шляхів їх вирішення. Укладено договори про співпрацю між районними в місті Києві державними адміністраціями та діючими інформаційно-консультативними центрами.

Створення мережі бізнес-центрів дозволить вирішити проблемні питання проведення державної реєстрації суб'єктів господарювання та їх функціонування, сприятиме налагодженню партнерських відносин з податковими органами та ліквідації тіньової підприємницької діяльності.

Активно співпрацювали з місцевими органами влади 36 об'єктів інфраструктури (бізнес-центри, бізнес-інкубатори, інформаційні центри сприяння підприємництва), якими протягом 2011-2012 років надано 72,5 тис. консультацій (в т.ч. у 2012 році – 43,1 тис.), підготовлено 2,1 тис. пакетів установчих документів (в т.ч. у 2012 році – 1,2 тис.), розроблено 147 бізнес-планів, інвестиційних проектів та проведено маркетингових досліджень (в т.ч. у 2012 році – 65), проведено 230 круглих столів та семінарів за участі 6,4 тис. осіб (в т.ч. у 2012 році – 112 круглих столів та семінарів за участі 2,7 тис. осіб).

Всього у столиці станом на 01.01.2013 за даними Головного управління статистики у м. Києві та Аудиторської палати України налічувалось 6159 об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, в т.ч.: 118 бізнес-центрів, 10 бізнес-інкубаторів, 20 технопарків, 346 лізингових компаній, 375 кредитних спілок, 69 фондів підтримки підприємництва, 1522 інвестиційних фондів і компаній, 380 інноваційних фондів і компаній, 1076 інформаційно-консультативних установ, 278 громадських об'єднань підприємців, 125 бірж, 1309 страхових організацій, 531 аудиторська фірма.

Протягом 2012 року відбулось збільшення порівняно з попереднім роком кількості технопарків – на 1 од., інформаційно-консультативних установ – на 3 од., громадських об'єднань підприємців – на 12 од.

Проводилась робота з **професійної підготовки та перепідготовки спеціалістів для малого та середнього підприємства.**

Продовжувалась реалізація Програми заходів з перепідготовки управлінських кадрів для сфери підприємства «Українська ініціатива». Постійно проводились консультації підприємців стосовно умов участі у програмі та здійснювались заходи щодо залучення до участі у програмі нових учасників. У 2011 році за цією програмою закінчили навчання та отримали дипломи 170 спеціалістів, у 2012 році розпочали навчання 82 спеціалісти, з них – 44 з міста Києва. За два роки надано рекомендації на стажування на підприємствах країн Європейського співтовариства 14 підприємцям, в т.ч. у 2012 році – 7 особам.

З метою створення умов для професійної орієнтації молоді, залучення її до підприємницької діяльності у Голосіївському районі міста реалізується освітня програма «Лабораторія бізнес-моделювання», в рамках якої для учнівської молоді та вчителів загальноосвітніх навчальних закладів району за час дії програми проведено 14 семінарів-тренінгів, в яких взяло участь 169 осіб, в т.ч. у 2012 році – 3 семінари-тренінги за участі 48 осіб. Проведено 2 підсумкові конференції з бізнес-моделювання за участі 73 осіб, в т.ч. у 2012 році – одну конференцію за участі 20 осіб.

Розвиток соціально – спрямованих заходів

Міським та районними центрами зайнятості здійснювалась організаційно-методична робота із залучення безробітних до активної роботи в сфері бізнесу.

Безробітним, які виявили бажання займатись підприємницькою діяльністю, надавались групові та індивідуальні довідково-інформаційні, методичні та психодіагностичні консультації. Крім того, консультації можна отримати на сторінці «Консультаційний центр», розміщеній на веб-сайті Київського міського центру зайнятості. Протягом 2011-2012 років надано 565 таких консультацій (в т.ч. у 2012 році – 249).

Для підвищення конкурентоспроможності безробітних проводилось їх навчання основам підприємницької діяльності з використанням найбільш ефективних навчальних програм та інтенсивних модульних технологій. Протягом 2011-2012 років проходили навчання з основ підприємництва 1060 безробітних (в т.ч. у 2012 році – 586), закінчили навчання 961 особа (в т.ч. у 2012 році – 492), 776 безробітних зареєструвались як суб'єкти підприємництва (в т.ч. у 2012 році – 393).

Проводяться семінари «Як розпочати свій бізнес», «Від бізнес-ідеї до власної справи», основними завданнями яких є інформування безробітних про тенденції розвитку малого бізнесу в Україні, обговорення ідей підприємницької діяльності, самодіагностика професійно-важливих якостей підприємця. Протягом 2011-2012 років проведено 506 таких семінарів за участі 3493 осіб (в т.ч. у 2012 році – 235 семінарів за участі 1644 осіб).

Для допомоги в організації власної справи безробітним надавалась фінансова підтримка у вигляді одноразової виплати допомоги по безробіттю. Протягом 2011-2012 років надано одноразову виплату допомоги по безробіттю для організації підприємницької діяльності 1128 безробітним на суму майже 23,4 млн. грн., що в 2,1 рази більше, ніж за попередні два роки (в т.ч. у 2012 році – 462 безробітним на суму майже 10,0 млн. грн.).

Здійснювалась професійна підготовка безробітних за професіями, спрямованими на подальшу самозайнятність. Таку підготовку за професіями бармена, перукаря (перукаря-модельєра), кондитера, кравця, закрійника, флориста-озеленювача, манікюрниці, кухаря, слюсаря з ремонту автомобілів тощо проходили протягом двох років 509 осіб (в т.ч. у 2012 році – 232), закінчили навчання – 344 особи (в т.ч. у 2012 році – 164).

Реалізовувались також заходи із залучення до підприємницької діяльності жінок, молоді та осіб з функціональними обмеженнями.

Київським міським центром сім'ї «Родинний дім» здійснювалась реалізація Програми «Почни власну справу» для жінок, які знаходяться в декретній відпустці, молодих родин та жінок, які бажають відкрити власний бізнес. Протягом 2011 року проведено 22 навчальних заняття за участі 232 осіб та захист бізнес-проектів, у 2012 році проведено 29 семінарів, 11 майстер-класів, круглий стіл та тренінг за участі 306 осіб.

Молодим підприємцям та молоді, яка бажає в майбутньому започаткувати власний бізнес, Молодіжним бізнес-центром Київського молодіжного центру праці надавались консультації з питань бізнес-планування, реєстрації суб'єктів господарювання тощо. За час дії Програми надано понад 2,0 тис. таких консультацій (в т.ч. у 2012 році – 1093). В рамках реалізації програми «Підтримка підприємницьких ініціатив» проведено 2 бізнес-тренінги для молодих підприємців щодо управління бізнес-процесами та стратегічного менеджменту за участі 200 осіб.

У вищих навчальних закладах міста забезпечувалось функціонування 15 інформаційно-консультаційних центрів з питань реалізації молодіжної політики, в яких студентська молодь могла отримати практичну допомогу у започаткуванні власної справи. У 2012 році у Національному транспортному університеті проведено навчальні семінари-тренінги, спрямовані на підвищення трудової активності молоді, за участі майже 3000 осіб.

З метою підтримки підприємницької ініціативи молоді у 2011 та 2012 роках проведено дев'ятий та десятий Київський міський конкурс «Молодий підприємець року» за участі 159 суб'єктів підприємництва (в т.ч. у 2012 році – 104), визначені та нагороджені 19 переможців (в т.ч. у 2012 році – 9).

Проведено також два конкурси бізнес-планів підприємницької діяльності серед молоді м. Києва, участь у яких взяли 310 осіб (в т.ч. у 2012 році – 200).

Організовано проведення щорічної виставки «Освіта. Робота. Підприємництво», яку за два роки відвідали понад 2,5 тис. осіб віком від 14 до 35 років (в т.ч. у 2012 році – 1,5 тис.).

Особам з функціональними обмеженнями, які звертались до центрів зайнятості з метою пошуку роботи, надавалась консультаційна, методична та юридична допомога з питань організації власної справи. Протягом двох років надано 823 консультації (в т.ч. у 2012 році – 47). У семінарах з орієнтації

на підприємницьку діяльність взяли участь 45 осіб з інвалідністю (в т.ч. у 2012 році – 10). Професійну підготовку, перепідготовку та підвищення кваліфікації для заняття художніми промислами та для сфери побутового обслуговування населення пройшли 328 осіб з інвалідністю (в т.ч. у 2012 році – 83).

З метою забезпечення киян якісними товарами та послугами з їх продажу, а представників ринкової інфраструктури кращими умовами для роботи, підписано та реалізується Меморандум про співпрацю Київської міської державної адміністрації, Головного управління МВС України в м. Києві, представників адміністрацій ринків та підприємців, що на них працюють.

Стимулювання інноваційного розвитку та посилення ринкових позицій малого та середнього підприємництва на міжрегіональному та міжнародному рівнях

З метою поглиблення зв'язків науковців і підприємців, створення передумов для ефективного використання здобутків національної та світової науки представники міськдержадміністрації, провідні спеціалісти у різних галузях науки та підприємці залучались до участі у двох круглих столах, на яких розглядались питання розвитку науково-технічної та інноваційної діяльності у столиці, створення інноваційної інфраструктури, інноваційної освіти та культури, співпраці науки та виробництва: «Поєднання потенціалу наукової та виробничої сфери – як важливий чинник інноваційних процесів» та «Наука і промисловість – партнери чи сусіди?».

З метою розвитку малого інноваційного підприємництва та створення сучасної інноваційної інфраструктури в м. Києві укладено угоду про співпрацю між Київською міською державною адміністрацією, Торгово-промисловою палатою України та Міжнародним благодійним фондом «Сід Форум Україна», якою передбачено створення мережі первинного пошуку потенційних суб'єктів інноваційної підприємницької діяльності у вищих навчальних закладах та школах міста, проведення навчальних тренінгів для суб'єктів інноваційної підприємницької діяльності, навчання молодих підприємців сучасним технікам ведення бізнесу тощо.

В рамках реалізації програми «Київська якість» здійснено підготовчу роботу та проведено конкурс «Столичний стандарт якості», організована виставка дипломантів програми «Київська якість» та конкурс «Столичний стандарт якості».

Розвитку міжрегіонального та міжнародного співробітництва сприяло проведення протягом 2011-2012 років 121 виставки-ярмарку (в т.ч. у 2012 році – 61), організовані ТОВ «Київський міжнародний контрактний ярмарок», за участі 8826 (в т.ч. у 2012 році – 4421) суб'єктів господарювання.

Щорічно проводився регіональний етап Всеукраїнського конкурсу якості продукції (товарів, робіт, послуг) – «100 кращих товарів України». За матеріалами, поданими підприємствами міста Києва – учасниками конкурсу, проводилась оцінка якості продукції. Визначені та нагороджені переможці, лауреати та фіналісти.

***

Аналіз виконання Програми свідчить, що її виконавцями здійснювалась реалізація всіх основних завдань за визначеними напрямками, однак заходи Програми виконані не в повній мірі через недостатність фінансового забезпечення, що обумовило також невиконання ряду запланованих кількісних показників. На підтримку малого та середнього підприємництва за 2011-2012 роки спрямовано бюджетних коштів в 1,8 рази менше, ніж за попередні два роки.

Суттєві зміни законодавства, до яких найбільш чутливе мале підприємництво, а також відлуння фінансово-економічної кризи позначилися на рівні виконання цільових показників Програми.

Перевиконані заплановані показники кількості створених нових робочих місць та надходжень до Зведеного бюджету м. Києва від суб'єктів підприємництва. Так, у всіх сферах економічної діяльності у 2011 році створено 103403 нових робочих місць, що в 1,9 рази більше, ніж було заплановано; у 2012 році – 115919, що більше у 2,1 рази. Надходження до Зведеного бюджету м. Києва від діяльності суб'єктів підприємництва у 2011 році становили 65,70 млрд. грн., що перевищує заплановані обсяги в 1,8 рази, у 2012 році – 75,87 млрд. грн., що більше в 2 рази.

Однак, нижчими від запланованих виявились показники: кількості малих та середніх підприємств на 10 тис. осіб наявного населення, середньорічної кількості найманих працівників на малих та середніх підприємствах, кількості об'єктів інфраструктури підтримки підприємництва, кількості фізичних осіб-підприємців.

Водночас, виконання заходів Програми сприяло удосконаленню нормативно-правового забезпечення підприємницької діяльності, підвищенню ефективності функціонування суб'єктів підприємництва, ліквідації тіншової підприємницької діяльності, поліпшенню бізнес-клімату, про що свідчить збільшення загальної кількості новостворених суб'єктів господарювання, кількості суб'єктів підприємництва, які сплачують податки, та надходжень податків і зборів від них до бюджету, кількості створених нових робочих місць.

Київською міською державною адміністрацією протягом дії Програми регулярно надавались пропозиції центральним органам влади щодо вирішення актуальних проблем підприємницької діяльності та внесення змін до чинного законодавства України. Ряд пропозицій знайшов своє відображення у прийнятих нормативно-правових актах. Однак, **для успішної реалізації завдань із подальшого розвитку підприємництва необхідно вирішити такі питання:**

- Законом України затвердити Перелік адміністративних послуг;
- постановами Кабінету Міністрів України затвердити Перелік адміністративних послуг, що надаються через центри надання адміністративних послуг, який має включати адміністративні послуги органів виконавчої влади; примірне положення про центр надання адміністративних послуг та його регламент; вимоги до технологічних карток адміністративних послуг;
- внести зміни до постанови Кабінету Міністрів України від 09.03.2006 №268 щодо введення посади «адміністратор»;
- внести зміни до деяких законодавчих актів України щодо підпорядкування державних реєстраторів органам місцевого самоврядування для подальшого об'єднання їх в єдину систему надання адміністративних послуг;
- доручити центральним органам виконавчої влади невідкладно привести власні нормативно-правові акти у відповідність до Закону України «Про внесення змін до деяких законів України у частині скасування вимог щодо необхідності обов'язкового надання паперових витягів, виписок з Єдиного державного реєстру юридичних осіб та фізичних осіб-підприємців».

На виконання Закону України «Про розвиток та державну підтримку малого і середнього підприємництва в Україні», відповідного доручення Кабінету Міністрів України та рішення Київради розроблено проект Київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2013-2014 роки. Реалізація заходів Програми, спрямованих на виконання стратегічних завдань, окреслених у програмних документах державного та міського рівня, сприятиме усуненню перешкод для розвитку підприємництва, поліпшенню інвестиційного та бізнес-клімату у місті Києві та подальшому соціально-економічному зростанню.

ДЕРЖАВНІ ЗАКУПІВЛІ В М. КИЄВІ У 2011 РОЦІ

Інформація щодо державних закупівель за кошти бюджету міста Києва по Головному управлінню промислової, науково-технічної та інноваційної політики КМДА

У 2011 році з бюджету міста на закупівлі було витрачено 7 млрд 500 млн. грн. Через тендери закуплено товарів та робіт на суму 3 млрд 100 млн грн. Інші закупівлі проводились на суму до 100 тис. грн.

При цьому, через тендерні процедури, у київських підприємств (звітують за формою Ф1-П) закуплено продукції на 167,0 млн грн (складає всього 2% від 7 млрд 500 тис. грн). Кількість промислових підприємств, які брали участь у тендерах, що проводились головними розпорядниками коштів бюджету м. Києва у 2011 році – 35 (8% від загальної кількості промислових підприємств м. Києва).

При цьому кількість тендерних пропозицій, наданих промисловими підприємствам до тендерних комітетів головних розпорядників коштів бюджету м. Києва дорівнює 304, на загальну суму 555 млн 500 тис. грн.

За весь 2011 рік тільки 19 промислових підприємств, що складає 50 відсотків від загальної кількості учасників, були визнані переможцями у тендерах. Кількість перемог по тендерним пропозиціям становить 121 або 40% від загальної кількості тендерних пропозицій, наданих промисловими підприємствами.

Промислові підприємства по тендерам поставили місту товарів всього на 58,9 млн грн, а робіт та послуг на 108,1 млн грн. Ще раз повторюю, що це всього 2% від усіх закупівель.

Якість товарів київських товаровиробників була не гірша, а ціна на них були не вища, ніж та по якій були проведені закупівлі, що підтверджують більш ніж сто листів - застережень, які були направлені Головним управлінням внутрішнього фінансового контролю та аудиту на адресу окремих головних розпорядників коштів щодо завищення цін на закупівлю товарів під час тендерів.

Найбільше вказаних порушень допускали КП «Київський метрополітен», КП «Київпастрас», КП «Зеленбуд», районні управління освіти райдержадміністрацій.

Але повний аналіз того, що закуплено, у кого і скільки неможливо здійснити, тому що більше 20% не надають відповідної інформації про витрачені кошти.

Моніторинг закупівель товарів та послуг до 100 тис. грн загалом не проводиться і їх якість та доцільність ніким не контролюється.

Низький рівень участі промислових підприємств у тендерах їх керівники пояснюють безперспективністю та запрограмованими поразками, в тому числі за «специфікою» підготовки та проведення тендерів.

У I кварталі 2012 року, відповідно до порівняльного періоду 2011 року, в 3,8 рази збільшена загальна сума за укладеними договорами між головними розпорядниками коштів бюджету м. Києва та підприємствами-переможцями (246,568 млн грн проти 65,1 млн грн).

Проведення повноцінного та об'єктивного аналізу закупівель продукції промислових підприємств м. Києва за результатами тендерів, які проводили головні розпорядники коштів бюджету м. Києва, стало можливе тільки після отримання вказаної інформації від районних в місті Києві державних адміністрацій.

РОЗПОДІЛ ОБОВ'ЯЗКІВ МІЖ ЗАСТУПНИКАМИ ГОЛОВИ КМДА

Питання МСП, які перебувають у компетенції заступників голови КМДА

Прізвище, ім'я заступника голови КМДА	Питання, які перебувають у компетенції	Структури КМДА, діяльність яких координує
Олександр Мазурчак (2011-2012)	питання енергетики, енергоефективності та енергозбереження; житлово-комунальних послуг, утеплення будинків, ремонту покрівель, обслуговування будинків в частині поточного ремонту, крім ремонту під'їздів; приватизації житла; контролю за благоустроєм; надзвичайних ситуацій; охорони довкілля; охорони праці та безпеки життєдіяльності населення; надання ритуальних послуг; туризму та курортів	Департамент житлово-комунальної інфраструктури Департамент міського благоустрою та збереження природного середовища
Анатолій Голубченко	питання транспорту та зв'язку, інформатизації, теле- та радіомовлення, поштового зв'язку; будівництва та ремонту доріг; асфальтування прибудинкових територій та міжквартальних проїздів; промислової, науково-технічної та інноваційної політики; регуляторної політики та підприємництва; внутрішньої торгівлі та побутового обслуговування населення; діяльності ринків	Департамент промисловості та розвитку підприємництва Департамент транспортної інфраструктури
Руслан Крамаренко	питання економіки та інвестицій; внутрішнього фінансового контролю та аудиту; бюджету та фінансів, цінової, податкової політики; захисту прав споживачів; організації виставкової діяльності використання та охорони земельних ресурсів	Департамент економіки та інвестицій Департамент земельних ресурсів Департамент фінансів
Михайло Кучук	питання містобудування та архітектури, регулювання містобудівної діяльності; капітального будівництва; будівництва житла, реконструкції житлового фонду; забезпечення населення житловою площею; ремонту під'їздів, заміни (реконструкції) та модернізації ліфтів житлових будинків	Департамент будівництва та житлового забезпечення Департамент містобудування та архітектури
Віктор Корж	питання освіти і науки; охорони здоров'я; культури та охорони культурної спадщини, фізичної культури і спорту; материнства і дитинства, сім'ї та молоді, соціального забезпечення та соціального захисту соціально незахищених громадян-пенсіонерів, інвалідів, дітей-сиріт, одиноких матерів, багатодітних сімей та інших; забезпечення виконання законодавства про пільги, зайнятості населення, праці та заробітної плати; у сфері національних меншин і міграції та державно-церковних відносин	Департамент культури Департамент освіти і науки, молоді та спорту Департамент охорони здоров'я Департамент соціальної політики Управління охорони культурної спадщини Служба у справах дітей
Олександр Пузанов	питання документального забезпечення; роботи зі зверненнями громадян; діяльності архівів; питання комунальної власності; забезпечення законності та правопорядку; внутрішньої політики, суспільно-політичної ситуації в столиці та зв'язків з громадськістю; електронного урядування та захисту інформації; преси та інформації, видавничої справи; реклами; роботи БТІ	Департамент комунальної власності м. Києва Департамент суспільних комунікацій Державний архів м. Києва

Джерело: http://kievcity.gov.ua/content/24_kerivnytstvo.html

РЕЗУЛЬТАТИ ОПИТУВАННЯ ПІДПРИЄМЦІВ М. КИЄВА

з метою оцінки впливу і результатів виконання київської міської програми сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011 – 2012 рр та вироблення пропозицій та механізмів покращення умов для започаткування і ведення бізнесу.

У червні 2013 р Фондацією «Відкрите суспільство» проводилось опитування підприємців м. Києва задля визначення їх потреб. Було опитано 18 підприємців, що були клієнтами Оболонського та Подільського районних центрів надання адміністративних послуг. Опитування не було репрезентативним і мало на меті тестування гіпотез, які були висунуті в межах дослідження.

1. Загальні питання

Репрезентативність дослідження характеризується тим, що участь в опитуванні взяли підприємці з різних районів Києва. Було опитано представників Оболонського району – 10, Подільського – 4, Дніпровського – 2, Святошинського – 1, Голосіївського – 1.

Більшість респондентів ведуть бізнес у формі юридична особа – 13, а 5 респондентів – фізична особа-підприємець.

За видами діяльності респонденти розподілились наступним чином: 4 підприємців, що надають юридичні послуги, 4 – надають різного роду послуги, наприклад, перевезення, сфера послуг, проектні послуги. Далі двоє респондентів займаються роздрібною торгівлею, один – оптовою. В кожній наступній галузі було по одному респонденту: аудиторська сфера, маркетинг, видавництво, виробництво та оренда, будівництво, благодійність, бухгалтерія, і одна респондентка веде бізнес у багатьох галузях. Лише двоє респондентів з усіх опитаних відповіли, що їм відомо про київську міську програму сприяння розвитку малого та середнього підприємництва на 2011- 2012 роки з таких джерел: Інтернет та знайомі. 16 опитаних підприємців зазначили, що не знають про таку програму.

2. Оцінка заходів з покращення середовища та безпеки ведення бізнесу

На питання «Чи стикалися Ви протягом 2011 – 2012 років з проблемою незаконного втручання у Вашу підприємницьку діяльність посадових осіб органів влади і контролюючих органів м. Києва» 12 респондентів зазначили відповідь «Ні». А 6 респондентів сказали «Так» та зазначили наступні контролюючі органи, що заважали їхній діяльності: 5 опитаних підприємців виокремили Державну податкову інспекцію. Ще були зазначені у відповіді 1 респондента Служба Безпеки України та одна респондентка не змогла назвати конкретного органу.

Більшість опитаних підприємців – 12 людей стикалися із фактами корупції і давали неофіційні платежі за останні два роки. З них 8 респондентів давали хабарі у Державній податковій службі, ще були зазначені наступні установи, які приймали від підприємців неофіційні платежі: під час реєстрації підприємства, у державній службі нерухомого майна, під час сплати штрафів у службі нещасних випадків. Лише 6 респондентів зовсім не стикалися із фактами корупції під час своєї підприємницької діяльності.

9 опитаних підприємців вважають, що загальний рівень корупції протягом 2011-2012 років у м. Києві збільшився, 8 – вважають, що не збільшився, одному респонденту важко відповісти на

це питання. Про збільшення розміру витрат підприємців на неофіційні платежі 9 респондентів обрали варіант «Важко сказати», 3 вважають, що він збільшився, і 6 вважають, що розмір витрат не збільшився або залишився таким, як був.

На питання «Чи стало легше і простіше в місті Києві започатковувати і вести підприємницьку діяльність протягом 2011- 2012 років?» думки розподілились по 7 респондентів за і проти, а 4 – утримались від відповіді на дане питання. Серед причин спрощення і полегшення були зазначені наступні: спрощена процедура, зменшення установ при реєстрації, покращилось надання послуг у Центрах надання адміністративних послуг, менше документів у ДПІ, електронна система реєстрації, покращення обслуговування у податкових органах та державній реєстраційній службі. Серед причин, що найбільше перешкоджають у започаткуванні і веденні підприємницької діяльності в м. Києві виокремили наступні: тиск ДПІ, висока вартість оренди приміщення та землі, корупція, низький рівень знань посадовців, низький рівень правової освіти, під час реєстрації підприємства черги, складна процедура, некомпетентність персоналу, складна система адміністрування податків і зборів, надмірна кількість контролюючих органів, що можуть здійснити перевірку у будь-який час, безконтрольність правоохоронців у вимаганні «допомоги», для ФОП потрібно вести книгу і форма 10 недосконала та просто «не дають працювати».

Більшість (14 респондентів) не користувалися «гарячими лініями» з питань підприємництва протягом 2011-2012 років, і лише четверо користувалися такими послугами, але один з респондентів зазначив, що не було ніякого ефекту. З цього можна зробити висновок, що «гарячі лінії» не користуються популярністю серед підприємців малого та середнього бізнесу.

11 респондентів слідкують за рішеннями Київської міської влади, які стосуються їх бізнесу, а 7 не зацікавлені у регуляторній політиці. Отже, з цього можна зробити висновок, що більшість підприємців цікавиться законодавчими інноваціями у сфері малого бізнесу. Проте про свої права на участь у здійсненні державної регуляторної політики знають лише 8 респондентів, а десятьом невідома така можливість.

5 респондентів не використовують ніяких засобів впливу на рішення влади, 5 користуються послугами адвоката, 2 звертаються до асоціації підприємців (УСПП А. Кінаха), 8 звертаються до суду, 1 звертається на «гарячу лінію», 1 звертається до правозахисних організацій (Спілка орендарів та підприємців України), 6 звертаються із скаргами до органів влади та керівництва міста і 1 зазначив, що не було ефекту. Також респонденти зазначили такі свої варіанти: двоє залучали ЗМІ, один звертався до прокуратури, одна ходить на виступи протесту та один запропонував варіант «методичний підхід (багаторазові звернення до органів влади)».

3. Оцінка реєстраційно-дозвільних заходів і послуг

Найгостріші проблеми у діяльності органів державної реєстрації суб'єктів господарювання на рівні м. Києва протягом 2011–2012 років

великі черги та відсутність можливості попереднього запису на прийом	5	3	5	3	5	4	5	5	1	5	5	-	5	5	3	4	5	5
обмеженість годин прийому реєстраторами	4	1	-	5	2	5	5	5	1	1	4	5	5	5	3	3	3	3
недоступність інформації, консультацій та бланків документів	5	1	3	-	4	1	-	5	1	1	2	-	-	1	5	4	1	1

невиправдані фінансові витрати на отримання реєстраційних послуг	2	5	5	-	4	3	3	3	3	1	1	-	-	1	-	5	1	5
неофіційні платежі (корупція)	3	1	5	5	4	3	-	4	1	1	4	-	-	1	-	2	1	1
недоброзичливе і зверхнє ставлення реєстраторів до підприємців	4	5	-	5	4	5	2	5	3	1	4	5	-	1	-	5	1	4
незручність розташування органу реєстрації	1	-	-	-	3	4	-	3	1	1	2	-	-	1	-	1	1	1

Найгострішими проблемами є великі черги, відсутність можливості попереднього запису на прийом, та обмеженість годин прийому реєстраторами.

Більшість (13 респондентів) користувалися районним центром надання адміністративних послуг, 3 – лише міським дозвільним центром м. Києва, 2 – користувалися 2 дозвільно-погоджувальними центрами.

Перелік проблем у роботі дозвільно-погоджувальних центрів

значні черги і витрати часу	5	4	-	5	5	5	5	5	4	5	5	-	1	1	5	3	4	4
недосконалі системи електронної черги (попереднього запису на прийом)	4	3	-	-	4	-	3	3	5	1	5	-	5	4	-	3	4	5
обмеженість годин прийому	5	3	-	-	-	-	3	-	5	-	5	5	1	1	5	5	-	4
тривалий час обслуговування і вирішення однієї реєстраційно-дозвільної справи	5	4	4	-	5	3	2	2	3	-	-	5	4	1	4	3	3	2
неможливість отримання послуги в режимі он-лайн за допомогою цифрового підпису (без відвідування реєстратора або адміністратора)	4	3	-	-	5	5	-	5	5	-	5	-	1	1	4	-	4	5
недоступність інформації про умови отримання адміністративних послуг (відсутність інформаційних карток надання адміністративних послуг)	5	2	-	-	-	-	-	3	4	-	-	-	-	1	-	1	-	5
Недоступність бланків документів в електронному і паперовому вигляді	2	1	5	-	-	-	1	1	-	-	5	5	-	1	-	1	3	2
низька якість (відсутність) консультацій	5	3	-	-	1	5	1	-	4	-	5	-	-	1	-	4	4	2
невиправдано значний розмір вартості платних послуг	2	3	-	-	5	-	1	4	5	-	-	-	-	1	-	4	-	2
неофіційні платежі (корупція)	5	3	-	-	-	5	1	2	2	-	-	-	-	1	-	4	5	4
недоброзичливе і зверхнє ставлення службовців до підприємця	5	2	-	-	5	-	3	4	5	-	-	-	-	1	-	5	-	3
порушення термінів надання послуг	4	4	-	-	1	5	1	5	1	-	-	-	-	1	-	5	-	2
безпідставні відмови в отриманні послуги	5	4	-	-	-	5	1	3	1	-	-	-	-	1	-	5	-	2
складність (відсутність) процедури оскарження порушень	5	5	-	-	5	5	1	5	4	-	5	-	-	1	-	1	-	2

Половина респондентів вважають, що найгострішою проблемою у роботі дозвільно-погоджувальних центрів, є значні черги і витрати часу. Далі найчастіше підприємці зазначали, що най-

гострішими проблемами, на їх думку, є обмеженість годин прийому; неможливість отримання послуги в режимі он-лайн за допомогою цифрового підпису (без відвідування реєстратора або адміністратора); складність (відсутність) процедури оскарження порушень.

4. Оцінка фінансово-кредитних потреб МСП

Більшість (16 респондентів) не отримували кредитні кошти на підприємницьку діяльність, і лише 2 підприємці отримували кредитні кошти в комерційному банку.

Проблеми доступності кредитів для МСП за 5-бальною шкалою

висока ставка кредитування та складна процедура отримання	5	5	-	5	5	5	5	5	5	4	5	5	5	5	5	-	-	5
надмірні вимоги до застави	5	2	-	-	5	3	5	-	5	3	5	4	4	-	5	-	-	4
непрозорі умови надання банківських кредитів, існування прихованих платежів і зобов'язань	4	4	-	5	5	4	5	5	5	4	5	-	3	-	5	-	-	-
відсутність доступних і вигідних середньо- і довгострокових кредитів	5	4	-	3	4	-	5	-	5	5	5	3	5	5	5	-	-	-
Відсутність державного стимулювання банків до кредитування малого бізнесу	5	2	-	5	3	-	5	5	-	4	5	2	3	5	5	-	-	3
Відсутність кредитної-гарантійної підтримки з боку держави та спеціалізованих установ	5	1	-	-	3	4	3	-	5	3	5	-	3	-	5	-	-	-
нестача інформації про можливості отримання кредитів	2	1	2	-	3	-	-	-	-	-	3	-	1	-	-	-	-	-

Більшість (14 респондентів) вказали як найгострішу проблему доступності кредитів для МСП – висока ставка кредитування та складна процедура отримання. 8 підприємців вважають, що відсутність доступних і вигідних середньо- і довгострокових кредитів є гострою проблемою. по 7 підприємців зазначили, що найгострішою проблемою є непрозорі умови надання банківських кредитів, існування прихованих платежів і зобов'язань, а також відсутність державного стимулювання банків до кредитування малого бізнесу. 6 респондентів вважають, що надмірні вимоги до застави є також найгострішою проблемою.

5. Оцінка заходів ресурсної підтримки бізнесу

Найгостріші проблеми забезпечення бізнесу основними фондами та матеріальними ресурсами

брак інформації про вільні земельні ділянки і приміщення, які можна отримати в користування для ведення бізнесу	-	5	5	5	-	-	-	5	-	5	-	5	4	5	5	1	1	5
Непрозорі умови надання комунальних земельних ділянок і приміщень для ведення підприємницької діяльності	5	-	5	5	5	-	-	5	-	5	-	-	5	5	5	3	2	5

висока орендна плата за користування комунальними приміщеннями	-	-	5	5	5	-	-	5	1	-	-	5	3	5	-	4	4	4
короткий термін укладання договорів оренди комунальних приміщень, що перешкоджає стабільності ведення бізнесу	-	-	-	-	-	-	5	3	3	-	-	-	3	3	-	4	2	4
відсутність міських програм кредитно-гарантійної підтримки започаткування і розвитку бізнесу	-	5	5	5	-	-	1	5	-	-	-	-	3	3	5	2	1	5
непрозорість та корупція при здійсненні державних закупівель	5	5	5	5	5	-	-	5	-	-	-	4	5	5	-	2	1	5
непріоритетність участі суб'єктів МСП м. Києва в закупівлях товарів і послуг за кошти бюджету м. Києві	-	-	5	5	-	-	-	5	-	-	-	-	-	3	-	1	1	5

Можна зробити висновок, що підприємці визначають кілька найгостріших проблем у забезпеченні бізнесу основними фондами та матеріальними ресурсами, а саме: брак інформації про вільні земельні ділянки і приміщення, які можна отримати в користування для ведення бізнесу; непрозорі умови надання комунальних земельних ділянок і приміщень для ведення підприємницької діяльності та непрозорість та корупція при здійсненні державних закупівель. Загалом отримані відповіді можуть свідчити про те, що органи державної влади під час забезпечення МСП основними фондами та земельними ресурсами вдаються до корупції та незаконних дій, що спричиняє відповідні незручності під час ведення малого та середнього бізнесу у м. Києві.

6. Оцінка заходів інформаційно-комунікативної підтримки МСП

Перелік інформаційно-комунікативних заходів програми, якими користувалися респонденти

консультації та методична допомога	+			+				+			+			+				
довідники і брошури з питань управління бізнесом, безпеки підприємництва								+	+	+		+		+				
довідник про установи інфраструктурної підтримки підприємництва				+							+			+				
семінари і тренінги для започаткування і розвитку власного бізнесу	+																	
Столичний діловий портал (bizportal.kiev.ua)									+									
Київський ресурсний центр																		
молодіжний інформаційний портал з питань підприємництва																		
телепередача для підприємців «Бізнесситуація»																		
телепередача для молодих підприємців «Твій бізнес»																		

презентаційні відеофільми про підприємницький потенціал м. Києва																				
Каталог інвестиційних та інноваційних пропозицій київських наукових та промислових підприємств																				
довідник наукових і проектних організацій м. Києва																				
аналітичний огляд «Інвестиційна привабливість м. Києва. Аналітика»																				
ярмарки, форуми, бізнес-зустрічі	+			+					+	+										
Не користуюсь взагалі		+	+		+	+	+							+		+	+	+	+	+

Аналіз отриманих даних, що стосуються інформаційно-комунікаційних та освітніх заходів програми свідчать про те, що більша частина респондентів взагалі не користуються такими послугами або ж просто не знає про їх існування. Серед послуг, які користуються найбільшою популярністю: консультації та методична допомога; довідники і брошури з питань управління бізнесом, безпеки підприємництва та ярмарки, форуми, бізнес-зустрічі. можна говорити про можливу недостатню поінформованість МСП про заходи програми, або ж незацікавленість МСП у пропонованих послугах.

На питання «Чи отримали вони корисну інформацію від таких заходів» лише 6 респондентів з 18 дали позитивну відповідь. І прозвучали такі пропозиції щодо інформації, яку б хотіли отримувати підприємці: поради щодо ведення бізнесу, консультації про законодавство, прозора, чітко окреслена теперішня ситуація МСП, актуальні проблеми та їх вирішення, питання про податкову, оптимізація інформації, один потік, консультаційні відділи, позитивні приклади ведення бізнесу, зміни в законах.

Лише 3 з 18 респондентів користувалися інформацією Столичного ділового порталу (bizportal.kiev.ua), та лише 1 з них зазначив, що на порталі не вистачає інформації про законодавчу систему.

Про роботу дорадчих установ і спеціалізованих заходів політики підтримки МСП в м. Києві протягом 2011-2012 років взагалі невідомо 12 респондентам. 2 респонденти знають про районні координаційні ради з питань підтримки підприємництва при РДА в м. Києві, 2 респонденти знають про галузеві ради підприємців при РДА в м. Києві, 2 респонденти чули про Київський міський конкурс бізнес-проектів та бізнес-планів, 3 респонденти знають про Київський міський конкурс «Молодий підприємець року», 1 респондент знає про міську програму перепідготовки управлінських кадрів «Київська ініціатива» та 1 респондент знає про міські конкурси професійної майстерності серед підприємств та працівників сфери побуту.

7. Оцінка заходів з розвитку міської інфраструктури підтримки бізнесу

12 підприємців взагалі не користувались послугами структур підтримки МСП у Києві протягом 2011-2012 років. Користувалося всього 6 підприємців, з них 3 отримували послуги про оплату та звітність, послуги щодо комплекту документів та правильності заповнення у районних(міжрайонних) центрах інформаційно-консультативних послуг для суб'єктів підприємництва. Ще 3 респонденти отримували консультаційні послуги щодо створення бізнесу, юридичну адресу у Київському міському бізнес-центрів. З 18 респондентів лише 3 зазначили,

які послуги вони б хотіли отримувати від структур підтримки МСП, а саме: юридичні послуги, роз'яснювально-пояснювальні, інформацію про те, де можна взяти приміщення для оренди офіційно, можливість замовляти чергу в Інтернеті та уніфікація всіх адміністрацій відповідно до українського законодавства.

8. Пропозиції підприємців столиці щодо покращення міської програми

Фінансово-кредитна підтримка	Досвід закордонних країн, реформи; полегшені умови надання кредитів МСП; зменшення відсоткової ставки; залучення пільгових кредитів; ставки на рівні європейських, прозорі умови; надання прозорої інформації щодо кредитів; надання кредитної гарантійної підтримки від держави; довгострокові кредити, гуманні відсотки
Інформаційно-освітня підтримка	Більше реклами, поінформованість; уніфікація органів надання інформації; навчання посадових осіб; більше семінарів від податкових органів, державної реєстраційної служби; проведення тренінгів, семінарів для МСП; доступність інформації на сайтах; тематичні брошури (по зарплаті); створення загального офіційного порталу, щоб вирішувати питання; консультації про законодавство у даній сфері; більше роз'яснювальної роботи для тих, що цікавляться МСП
Підвищення прозорості, підзвітності влади	Тендери, контроль журналістами; час; скорочення складності бюрократичної процедури, мінімізації спілкування з чиновниками; «народові, а не один одному»; налагодити систему онлайн-реєстрації; спрощення бюрократичності у процесі реєстрації бізнесу; тотальний контроль!!!
Зниження рівня корупції	Ліквідація законодавства щодо правоохоронних органів; збільшити зарплату співробітникам; час; підвищення соціального престижу та заробітних плат держслужбовцям; рівень свідомості змінити; підвищення кримінальної відповідальності; підвищення контролю над працівниками, встановлення відеоспостереження; тотальний контроль, повна звітність
В інших сферах, на Ваш розсуд	Юридична неграмотність, масштабні юридичні консультації; підвищити правовий рівень людей, що надають послуги; організаційна – довгі черги, мало часу на прийом; потрібен хазяїн у державі

Пропозиції, що надали опитані підприємці, мають певні тенденції та закономірності. Узагальнюючи усі запропоновані зміни, можна зробити висновок, що найгострішою проблемою є правова неграмотність населення, висока відсоткова ставка пропонованих кредитів та недостатній рівень поінформованості представників МСП щодо послуг, які вони можуть отримувати в межах програми.

